

SPEELPLEINWERK ONDER DE LOEP

Onderzoeksrapport
vijfjaarlijkse speelpleinenquête 2010

Speelpleinwerk onder de loep

Onderzoeksrapport Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête 2010

Colofon

Speelpleinwerk onder de loep,

Onderzoeksrapport Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête 2010

Een uitgave van de

Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS) vzw

Meise, juli 2011

Redactie

Timmy Boutsen

Kwinten Fort

Met dank aan

Alle respondenten die de moeite namen om de eigen gegevens bij te houden en de vragenlijst te doorploeteren.

De interpretatiegroep: Nele De Geest (Jeugddienst Sint-Niklaas), Johan Meire (Kind en Samenleving vzw), Bart Straetman (VDS), Jo Van den Bossche (VDS), Jan Van Gils (Ervaringsdeskundige), Matti Vandemaele (Steunpunt Jeugd), Stefanie Vermeiren (Afdeling Jeugd).

Jo Van den Bossche en Bart Straetman voor de inhoudelijke feedback en tekstcorrecties.

Karen Mommens voor de lay-out.

met de steun van de **Vlaamse overheid**

Inhoud

1. Inleiding	5
2. Leeswijzer	7
3. Omgevingsanalyse: een totaalbeeld van het speelpleinwerk	9
4. Werkwijze en validiteit.....	13
5. Profiel van het speelpleinwerk in Vlaanderen	17
5.1. Kinderen op het speelplein.....	17
Leeftijdscategorieën.....	17
Aantal kinderen.....	18
Diversiteit.....	20
5.2. Spelen op het speelplein	21
Speelmogelijkheden.....	21
Infrastructuur.....	24
Speelsysteem.....	25
5.3. De Speelpleinploeg.....	29
Profiel van de begeleiders.....	29
Vrijwilligersvergoedingen	32
Kadervorming.....	33
Medewerkerbeleid.....	34
Jaarwerking.....	35
Stuurgroep.....	36
5.4. De praktische organisatie.....	39
Werkingsperiode.....	39
Dagverloop.....	40
Prijzenbeleid	41
Inschrijvingen.....	43
Opvang.....	44
5.5. De organisatorische onderbouw	45
Oprichting.....	45
Organisator	45
Gemeentelijke ondersteuning	47
Financiën	49
Verzekering	51

5.6. Externe relaties.....	53
Betrokkenen.....	53
Promotie.....	54
6. Uitdagingen van het speelpleinwerk, anno 2010.....	55
Prioriteiten in identiteit.....	55
Actuele aandachtspunten.....	57
Aandachtspunten voor de toekomst.....	58
7. Besluiten bij de Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête, editie 2010	61
8. Bronnenlijst.....	63
9. Bijlagen	65
Bijlage 1: vragenlijst.....	67
Bijlage 2: VDS Persbericht vakantie 2011	93

1. Inleiding

Oef, het Onderzoeksrapport bij de VDS Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête ligt er. We namen het speelpleinwerk, anno 2010, zoals elke voorbije 5 jaar weer onder de loep.

Zo'n rapport is belangrijk **voor de VDS** als organisatie om er de juiste conclusies uit te trekken en daar de gepaste beleidsopties aan vast te knopen. We doen dus weer een poging om in de komende 5 jaar deze gegevens (uiteraard aangevuld met wat we in de dagelijkse speelpleinrealiteit ondervinden) te gebruiken om onze doelstelling waar te maken: het speelpleinwerk in Vlaanderen en Brussel op een (nog!) hoger kwalitatief niveau brengen.

Het rapport is ook een belangrijke maatstaf **voor het speelpleinwerk zelf**. Want wat doe je als lokale speelpleinverantwoordelijke het eerst als je dit rapport onder ogen krijgt? Juist, de gemiddelden naast je eigen cijfers leggen om te checken 'of je wel goe bezig bent'.

Wel, reken maar van yes: we mochten in deze enquête belangrijke inhoudelijke vaststellingen doen die ons alleszins bevestigen dat we met de correcte beleidsthema's bezig zijn:

- **'Spelen' staat op 1** en wordt ook voor de volgende 10 jaar voorop geschoven als dé blijvende uitdaging. Als we vandaag te regelmatig horen dat de ruimte die spelende kinderen krijgen serieus bedreigd wordt, dan weten we nu al dat er een netwerk bestaat dat daarvoor wil blijven ijveren. Het zal nodig zijn om binnen en buiten de speelpleinwerking op te komen voor het speelrecht van kinderen! *Goe Gespeeld!* blijft actueel ...
- **De 'speelpleinbegeleiding' is een bepalende factor voor de kwaliteit** en dus moet daar stevig en blijvend in geïnvesteerd worden: vorming, ploegsfeer, enthousiasme/inzet/betrokkenheid ... Animatoren, hoofdanimatoren, stuurgroepen maken het verschil tussen een gewone en een straffe werking. Bij deze een oproep aan alle (beleids)verantwoordelijken: geef die jongeren de tijd en de ruimte om hun engagement waar te maken. Het zorgt niet alleen voor een pak aan competenties bij henzelf, ook de werking wordt er zelf gegarandeerd beter van!
- **De opvang is een functie** waar het speelpleinwerk niet buiten kan. Laat ons de functie dus maar aanvaarden, of meer zelfs: er gebruik van maken om onze eigen doelstellingen te realiseren (en je zal lezen dat we vermoeden dat dit proces is ingezet of zelfs afgerond). Als we merken dat er meer wordt ingegaan op het aspect opvang (meer, langer, en toch goedkoop en makkelijke formule), dan horen we daar geen gemor (meer) bij: om de kinderen naar het speelplein te krijgen, moet je immers ook langs de ouders passeren. Of: 2 noden lenigen voor de prijs van 1
- **Toegankelijker dan ooit:** ook al kunnen we dit niet met absolute cijfers uit de enquête staven, de vaststelling is er hier (én in de dagelijkse praktijk) dat het speelpleinwerk zijn brede bereik blijft realiseren. Het is een rol die de maatschappelijke relevantie van het speelpleinwerk alleen maar kan versterken.

Bedankt aan iedereen die zijn/haar steentje bijdroeg: van de lokale speelpleinverantwoordelijke die we noodgedwongen even achter zijn/haar bureau vastplakten om de juiste gegevens op te zoeken en in te vullen tot de schrijvers en interpreteerders van die vele verzamelde cijfergegevens en data.

Speelse groeten,

Jo Van den Bossche
Algemeen Coördinator VDS vzw

2. Leeswijzer

Dit onderzoeksrapport van de Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête handelt over de Vlaamse speelpleinwerkingen.

Deze jeugdwerkvorm is niet strikt gedefinieerd. Het volgende **profiel** wordt algemeen aanvaard. Het speelpleinwerk heeft:

- kinderen als doelgroep
- vakantie als actieperiode
- spelen als hoofddoel
- jeugdwerk als filosofie en methodiek
- een hoge graad van openheid
- een sterk lokaal karakter

De Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête wordt door de VDS georganiseerd om het profiel van het speelpleinwerk in Vlaanderen scherper te krijgen. Het rapport begint met **een omgevingsanalyse**. Hiermee willen we snel een doorsnede maken van het speelpleinwerk in Vlaanderen. Zo krijgt de lezer snel een beeld over de grootte en de impact van het werkveld. Deze worden verder in het rapport in detail uitgewerkt.

Daarna worden de belangrijke gegevens meegegeven rond **de methodologie** van het onderzoek. In hoeverre mogen we uitspraken doen over het speelpleinwerk en welke nuances moeten we inbouwen? Er is immers enige voorzichtigheid nodig bij de aannames van de cijfers.

Vervolgens wordt **het profiel van het speelpleinwerk** onder de loep genomen en stellen we de resultaten van de enquête in detail voor.

In de bevraging lagen een aantal vragen voor over **de uitdagingen van het speelpleinwerk**. Er werd onder meer gevraagd welke toekomst voor ons ligt, welke aandachtspunten actueel zijn en welke elementen van onze identiteit in de huidige en toekomstige samenleving het belangrijkste zijn. Deze hebben we thematisch gegroepeerd.

Tenslotte proberen we nog een aantal **besluiten** te verwoorden om een beeld te schetsen van ons gezamenlijk project, het speelpleinwerk.

De resultaten van de bevraging zijn **opgebouwd volgens het VDS SpeelpleinBasisschema**. Dit model is een schematische weergave van een speelpleinwerking en kan tevens beschouwd worden als een blauwdruk die op elke werking past. Het is een middel om beleid te maken. Rond elk van de pijlers in het schema kan er beleid gevoerd worden.

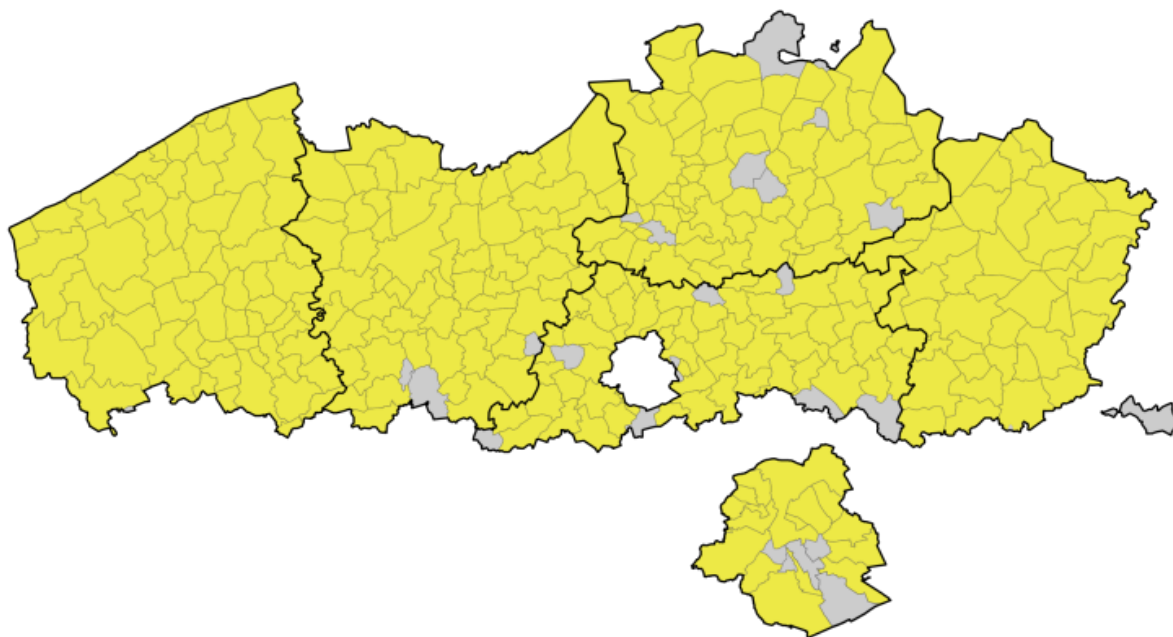

In de resultatensectie van het rapport gebruiken we vijf onderdelen, die ook bijna letterlijk terug te vinden zijn in bovenstaand schema. Het onderdeel 'kinderen' hoort hier onder het thema 'toegankelijkheid'. Zijn alle kinderen welkom op het speelplein en komen ze met plezier? De 'organisatorische onderbouw' is in het rapport opgesplitst in praktische organisatie en de onderbouw zelf: het bestuur, de structuur en het beheer van de organisatie.

Met deze informatie heb je alles in handen om het rapport volledig te begrijpen en er eventueel je eigen beleid op af te stemmen of bij te schaven. Laat je inspireren door de cijfers, daar dienen ze voor. Niet dat alle speelpleinwerkingen eenheidsworst moeten worden, daarvoor verschilt de context van elke werking toch te sterk. Maar waar je de kwaliteit potentieel kan verbeteren, neem je deze kans allicht graag ter harte.

3. Omgevingsanalyse: een totaalbeeld van het speelpleinwerk

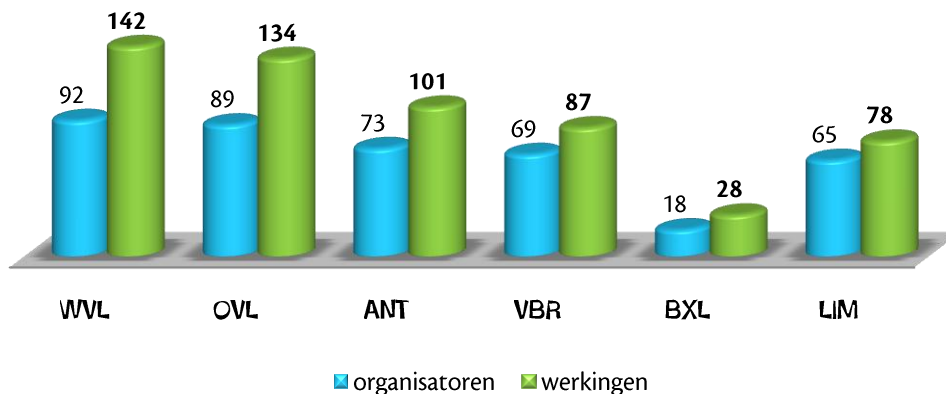
In Vlaanderen zijn de speelpleinwerkingen verspreid over 302 gemeenten. Van de 327 gemeenten (308 in Vlaanderen en 19 in het Brussels Hoofdstedelijk gewest) zijn er dus 25 gemeenten zonder speelpleinwerking.

Figuur: Speelpleinwerkingen in Vlaanderen

In deze enquête werd onderzocht hoeveel werkingen een gemiddelde organisator telt. We maken het onderscheid tussen organisator en werking omdat er in de praktijk wel degelijk duidelijke verschillen tussen beide bestaan. Een stad kan bijvoorbeeld verschillende werkingen organiseren in verschillende deelgemeentes. Volgens de gegevens van 2010 zijn er 570 aparte werkingen van 406 organisatoren. We spreken over een aparte werking wanneer ze beschikt over een 'aparte' locatie, tenzij de verschillende werkingen in externe communicatie gepromoot worden als één en dezelfde werking en de verschillende locaties louter pragmatisch zijn (bvb. de kleuters hebben een eigen lokaal in een ander gebouw; dan zijn ze als één werking te rekenen). Een mobiele werking beschouwen we ook als één aparte werking.

overzicht alle werkingen in realiteit	2010	2005
alle werkingen < 60 kinderen gemiddeld per dag	341	305
alle werkingen > 60 en < 150 kinderen gemiddeld per dag	192	175
alle werkingen > 150 kinderen gemiddeld per dag	37	24
totaal aantal werkingen	570	504

Grafiek : verdeling organisator (blauw) en werking (groen) per regio

Het is interessant om in kaart te brengen hoeveel werkingen een organisator heeft. De volgende gegevens zijn niet geschikt als basis om grote uitspraken over te doen. Bekijk ze eerder indicatief. De invulling van de opgestelde termen 'centrale werking', 'wijkwerking', 'mobiele werking' en 'andere' zijn uiteenlopend. Ze werden als volgt omschreven:

- Centrale werking: kinderen van de gemeente komen naar één plaats
- Wijkwerking: er is een specifieke locatie gericht op een specifieke wijk of deelgemeente
- Mobiele werking: er staan wielen onder en is altijd onderweg

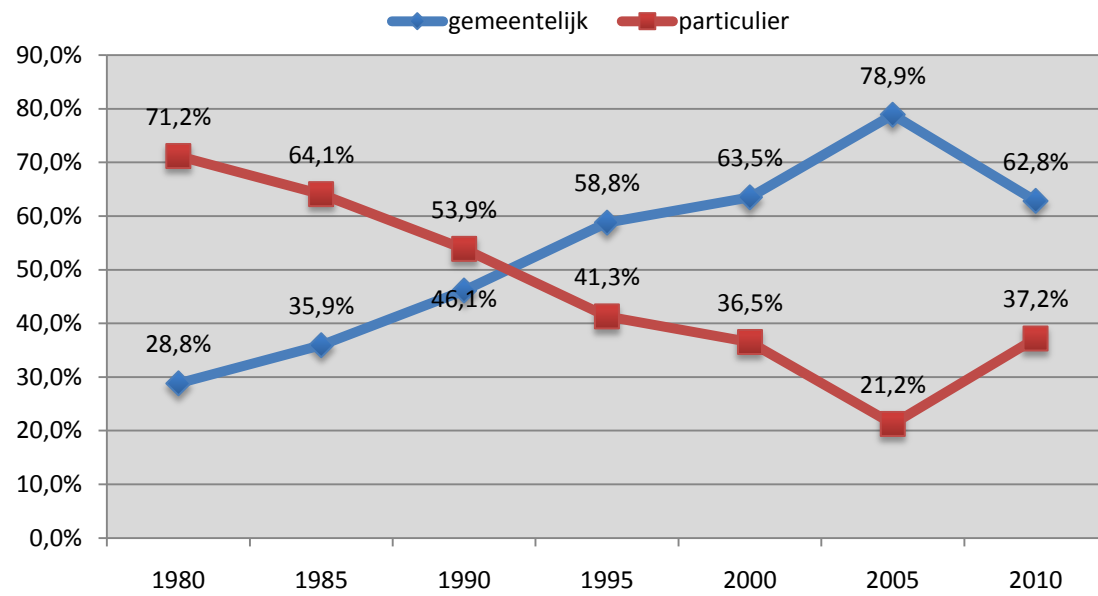
Het gemiddelde aantal werkingen per organisator is 1,6. Wanneer we de organisatoren er uit filteren die aangeven slechts één werking te hebben, gaat dat gemiddelde naar 3,1. Uit de absolute cijfers kan je stellen dat de verdeling tussen deze 'soorten werking' de volgende is:

- 65% van de werkingen zijn centraal
- 23% zijn wijkwerkingen
- 9% zijn mobiele werkingen
- 3% andere

Interessant om te weten is dat het mobiel speelpleinwerk zich ontwikkelt in Vlaanderen. Op basis van de enquête is het zeker dat er in Vlaanderen *minimaal* 34 mobiele werkingen zijn. In 2005 waren dat er 4 of 1,75% van de respondenten.

Doorheen de jaren is het aandeel gemeentelijke werkingen gestegen. De sterke evolutie die in vorige onderzoeksrapporten werd opgetekend, moeten we echter ontkrachten. Voor de nieuwe verdeling tussen beide profielen werden de gegevens uit de VDS-database gebruikt, terwijl de voorgaande jaren de cijfers uit de enquête werden gebruikt. De cijfers uit de vorige jaren dienen dus gerelativeerd te worden. Het waren fictieve, berekende cijfers. We durven stellen dat de huidige verdeling beter beantwoordt aan de realiteit. Van de 570 werkingen zijn er 358 gemeentelijk en 212 particulier.

Terwijl er de afgelopen vijf jaar uitgegaan werd van een 80/20-verdeling tussen gemeentelijke en particuliere werkingen, moet die nu bijgesteld worden. Het is duidelijk geworden dat 63% van de werkingen gemeentelijk is en 37% particulier.

Grafiek: verhouding tussen gemeentelijke en particuliere werken

4. Werkwijze en validiteit

Wanneer we de speelpleinwerkingen in Vlaanderen willen omschrijven, wordt er een beroep gedaan op twee verschillende bronnen. Enerzijds hebben we deze Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête, een traditie die sinds 1980 wordt voortgezet. Anderzijds hebben we onze eigen VDS-SpeelpleinDatabase. In deze laatste houden we permanent gegevens bij van alle speelpleinwerkingen. Voor het eerst in de geschiedenis van de onderzoeksrapporten *matchen we beide bronnen aan elkaar*. En af en toe springen we noodgedwongen over van de ene bron op de andere bron. Waarom we dat doen? Sommige gegevens houden we nauwgezet bij in onze database. Ze zijn 'juister' dan de gegevens uit de enquête. Dit heeft verschillende redenen.

Ten eerste vult niet elk speelplein de enquête in. We moeten dus *een vertaling maken van onze groep 'respondenten' naar de hele 'populatie'*. In mensentaal: als we een uitspraak willen doen over het hele speelpleinwerk, moeten we onze resultaten corrigeren, omdat ze maar gebaseerd zijn op een deel van het speelpleinwerk. Het is een opportuniteit om de exacte cijfers te gebruiken, niet het fictieve cijfer dat berekend is op basis van een formule. Deze opportuniteit gebruikten we niet in de eerdere edities van dit rapport.

Ten tweede zit er *een foutenmarge* op de antwoorden die de respondenten invulden. Een enquête kan bijvoorbeeld ingevuld worden door een vrijwilliger die (misschien) niet alle informatie heeft, wordt de vraag niet altijd geïnterpreteerd zoals bedoeld of sluiten er foutjes in het intypen van de antwoorden.

Bij deze editie werd de vragenlijst op voorhand grondig besproken door een team *professionele speelpleinondersteuners*. Deze VDS-medewerkers antwoorden dag in dag uit op de vragen die speelpleinwerkingen stellen. Daarom was het aangewezen om ons interesseveld soms te vernauwen (een aantal vragen werd geschrapt en vereenvoudigd) en soms uit te breiden, met het oog op bepaalde dingen die we wilden weten. In de vorige editie hadden we een stevig luik uitgewerkt rond het profiel van de hoofdanimator en het bijhorende takenpakket. Dit stuk werd niet herhaald. We kozen om deze keer een ander thema in de diepte te bevragen: *de stuurgroepen*. Een aantal evoluties in het speelpleinlandschap wou ook een vertaling in cijfers. Onze lens stond voor het eerst ook ingezoomd op *het 'animatorentekort', de inschrijvingsstop en het gebruik van nieuwe media*.

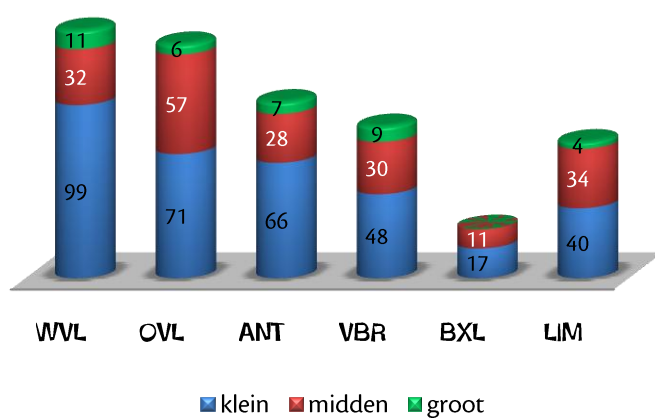
Sinds jaar en dag wordt er werk gemaakt van het vertalen van onze speelvisie naar de praktijk. Met grote interesse wordt er altijd uitgekeken naar de cijfers die verband houden met *speelaanbod en avontuurlijk spelen*. Het is nog maar de vraag of daarover in cijfers bericht kan worden.

De enquête die na de zomer van 2010 uitgestuurd werd, volgde de nieuwe communicatiemogelijkheden. De enquête werd niet meer met papier verstuurd. Door *het online plaatsen van de enquête* was het simpel om de enquête te bezorgen en werden de cijfers (grotendeels) automatisch berekend. In verschillende rondes, omdat er niet genoeg respondenten bleken te zijn in de eerste ronde, stuurden we aan al onze contacten een uitnodiging om de enquête in te vullen. Dit was de respons.

overzicht alle werkingen in realiteit	2010	2005
alle werkingen < 60 kinderen gemiddeld per dag	341	305
alle werkingen > 60 en < 150 kinderen gemiddeld per dag	192	175
alle werkingen > 150 kinderen gemiddeld per dag	37	24
totaal aantal werkingen	570	504

overzicht enquêtes binnen	2010	2005
enquête binnen werkingen < 60 kinderen gemiddeld per dag	92	127
enquête binnen werkingen > 60 en < 150 kinderen gemiddeld per dag	107	97
enquête binnen werkingen > 150 kinderen gemiddeld per dag	31	15
totaal enquête binnen	230	239

Van de 570 werkingen die werden aangesproken, kregen we 300 reacties, waarvan 230 enquêtes geschikt waren voor analyse. Dat betekent een respons van 40,35% en minder succesvol dan in 2005 (47,5%) en 2000 (49,7%). Deze respons zegt natuurlijk nog niets over de spreiding van de ingevulde enquêtes en de typologie waarbinnen de werking valt (klein, middelgroot en groot).

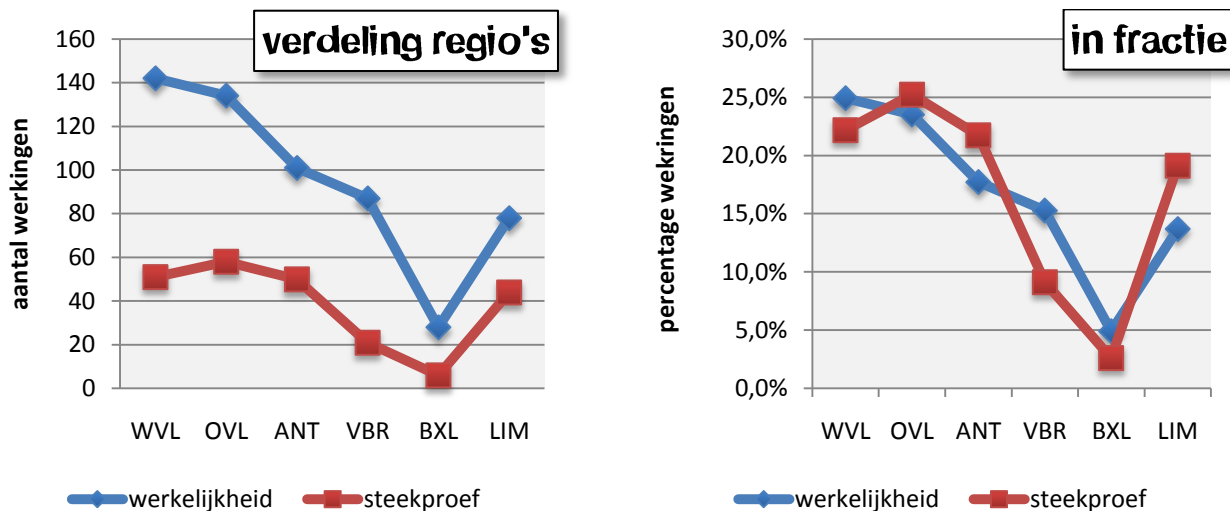
Kleine werkingen
= <60 kinderen gemiddeld/dag

Middelgrote werkingen
= tussen 60 en 150 kinderen
gemiddeld/dag

Grote werkingen
= >150 kinderen
gemiddeld/dag

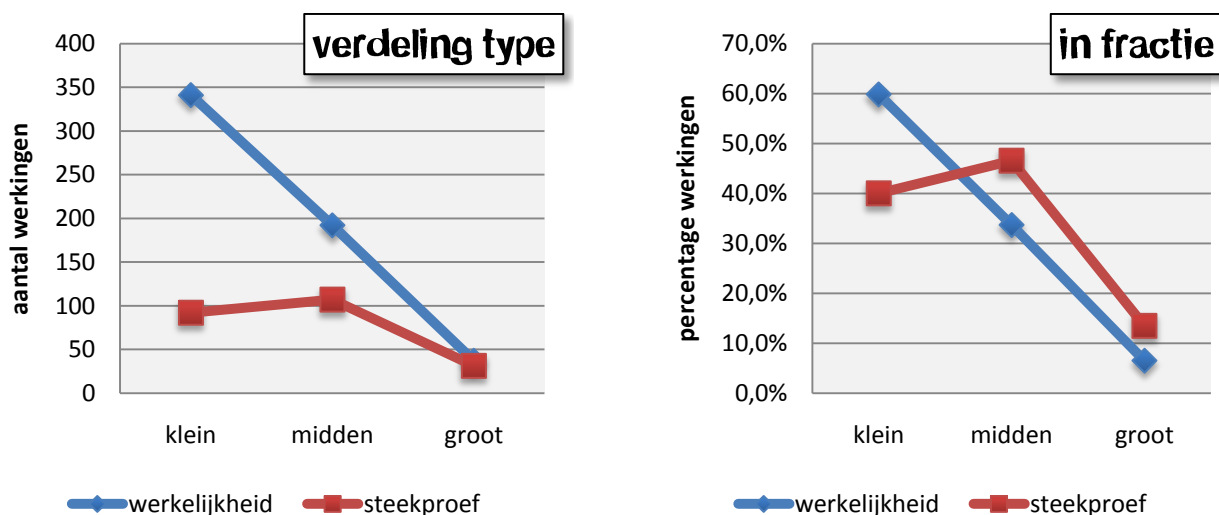
Grafiek: verdeling type werking over regio's

De verdeling tussen *de kleine, middelgrote en grote werkingen* is niet helemaal evenredig. De middelgrote en de grote werkingen zijn oververtegenwoordigd, terwijl de kleine werkingen sterk ondervertegenwoordigd zijn. Dat heeft allicht een effect op een aantal bevraagde thema's zoals financiën, infrastructuur en dergelijke.

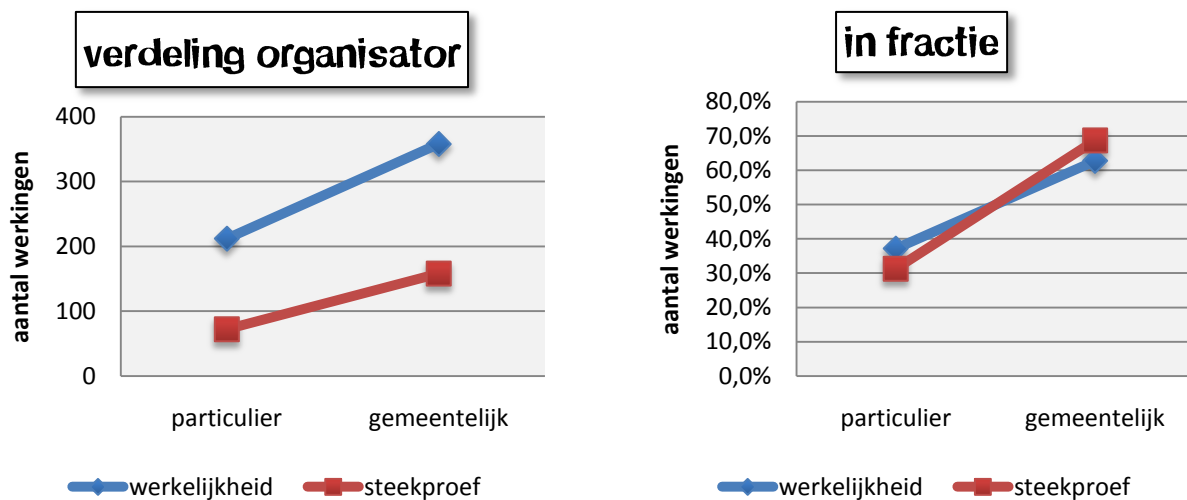
Grafiek: verdeling regio's in aantallen en in fractie

De verdeling over *de zes regio's*, zijnde de vijf Vlaamse provincies en het Brussels Hoofdstedelijk gewest, is relatief gelijk. Antwerpen en Limburg zijn oververtegenwoordigd, West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant zijn ondervertegenwoordigd. Oost-Vlaanderen en Brussel zitten dicht bij de curve; daar mag gesproken worden van een vrij correcte vertegenwoordiging.

Grafiek: verdeling type's in aantallen en in fractie

Er wordt in de enquête een onderscheid gemaakt tussen 'werking' en 'organisator'. Dat wordt verder in het rapport nog gespecificeerd. Een belangrijke variabele in de validiteit is *de initiatiefnemer*. Vaak hebben gemeentelijke werkingen meer middelen (niet alleen financieel; dus ook meer professionele ondersteuning) dan particuliere werkingen. Het verbaast dan ook niet dat de gemeentelijke werkingen licht oververtegenwoordigd zijn, terwijl de particuliere werkingen zich minder laten kennen.

Grafiek: verdeling type's in aantallen en in fractie

Er moet te allen tijde rekening gehouden worden met de foutenmarge die in deze enquête sloop. We hebben ze niet berekend, omwille van te veel onzekere factoren. Mogelijks werden in de uitgebreide enquête, net door zijn lengte, door onze respondenten op een paar plaatsen de bochten afgesneden, waardoor *ruwe inschattingen voorrang kregen op objectieve cijfers*. In vele gevallen is het ongetwijfeld ook niet makkelijk om *de juiste gegevens* in bezit te krijgen als speelpleinverantwoordelijke. Waar de kans bestond dat storende elementen het beeld vertroebelen, is er geprobeerd om die te benoemen.

Maar laat ons beginnen aan het echte werk...

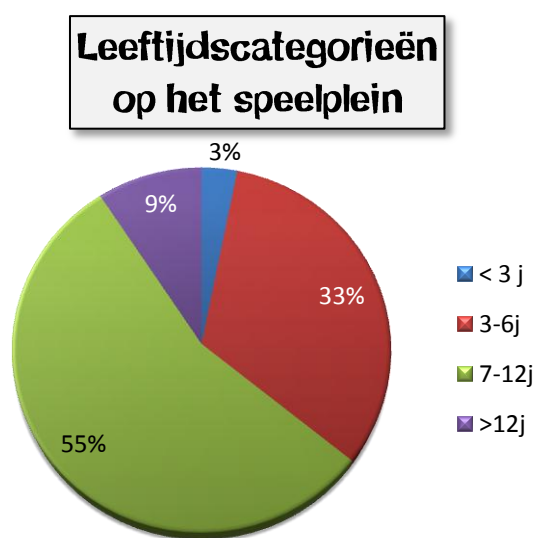
5. Profiel van het speelpleinwerk in Vlaanderen

5.1. Kinderen op het speelplein

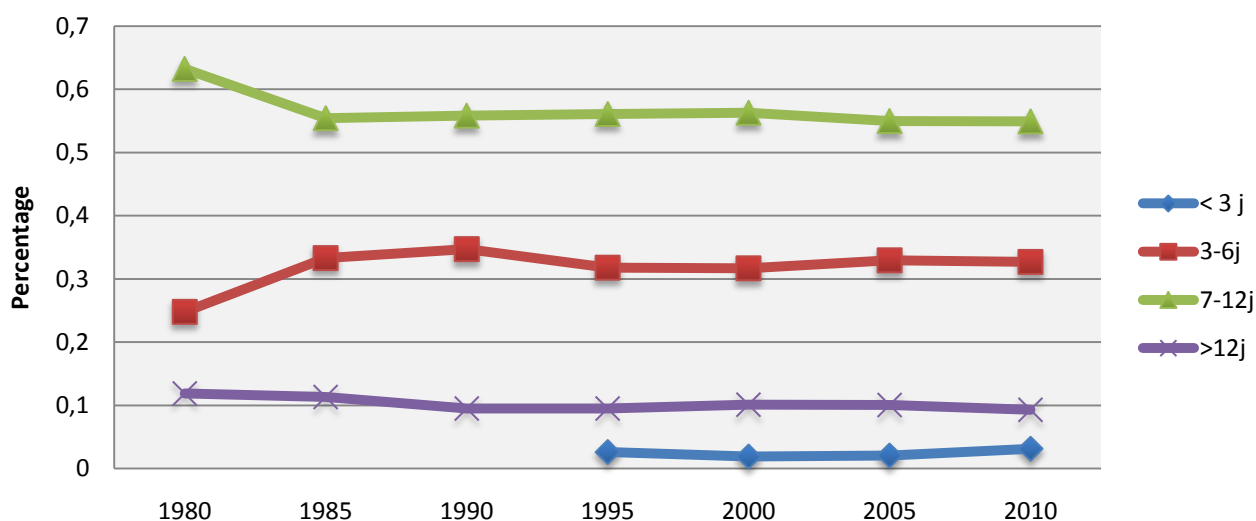
Leeftijdscategorieën

De leeftijdscategorieën op het speelplein zijn verschillend van werking tot werking. De gemiddelde minimumleeftijd is vier jaar. De gemiddelde maximumleeftijd is 14 jaar. De laagst genoteerde leeftijd is twee jaar, de hoogste is 18 jaar. Van alle speelpleinwerkingen hebben 87,5% een kleuterwerking en 71% een tienerwerking. Beide leeftijdsgroepen komen apart voor op 59% van de werkingen.

- De *meest aanwezige groep* zijn de 7- tot 12-jarigen, die meer dan de helft van het speelpleinpubliek uitmaken.
- De groep *kleuters* vertegenwoordigt een derde van alle kinderen op het speelplein.
- Doorheen de jaren verandert de verhouding tussen de leeftijdscategorieën nauwelijks of niet (zie onderstaande tabel).

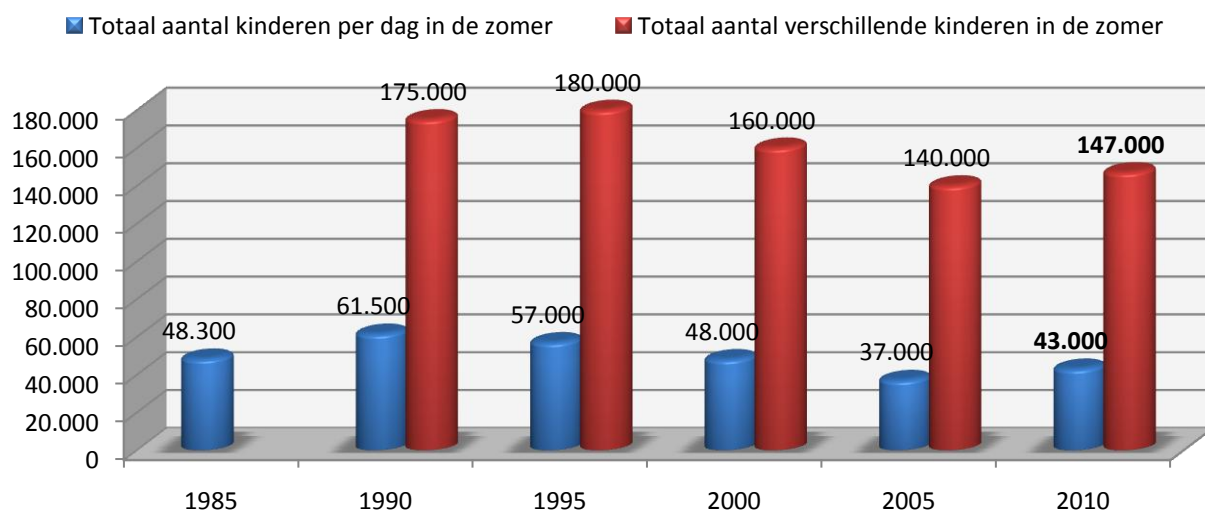
Grafiek : leeftijdscategorieën op het speelplein

Grafiek : het gemiddelde aantal kinderen per dag volgens leeftijd

Aantal kinderen

Het aantal kinderen was tussen 1990 en 2005 gedaald. Voor het eerst in 20 jaar kunnen we echter opnieuw een stijging in het kinderaantal meten. Een stijging van 6.000 kinderen per dag is geen kleine stijging. Daar is op het eerste zicht niet meteen een verklaring voor. Elke zomer spelen meer dan 147.000 verschillende kinderen op de speelpleinen. Dat betekent dat 1 op de 4,5 kinderen in Vlaanderen naar een speelpleinwerking gaat. (Deze cijfers zijn gebaseerd op het statistisch jaarboek van het Vlaams onderwijs, schooljaar 2009-2010. Bovenstaand cijfer neemt dus de 660.225 kinderen in beschouwing van het kleuter en lager onderwijs). Daarmee is en blijft het speelpleinwerk populair. Als we naar de gegevens van het aantal schoolkinderen kijken, zien we deze licht stijgen. Die stijging is vooral te danken aan het aantal kleuters. We zien deze echter niet verschijnen in de leeftijdscategorieën op het speelplein, die blijven stabiel. Toch horen we regelmatig onze speelpleinen zeggen dat er meer kleuters zijn.

Grafiek: het totaal aantal kinderen per dag op het speelplein (in gans Vlaanderen)

Deze 'totalen' zeggen natuurlijk niets over hoe vaak kinderen naar het speelplein komen. Een kind was in de zomer van 2010 gemiddeld 11,3 dagen aanwezig op een speelplein. Dat is meer dan twee weken. In 2005 was dit 11,75 dagen, ook hier een stijging dus.

Deze kinderaantallen kunnen vertaald worden naar de praktijk van de werkingen.

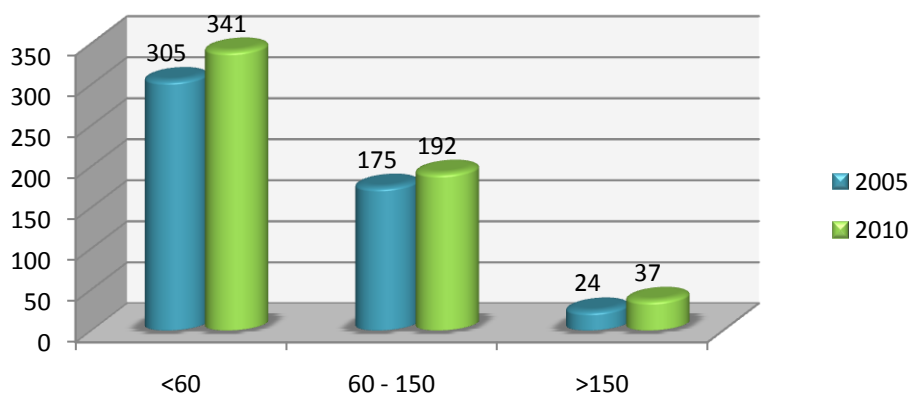
Er werd onderzocht wat het gemiddeld aantal kinderen was dat de speelpleinwerkingen bezocht in de zomer van 2010. Verantwoordelijken moesten zelf, op basis van eigen gegevens, een gemiddelde berekenen.

- De gemiddelde werking ontvangt elke dag 88 kinderen.
- Het kleinste speelplein ontvangt elke dag 8 kinderen. Het grootste ontvangt er 545.

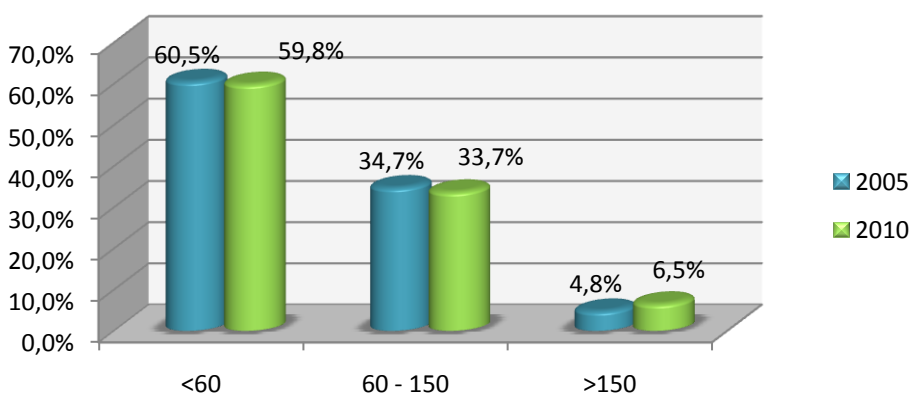
We onderscheiden sinds de enquête van 205 drie soorten werkingen op basis van hun grootte:

- Kleine werkingen hebben een gemiddelde van minder dan 60 kinderen per dag.
- Middelgrote werkingen hebben een gemiddelde tussen de 60 en de 150 kinderen per dag.
- Grote werkingen hebben een gemiddelde van meer dan 150 kinderen per dag.

Er is een stijging op te merken van zowel de kleine (+12%), middelgrote (+10%) als de grote werkingen (+54%). De stijging is procentueel het grootst bij de grote werkingen, in absolute cijfers groeien de kleine werkingen het meest (36 nieuwe werkingen). Een interessante vraag die hieruit afgeleid kan worden is of de kleine werkingen misschien kleiner worden en de grote werkingen groter? Er is verder onderzoek nodig om een antwoord te formuleren op deze vraag.

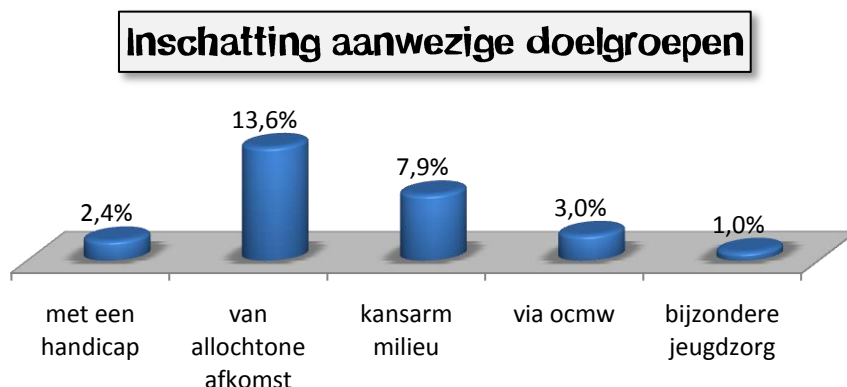
Grafiek: vergelijking grootte speelpleinen volgens aantal

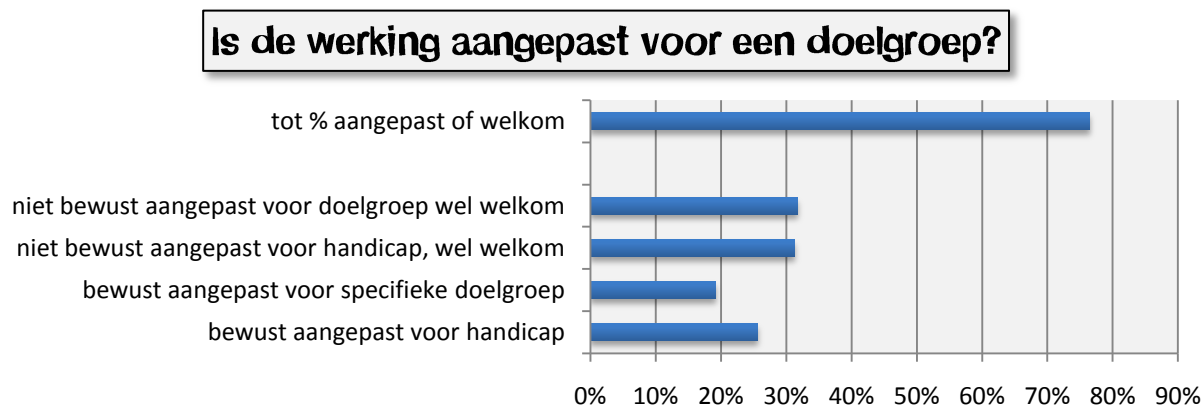
Grafiek: vergelijking grootte speelpleinen volgens verdeling

Diversiteit

Diversiteit is een belangrijk thema voor het speelpleinwerk. Het is de moeite om te onderzoeken in welke mate specifieke doelgroepen aanwezig zijn. Maar het blijft een moeilijke, zo niet onmogelijke, opdracht om deze cijfers exact te berekenen. De lokale verantwoordelijken konden in de enquête een percentage opgeven in hoeverre zij zelf denken dat een specifieke doelgroep aanwezig is in de werking. Dat is meestal niet gebaseerd op objectieve cijfers. Toch kunnen we stellen dat het speelpleinpubliek divers is. Dat zie je niet alleen in de dagelijkse realiteit maar wordt ook voorzichtig bevestigd door de cijfers: één op de 40 kinderen op een speelplein heeft een handicap, één op de 12 kinderen groeit op in een kansarm milieu en één op de 7 kinderen is van allochtone afkomst.

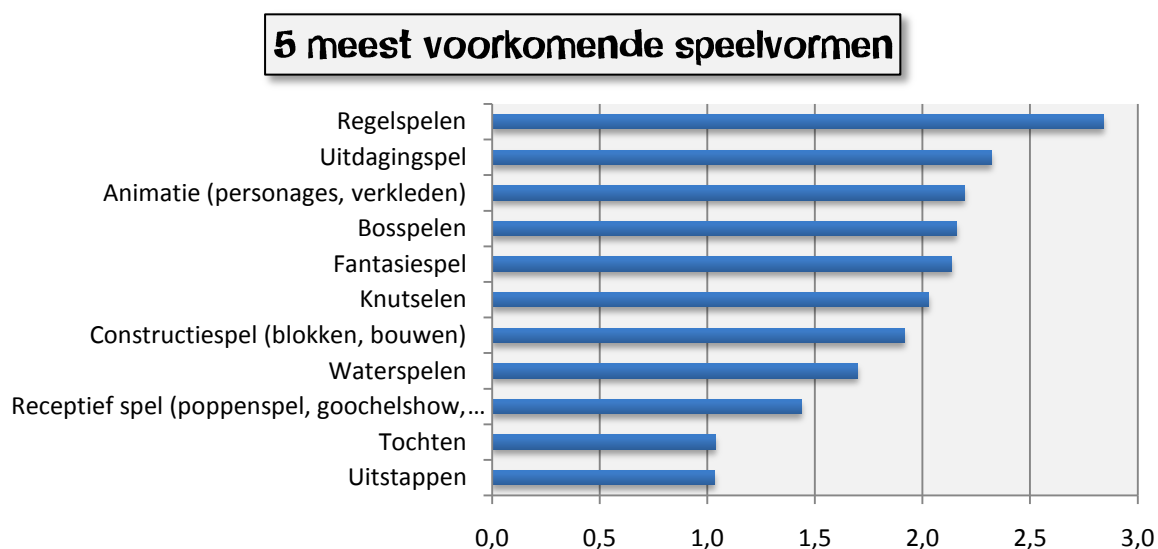
Het blijft duidelijk dat het speelpleinwerk de jeugdwerkvorm is die rekening houdt met een diverse samenleving. De aanwezigheid van een of meerdere specifieke doelgroepen is een logische realiteit, waar het speelpleinwerk allesbehalve moeilijk over doet. Het lijkt er sterk op dat speelpleinwerkingen willen waarmaken wat ze zelf beweren over hun toegankelijk karakter. Maar liefst 77% geeft aan dat bijzondere doelgroepen welkom zijn of dat de hele werking zich actief aanpast aan bijzondere doelgroepen. Van werkingen die zich aanpasten deed 26% dat voor kinderen met een handicap en 19% voor andere specifieke doelgroepen. Andere werkingen deden geen aanpassingen maar ook daar waren de kinderen toch aanwezig (31% voor handicap, 32% voor andere groepen). Specifieke doelgroepen die men rapporteerde, waren onder andere autistische kinderen, kinderen met nood aan extra zorg, vluchtelingen, kinderen met gedragsstoornissen, kinderen uit problematische opvoedingssituaties, anderstalige nieuwkomers, kinderen met ADHD, rolstoelgebruikers, langdurig zieken en grappig genoeg ook 'Nederlander'.

5.2. Spelen op het speelplein

Speelmogelijkheden

In de enquête werd een lijst van speelvormen voorgeschoteld. Respondenten moesten uit een lijst van 11 speelsoorten, de vijf meest voorkomende aanduiden. Dat leverde het volgende plaatje op:

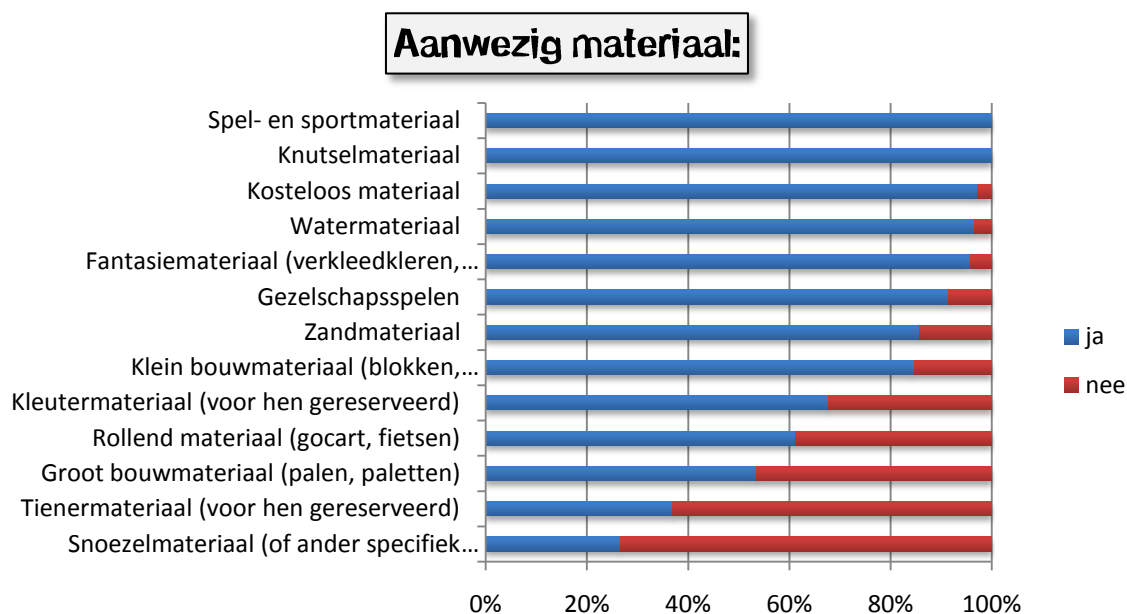
Als meest voorkomende speelvormen blijven 'regelspelen' en 'uitdagingspel' het zeer goed doen. De klassiekers blijven op de voorgrond. Daarna volgen de 'animatie' en 'fantasiespel', de specialiteit van het speelpleinwerk. 'Tochten' en 'uitstappen' blijven de minst populaire speelvormen, blijkbaar zijn speelpleinwerkingen redelijk honkvast.

Opmerkelijk: 'animatie' en 'knutselen' werden het meest ingevuld. Daaruit kan je concluderen dat deze speelvormen eigenlijk meer voorkomen dan regelspelen in het hele werkveld, op alle speelpleinwerkingen. 'Regelspel' werd minder ingevuld maar kreeg wel systematisch een hogere quotering. Idem voor uitdagingspel. Hieruit kan je besluiten dat regelspelen voor de speelpleinwerkingen die ze frequent gebruiken, zeer belangrijk zijn, maar dat ze niet op elke werking 'gebruikt' worden. Eigenlijk komen 'animatie' en 'knutselen' dus vaker voor.

Een vergelijking met voorgaande jaren is moeilijk omdat de lijst van speelvormen werd geactualiseerd. Zo voegden we de 'kleine' en 'grote animatie', zoals gesteld in de vorige edities, samen in 'animatie' en merkten we op dat de speelvorm 'knutselen' niet apart in de lijst opgenomen was. In 2005 waren de meest voorkomende speelvormen: 'kleine animatie en fantasiespel', 'regelspel', 'waterspel' en 'uitdagingspel' (in die volgorde).

De vijf meest voorkomende speelsoorten liggen in de resultaten relatief gezien kort bij elkaar. Daaruit ontstaat de hypothese dat er veel variatie is. Verder onderzoek is nodig om te definiëren of het aanbod in het totale werkveld gevarieerd is, dan wel op elk speelplein ...

Hoe vertaalt zich dat naar de aanwezige materialen op het speelplein? Deze oefening werd in twee vragen vertaald: 'welke materialen zijn aanwezig?' en 'welke materialen zou je niet kunnen missen?' De materialen werden opgedeeld in dertien categorieën:

Uit deze tabellen kan je een aantal belangrijke vaststellingen doen.

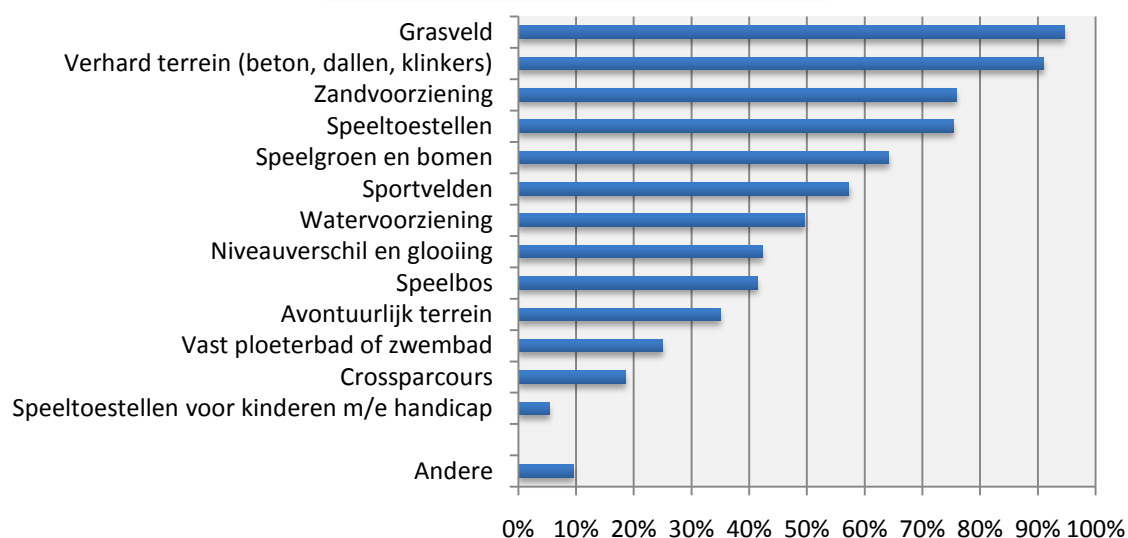
1. De klassiekers zijn onwrikbaar en blijven de kern uitmaken van wat er op een speelplein gebeurt: 'Spel-en sportmateriaal' en 'Knutselmateriaal' is er op elk speelplein.
2. 'Kosteloos materiaal' en 'Watermateriaal' komen vaak voor, beide op 97% van alle speelpleinen. Ze zakken echter een paar trappen in de lijst van 'niet-te-missen' materialen. Zijn dit de materiaalsoorten die er wel zijn, maar vaak in het materiaalpakket blijven staan en een zomer vergeten worden?
3. 'Fantasiemateriaal' blijft het goed doen als verrijkend materiaal voor spelen en speelhoeken.
4. 27% van de speelpleinwerkingen heeft 'Snoezelmateriaal'. Dat lijkt niet zo veel in vergelijking met de andere materialen, maar dat betekent eigenlijk dat 'bijna' 1 op de 3 speelpleinwerkingen 'Snoezelmateriaal' heeft. 'Snoezelmateriaal' wordt niet uitsluitend gebruikt voor kinderen met een handicap, maar heeft vaak wel een functie naar toegankelijkheid. Het wordt ook gebruikt als een rust- en vertelruimte of een plek om af te koelen na een conflict.
5. 61% van de speelpleinwerkingen heeft 'Rollend materiaal'. Dit cijfer verbaast ergens. Het aanvoelen was dat dit meer aanwezig was. Het staat wel hoog op de lijst van belangrijke materialen.
6. 54% van de speelpleinwerkingen heeft 'Groot bouwmateriaal' zoals paletten en sjorpalen. Meer dan de helft van de speelpleinwerkingen in Vlaanderen dus. 'Bouwmateriaal' wordt aangegeven als 'niet te missen', maar is niet overal aanwezig.

De vraag werpt zich op of 'Rollend materiaal' en 'Bouwmateriaal' niet nog steviger gepromoot moeten worden als verrijkend speelmateriaal met een groot potentieel aan speelimpulsen. Speelpleinwerkingen geven vaak aan dat ze niet te missen zijn en toch noteren we een redelijk laag aanwezigheidscijfer. Dit betekent dat op de werkingen waar deze materialen zijn, ze hun nut en meerwaarde meer dan bewijzen.

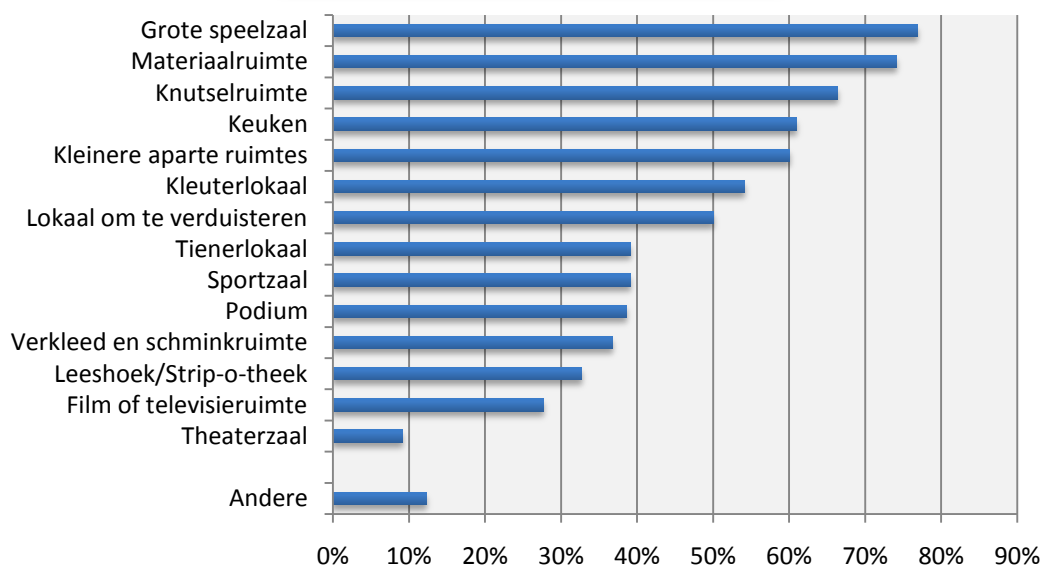
Infrastructuur

De infrastructuur die een speelpleinwerking ter beschikking heeft, is een voorspeller voor de hoeveelheid speelkansen die aangeboden worden. De variatie tussen de verschillende types infrastructuur is aanwezig. Er zijn weinig of geen evoluties op te tekenen op vlak van speelvoorzieningen, zowel buiten als binnen. De rangorde blijkt bijna volledig dezelfde. Van de 26 speelvoorzieningen die men kon aankruisen, waren er in 2010 16 meer aanwezig dan in 2005; 10 voorzieningen kwamen minder voor. Hieruit is het mogelijk om te concluderen dat de infrastructuur er licht op vooruit gegaan is op de totaliteit van het speelpleinwerk.

Speelvoorzieningen BUITEN

Speelvoorzieningen BINNEN

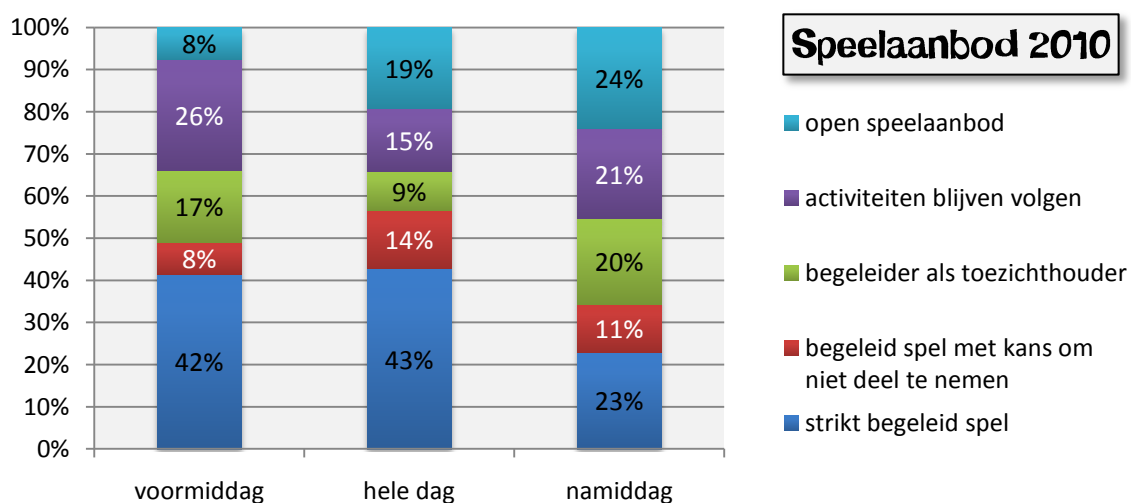

Speelsysteem

De aanwezige materialen, infrastructuur en de speelsoorten die vertrekken vanuit animatoren laten maar één kant van het verhaal zien. Een belangrijk element in de speelkansen die aangeboden worden, is het speelsysteem: de manier waarop het aanbod georganiseerd wordt. Het speelsysteem regelt wat, waar, met wie en wanneer er gespeeld kan worden. De volgende categorieën kon men aanduiden:

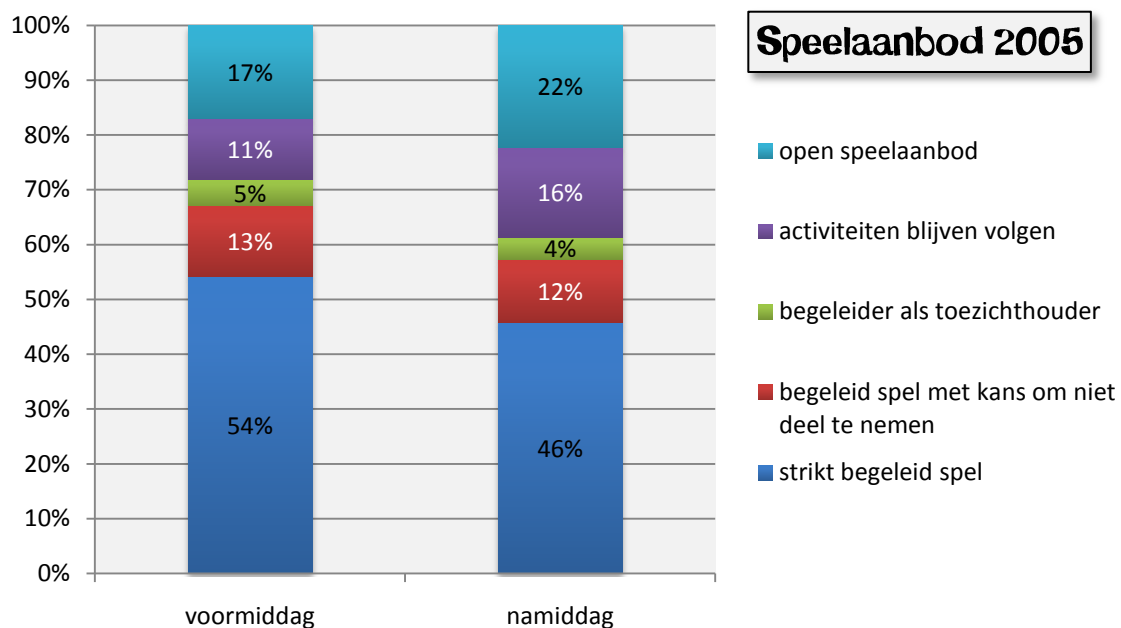
- Het speelplein voorziet leeftijdsgroepen. Kinderen **spelen enkel binnen hun leeftijdsgroep**. Ze hebben vaste begeleiders die de activiteiten voorbereiden en aanbieden (strikt begeleid spel).
- Het speelplein voorziet leeftijdsgroepen. Kinderen gaan **in principe bij hun leeftijdsgroep** spelen. Ze zijn niet verplicht om deel te nemen aan de voorbereide activiteiten (begeleid spel met kans om niet deel te nemen).
- Kinderen spelen vrij en maken daarbij gebruik van het terrein- en materiaal aanbod. De **begeleider heeft vooral een toezichthoudende rol** (begeleider als toezichthouder).
- Kinderen maken een **vrije keuze uit een voorbereid speelaanbod** van de begeleiders. Naast deze activiteiten is er geen ander aanbod (activiteiten blijven volgen).
- Kinderen maken een vrije keuze uit een voorbereid speelaanbod van de begeleiders. Ze spelen **op elk moment vrij** en kunnen daarbij gebruik maken van het aanbod aan terrein en materiaal (open speelaanbod).

Dat levert voor het speelpleinwerk in Vlaanderen het volgende plaatje op:

Grafiek: speelaanbod in 2010

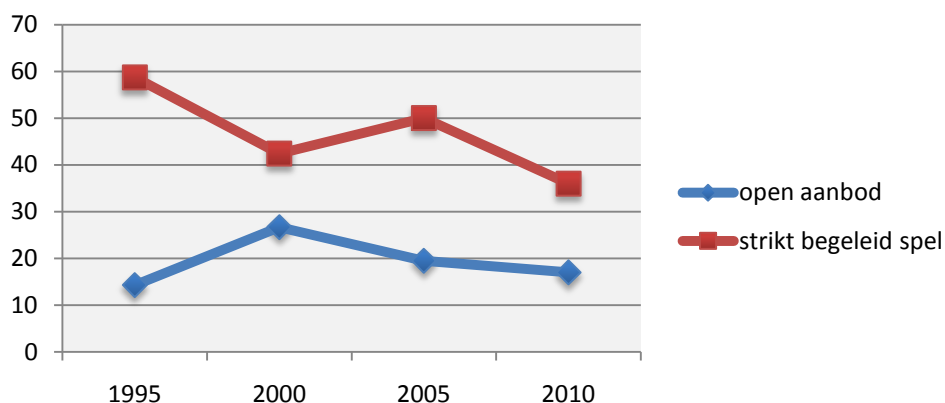
De afgelopen jaren is de vraagstelling over dit thema veranderd. Dit is een belangrijk gegeven om de resultaten van deze vraag goed te begrijpen. Vroeger moesten de respondenten uit de bovenstaande lijst één werkwijze uitkiezen voor de voormiddag en één voor de namiddag. In de laatste bevraging wilde we speelpleinwerkingen de kans geven om aan te geven dat ze hetzelfde systeem een hele dag gebruiken. Deze verandering heeft een nefast gevolg gehad door de beperkingen van online bevestigingen. Door een technische fout was het mogelijk om voor elke categorie apart een antwoord te geven. Deze vraag geeft dus eerder een beeld op de frequentie van het gebruik van de respectievelijke categorieën.

Grafiek: speelaanbod in 2005

Volgens de VDS is het open speelaanbod de beste garantie op een optimaal aanbod van speelkansen, gezien de context van een (lange) vakantieperiode. Wij promoten het open speelaanbod in vormen, begeleidingen en producten. We kunnen vaststellen dat die inspanningen effect hebben, maar niet het verhoopte effect. Het ziet er naar uit dat over het algemeen het aandeel van het open speelaanbod een beetje verkleint (behalve in de namiddag). In belangrijke mate is het aandeel strikt begeleid spel ook gezakt, allicht ten voordele van tussenvormen waarbij keuze wel mogelijk is. Er is vooral een verschil op te merken in de namiddag waarbij 23% van de werkingen aangeven een strikt begeleid aanbod voor te schotelen. In 2005 was dit nog 46%, een daling met 23%! Er kan geconcludeerd worden dat speelpleinwerkingen aan het experimenteren slaan met hun speelsysteem en dat vooral in de namiddag.

De grote slokop onder de speelsystemen is het ibo-model (initiatief buitenschoolse opvang: 'begeleider als toezichthouder') dat van 5% in de voormiddag en 4% in de namiddag stijgt naar respectievelijk 17% en 20%. Deze cijfers verbazen en moeten naast de realiteit gelegd kunnen worden. Mogelijks geeft het aan dat de rol van de begeleider niet permanent dezelfde is, maar in de loop van de dag tijdelijk kan veranderen van speelbegeleider naar toezichthouder.

Grafiek: speelaanbod doorheen de jaren

Deze laatste grafiek toont een interessante lijn. Het vergelijkt de twee extremen in onze categorieën: het strikt begeleid spel in leeftijdsgroepen en een open speelaanbod met vrije keuze. Het strikt begeleid spel vindt steeds minder toepassing. Terwijl vijf jaar geleden nog gedacht werd dat de omgekeerde beweging terug ingezet was, lijkt dat nu een ander beeld op te leveren. Strikt begeleid spel werd/wordt behoorlijk minder populair dan vroeger, maar nog steeds populairder dan een open speelaanbod. Het aandeel open speelaanbod daalt een stukje. Waarschijnlijk groeien beide categorieën naar elkaar toe door middel van mengvormen en/of afwisseling tussen systemen. Dat stemt ons hoopvol omdat dit ontegensprekelijk aangeeft dat meer speelpleinwerkingen bewust nadenken over hun visie op spelen en hoe er gespeeld moet/kan worden, en niet langer (onbewust) vasthouden aan een bepaalde manier van spelen.

5.3. De Speelpleinploeg

Profiel van de begeleiders

Er zijn twee statuten voor begeleiders op de speelpleinwerkingen: vrijwillig of tewerkgesteld. 'Tewerkgesteld' kan verschillende vormen aannemen zoals een contract voor (on)bepaalde duur, jobstudent, tijdelijke tewerkstelling socio-culturele sector ... Op verschillende niveaus werd de verdeling tussen de twee statuten bevraagd.

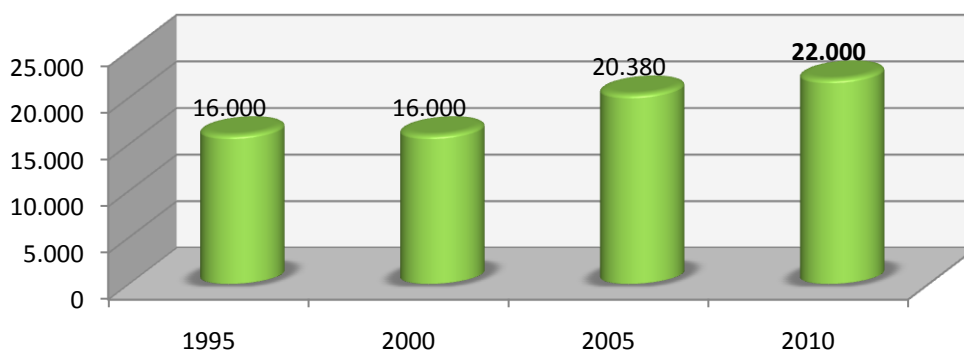
	Vrijwilligers	Tewerkgestelden	Niet van toepassing
Animatoren	72%	28%	0%
Hoofdanimateurs	45%	51%	4%
Verantwoordelijken	25%	63%	12%

Opmerkelijk cijfer uit bovenstaande tabel is het –nog steeds – groot aandeel vrijwilligers dat als animator op een speelplein staat: 72%. Voor de hoofdanimateurs is nu meer dan de helft (51%) in een ander statuut aanwezig op het speelplein. Dat brengt ons bij het inzicht dat er een groot aantal speelpleinwerkingen is dat een combinatie maakt van het vrijwillige en het tewerkgestelde statuut. Ook voor andere medewerkers van het speelplein werd het statuut opgevraagd, maar daar is het percentage 'niet van toepassing' (lees: dit soort medewerker is niet aanwezig op het speelplein) te groot om grote uitspraken over te doen.

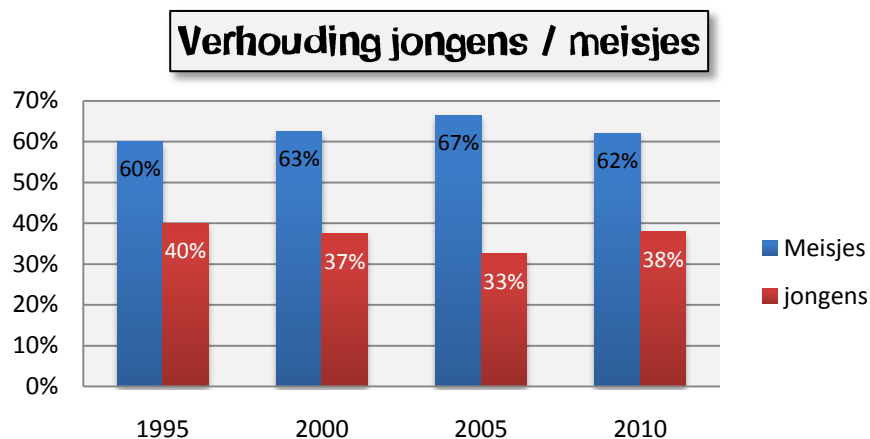
	Vrijwilligers	Tewerkgestelden	Niet van toepassing
Onderhoud en klussen	14%	31%	55%
Koken en kuisen	15%	21%	64%
Administratie	19%	38%	43%
Busvervoer	6%	17%	77%

Het aantal animatoren dat zich engageert in het speelpleinwerk wordt stelselmatig groter. Tijdens de zomer van 2010 waren er 22.000 jongeren die 'iets' voor een speelplein hebben gedaan. Het tekort aan animatoren waarover we af en toe signalen krijgen uit sommige hoeken, zien we niet bevestigd in de cijfers. Er zijn meer begeleiders actief. Bovendien waren er nog nooit zo veel begeleiders actief. Dat zegt natuurlijk niets over de duur van hun engagement. Volgens de enquête staat een gemiddelde begeleider zo'n 12 dagen per jaar op het speelplein. Dat is iets meer dan twee volledige weken. Het valt niet te ontkennen dat er speelpleinwerkingen zijn die moeite hebben om genoeg begeleiders te vinden, maar het globale beeld is dus wel positief.

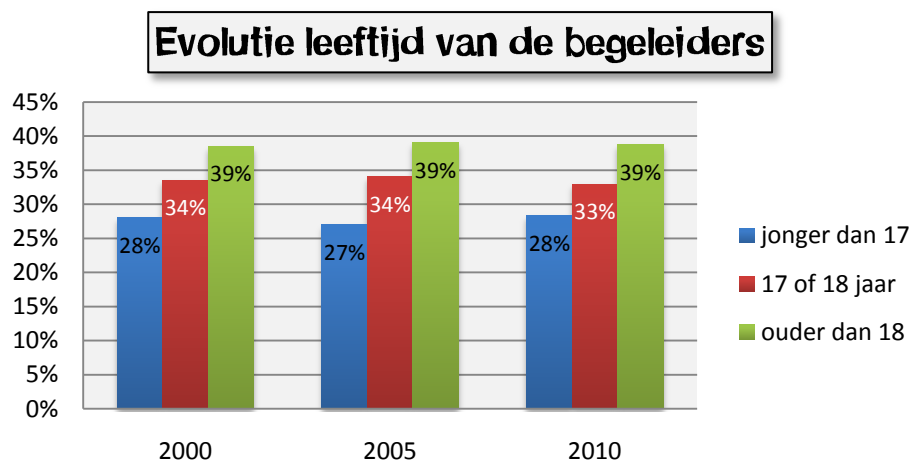
Totaal aantal verschillende animatoren op het speelplein

Het verschil in de verhouding tussen jongens en meisjes wordt minder uitgesproken. Er zijn iets meer mannelijke begeleiders dan vijf jaar geleden.

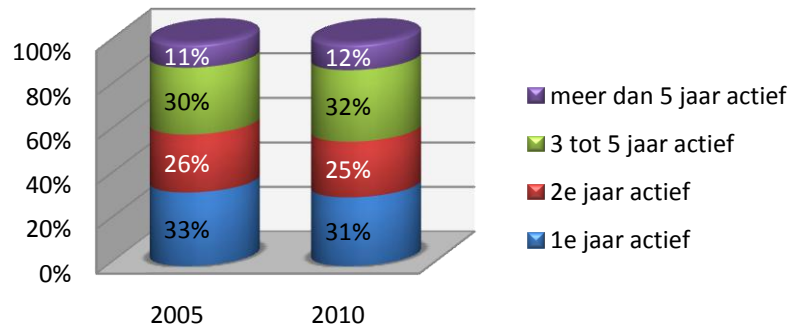
Het aanvoelen van sommige verantwoordelijken, dat de vrijwilligers steeds jonger worden, zien we niet bevestigd in de cijfers. Er is niet echt een evolutie, 1% meer begeleiders die jonger zijn dan 17 jaar is niet meteen een significant verschil.

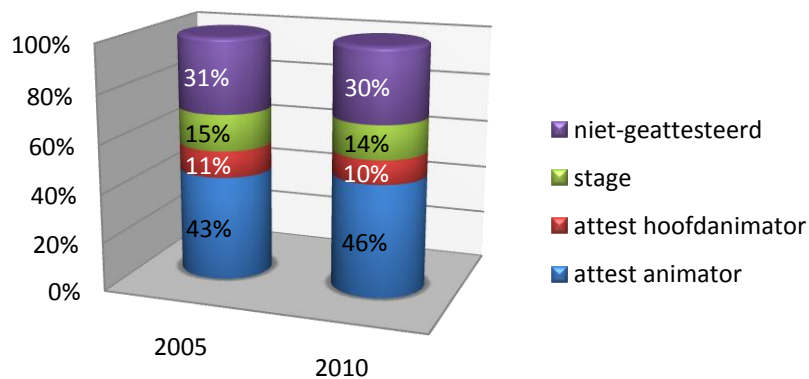
Wat minstens even interessant is om na te gaan, is de ervaring die vrijwilligers hebben. Iets minder dan een derde van de begeleidingsploeg is nieuw: 31% is zijn eerste jaar actief. De evolutie hier is niet zo groot. Het aandeel vrijwilligers dat 3 tot 5 jaar actief is of blijft, is zelfs vergroot. Dus ook hier wordt het positieve beeld van de vrijwillige inzet bevestigd.

Het speelpleinwerk is goed opgeleid. Het zou een interessante vergelijking opleveren met ander jeugdwerk. Maar dat blijkt een moeilijke oefening. In het jeugdbewegingsonderzoek (2010) konden we wel lezen dat 24% van de jeugdwerkingen geen enkele geattesteerde begeleider heeft. Vergelijkingen maken daarmee is moeilijk, maar het cijfer geeft wel een bepaalde richting aan. Van de respondenten die deze vraag van de Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête hebben ingevuld, is er geen enkele die geen geattesteerde heeft. Het aandeel geattesteerde begeleiders is sinds 2000 in stijgende lijn.

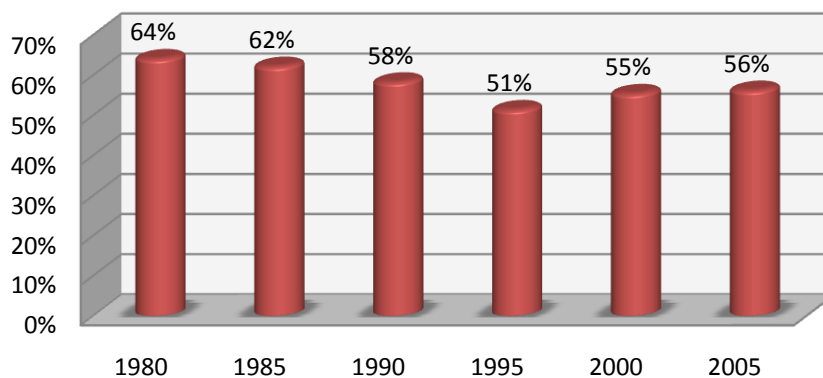
Ervaring van de begeleiders

Geattesteerde begeleiders

Evaluatie attestering

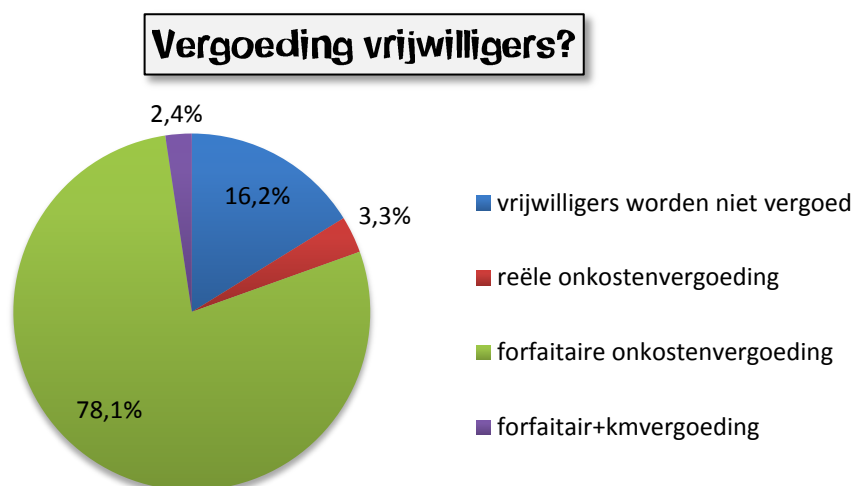

De VDS krijgt geregeld vragen over het aantal begeleiders dat een kwalitatieve speelpleinwerking moet inschakelen. Ongeacht de grootte van de werking konden we berekenen dat er in Vlaanderen gemiddeld 13,8 begeleiders per dag aanwezig zijn op één werking. Op de kleine werkingen (minder dan 60 kinderen per dag) zijn er gemiddeld 8,7 begeleiders, op de middelgrote werkingen (tussen 60 en 150 kinderen per dag) zijn er 15 begeleiders en op de grote werkingen (meer dan 150 kinderen per dag) zijn er gemiddeld 26 begeleiders.

De speelpleinwerkingen slagen er grotendeels in om de begeleiders die ze nodig hebben, te vinden. Het gemiddelde is 8,8 kinderen per begeleider. Het volgens de speelpleinen gewenste aantal kinderen per begeleider ligt met 8,5 maar net lager. Er zit geen grote discrepantie tussen de twee cijfers. Dat wil zeggen dat speelpleinwerkingen er globaal gezien in slagen om hun doelstelling te behalen, en dus voldoende animatoren te vinden voor hun kinderen. De verhouding 'aantal animatoren versus aantal kinderen' zit goed.

Vrijwilligersvergoedingen

Zoals eerder werd aangetoond, staat 72% van de animatoren en 45% van de hoofdanimatoren vrijwillig op het speelplein. Vrijwilligers krijgen op het speelplein meestal een vergoeding, die uiteraard niet in dezelfde verhouding staat als een vergoeding voor tewerkgestelden. We zoomen in op de vrijwilligers. Nog steeds 16% van alle vrijwillige animatoren staat volledig gratis op het speelplein en krijgt geen enkele vergoeding. Het meest ingeburgerd is de forfaitaire onkostenvergoeding, die in 78% van de gevallen gebruikt wordt. Minder gebruikt zijn de reële onkostenvergoedingen en het systeem om een forfaitaire vergoeding te combineren met een kilometervergoeding. Is deze laatste regeling minder populair, minder gekend of moeilijker om toe te passen?

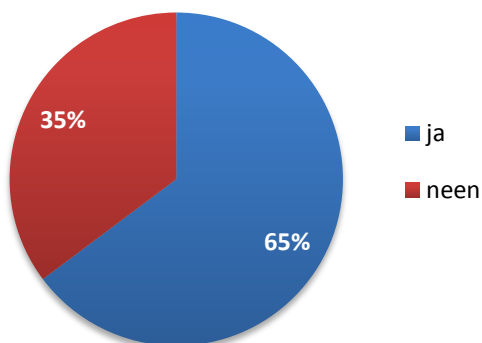

We ondernamen een poging om in kaart te brengen hoe hoog deze vergoedingen zijn, een moeilijke oefening omdat er vaak verschillende gradaties zijn, zelfs per niveau. Daarom vroegen we voor de animatoren, de hoofdanimatoren en de verantwoordelijken telkens naar de minimumvergoeding en de maximumvergoeding. Dat levert een gemiddeld beeld op met grote lokale verschillen.

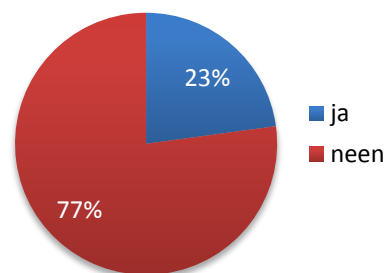
Animator	Minimum vergoeding	€ 17,88
	Maximum vergoeding	€ 23,55
Hoofdanimator	Minimum vergoeding	€ 24,13
	Maximum vergoeding	€ 26,05
Verantwoordelijke	Minimum vergoeding	€ 24,74
	Maximum vergoeding	€ 26,89

De vergoedingen in de categorie van de animatoren kent de grootste verschillen. Aan de grondslag daarvan liggen de verschillende gradaties die men toepast. Op 65% van de speelpleinwerkingen krijg de begeleider een hogere vergoeding indien hij of zij een attest kan voorleggen. Ervaring wordt op 22% van de speelpleinwerkingen hoger vergoed.¹

Hogere vergoeding voor attest?

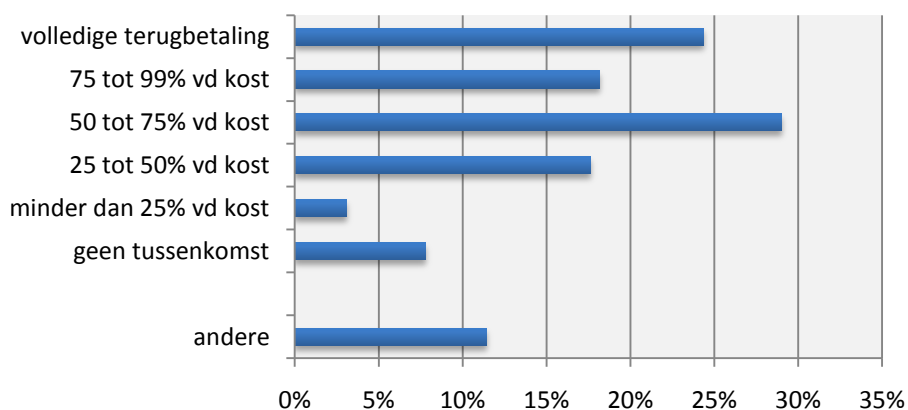

Hogere vergoeding bij meer ervaring?

Kadervorming

Longeren die zich vormen, krijgen vaak, in 93% van de gemeenten, een deel van de kosten terugbetaald. Er is een grote variëteit in de verschillende reglementen die worden toegepast, van volledige terugbetaling (22%), tot een specifieke regeling (10%) die meestal neerkomt op een vast bedrag per persoon. De meest toegepaste regeling is diegene waarbij de helft tot 3/4 van de kosten worden terugbetaald (26%).

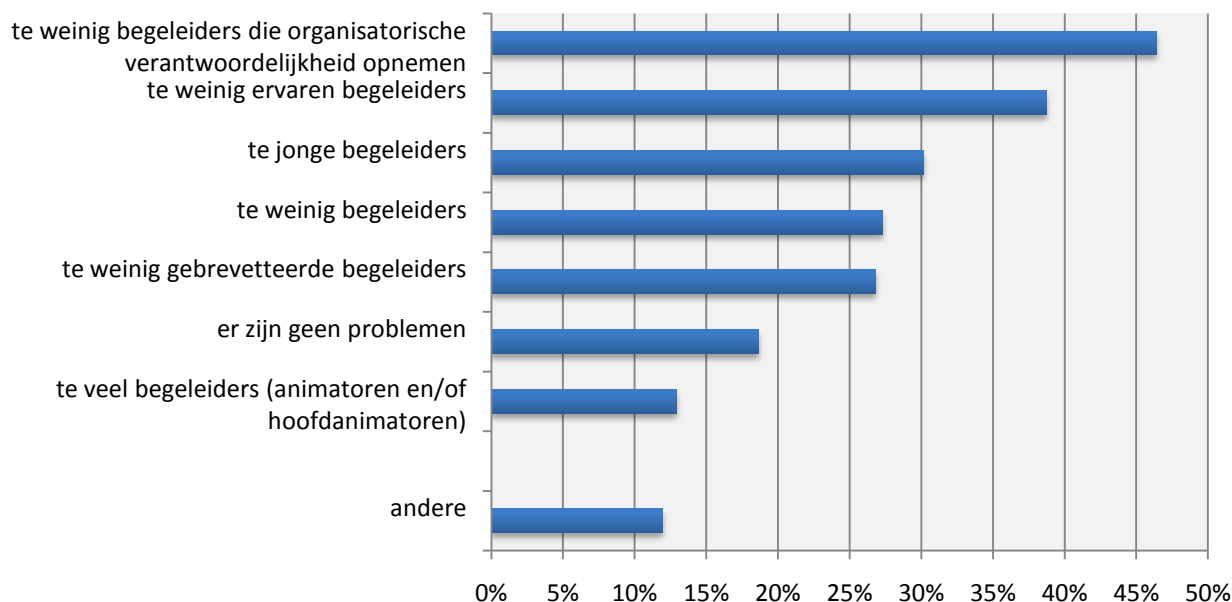
Grafiek: tussenkomst gemeente in kosten voor kadervorming

¹ Het geven van een hogere vergoeding op basis van ervaring is strikt genomen niet toegestaan voor een vrijwilligers vergoeding die als vertrekpunt heeft een vergoeding te zijn om onkosten te dekken. We zijn ons er echter van bewust dat dit in de praktijk wel voorvalt. Een hogere vergoeding voor attestering is makkelijker te verklaren: een animator maakt ook meer kosten als hij/zij vorming volgt.

Medewerkerbeleid

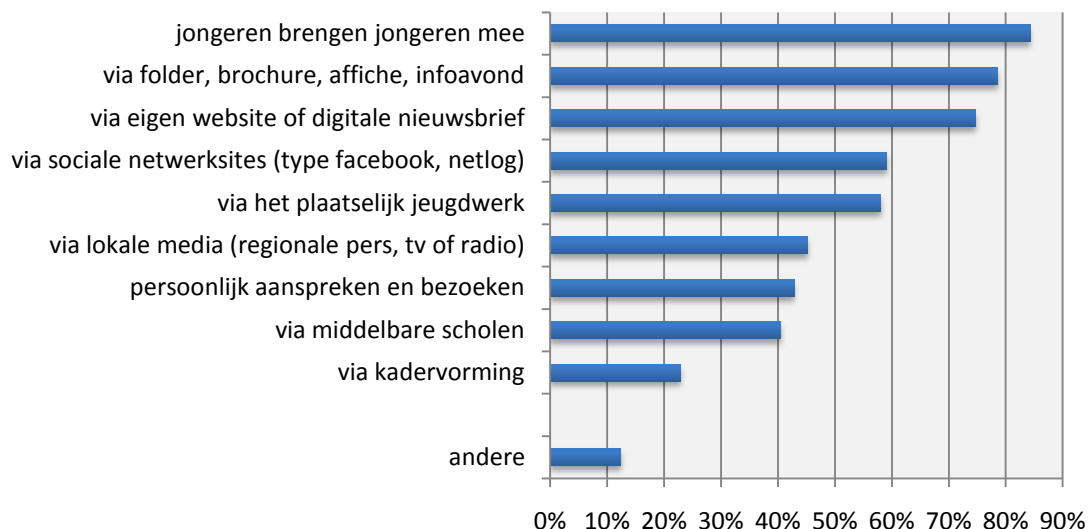
Gevraagd naar de uitdagingen waar het medewerkerbeleid voor staat, komen er veel resultaten naar boven. Slecht 19% zegt geen problemen te ervaren rond hun begeleidingsploeg. Het grootste probleem is het tekort aan 'begeleiders die verantwoordelijkheid willen opnemen', die echt betrokken zijn. Dat hangt allicht samen met de tweede meest voorkomende uitdaging: ervaring in huis houden. Deze uitdagingen zijn al jaren dezelfde. In 2010 gaven 27% van de werkingen aan te weinig begeleiders te hebben, in 2005 was dat nog 21%, een significante stijging dus. Dit cijfer nuanceert zeker eerdere berichten over het speelpleinwerk in zijn totaliteit. Het kan zijn dat de speelpleinwerkingen die een grote aantrekkingskracht hebben voor jongeren om zich te engageren, dit cijfer compenseren. Een andere verklaring zou men kunnen vinden in de vraagstelling. Dit is een gevoelsmatige vraag waarbij respondenten zelf mogen invullen wat zij als problemen ervaren. Het probleem is objectief gezien misschien niet zo groot. Alleszins blijft het een belangrijk aandachtspunt en terugkerend werkpunt voor speelpleinwerkingen.

Welke problemen stellen zich in de begeleidingsploeg?

Het vinden van begeleiders is een serieuze uitdaging, maar via eerder aangehaalde cijfers kunnen we concluderen dat ze ook gevonden worden. De meest populaire kanalen die gebruikt worden voor deze zoektocht zijn 'via-via' en de klassieke promotiekanalen: folders en flyers enerzijds en website en nieuwsbrieven anderzijds. Bij andere promotiekanalen worden onder andere aangegeven: fuiven, infosessies, belrondes, persoonlijke mailing aan alle vijftien- en zestienjarigen, zestienjarigenweekend, ludieke kick-off actie, spontane ontmoetingen in andere organisaties en jeugdbewegingen, doorgroeiërs (die als kind al kwamen) houden ...

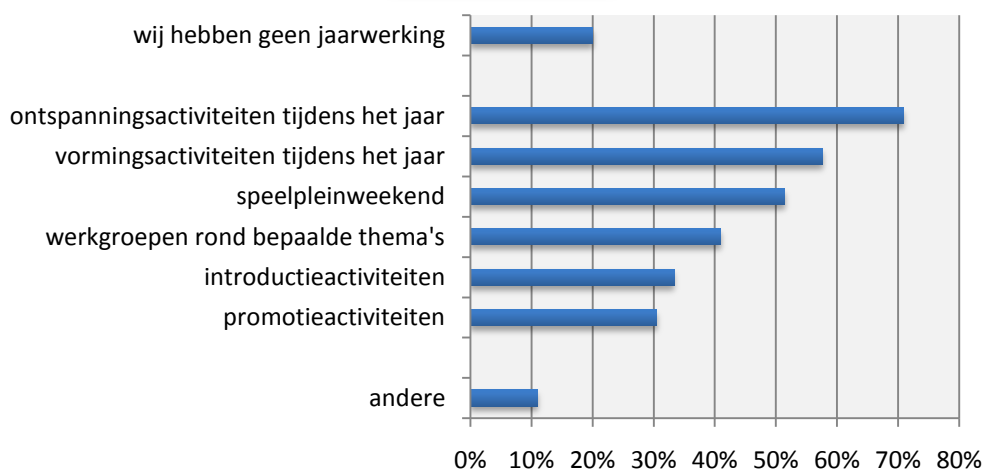
Via welke kanalen werf je de begeleiders?

Jaarwerking

Een thema dat voor het eerst in de Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête wordt uitgespit, is het thema van de jaarwerking en de stuurgroep. Daarover was meer informatie gewenst. Gedurende het werkjaar hebben 80% van de speelpleinwerkingen één of andere vorm van samenkomst met begeleiders van het speelplein. De meest populaire activiteiten dienen voor ontspanning en vorming. Een opmerkelijke vaststelling is dat ondertussen meer dan de helft van de speelpleinen, 51%, een speelpleinweekend heeft. Dat percentage was vijf jaar geleden nog 44,5%.

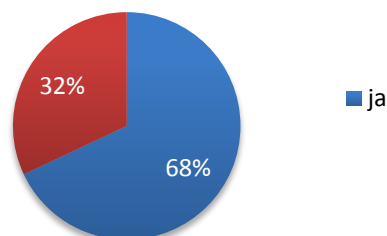
Jaarwerking

Stuurgroep

Misschien nog belangrijker dan een jaarwerking, is de vraag naar stuurgroepen. Een stuurgroep kunnen we omschrijven als een groep vrijwilligers die op één of andere manier mee de inhoudelijke verantwoordelijkheid van een werking opneemt. In 2010 had 68% van de speelpleinwerkingen een stuurgroep. De 'professionele' aanpak (zich organiseren in stuurgroepen, jaarwerking, met vorming, weekends...) van een vrijwilligersploeg werkt. Het feit dat vele werkingen gemeentelijk georganiseerd worden, is daar niet vreemd aan: de rol van de professionele coach (de jeugddienstmedewerker als 'ploegbaas') werpt zijn vruchten af.

Stuurgroepen in 2010

Volgens de inschatting van de respondenten zet één op de vier vrijwilligers zich in voor de stuurgroep of een inhoudelijke werkgroep. De vraag werd uiteraard alleen voorgeschoteld aan de werkingen met een stuurgroep. Er werd gevraagd een lijst te bekijken met mogelijke functies van de stuurgroepen. Deze lijst werd samengesteld door de professionele speelpleinondersteuners van de VDS en werd gebaseerd op de verschillende functies die werden teruggevonden in het werkveld. De mogelijke functies waren:

- Bestuur van het speelplein
- Inhoudelijke werkgroep van het speelplein (beleid, speelaanbod, toegankelijkheid ...)
- Praktisch-organisatorische werkgroep van het speelplein (regels, materiaal, voorbereiding ...)
- Sporadische denktank over thematische problemen/situaties met betrekking tot het speelplein
- Andere

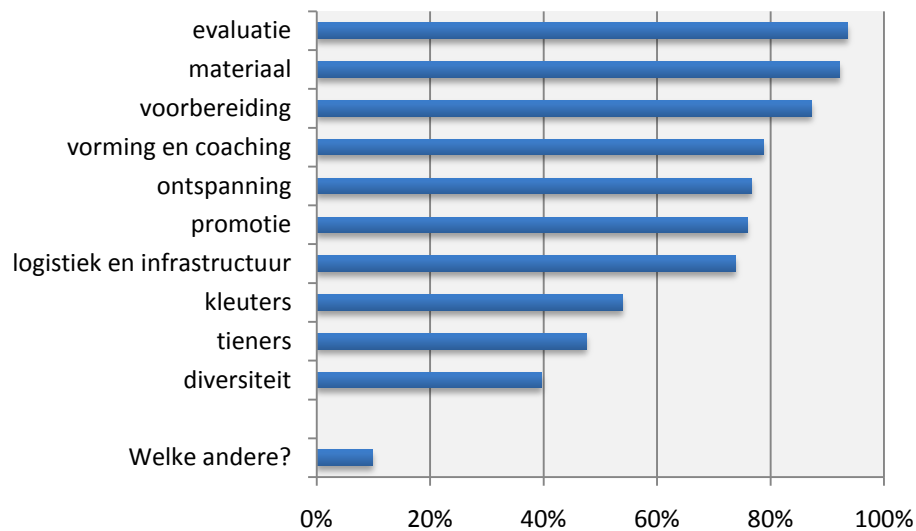
De verdeling tussen de functies is relatief gespreid. De meest voorkomende vormen zijn een echt bestuur van de volledige werking en een groep die zich bezighoudt met de praktische voorbereidingen in de aanloop van een vakantie.

Functie stuurgroep

Onderstaande tabel visualiseert welke thema's op hoeveel procent van de stuurgroepen aan bod komen. Er was nog een mogelijkheid om andere thema's op te geven. De belangrijkste die we onthouden uit die lijst zijn het onderhoud van externe contacten, takenpakketten van animator, hoofdanimator en (week)verantwoordelijken, fondsenwerving, administratie, e.d.

Opmerkelijk is het percentage stuurgroepen dat zich met diversiteit bezighoudt. Vier op de tien stuurgroepen denkt na over zijn eigen toegankelijkheid en hoe ze met de diversiteit in hun werking willen omgaan.

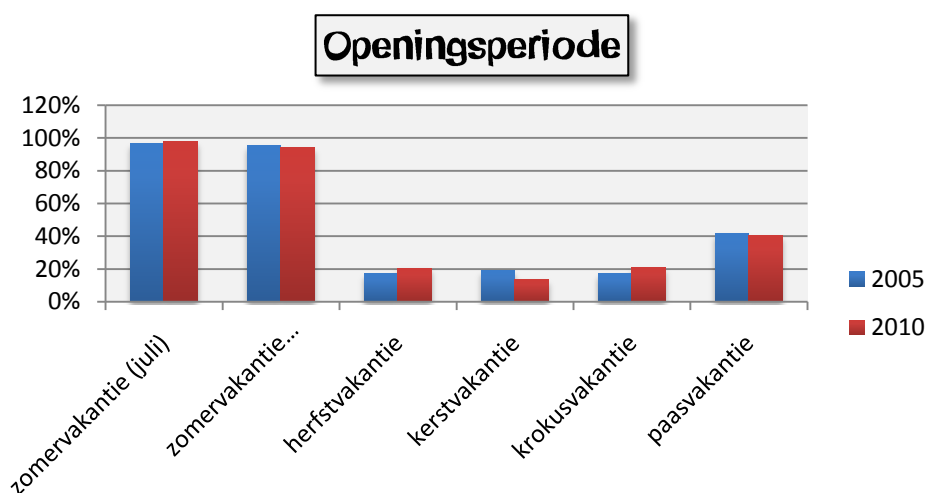

Grafiek: thema's die aan bod komen op een stuurgroepvergadering

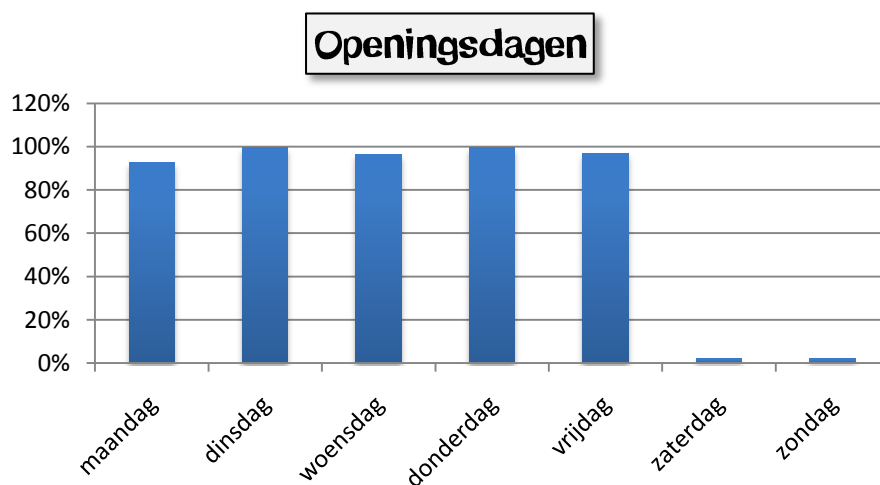
5.4. De praktische organisatie

Werkingsperiode

Het mag niet verbazen dat de belangrijkste werkingperiode, de zomervakantie, niet onderhevig is aan verandering. Het grootste deel van de speelpleinen organiseert werking in juli en net iets minder in augustus. De 'kleine vakanties' blijven op het niveau hangen van vorige jaren. In de herfst- en krokusvakantie komt er een fractie bij, in de kerstvakantie gaat er een beetje af. Te weinig om van echte trends te spreken.

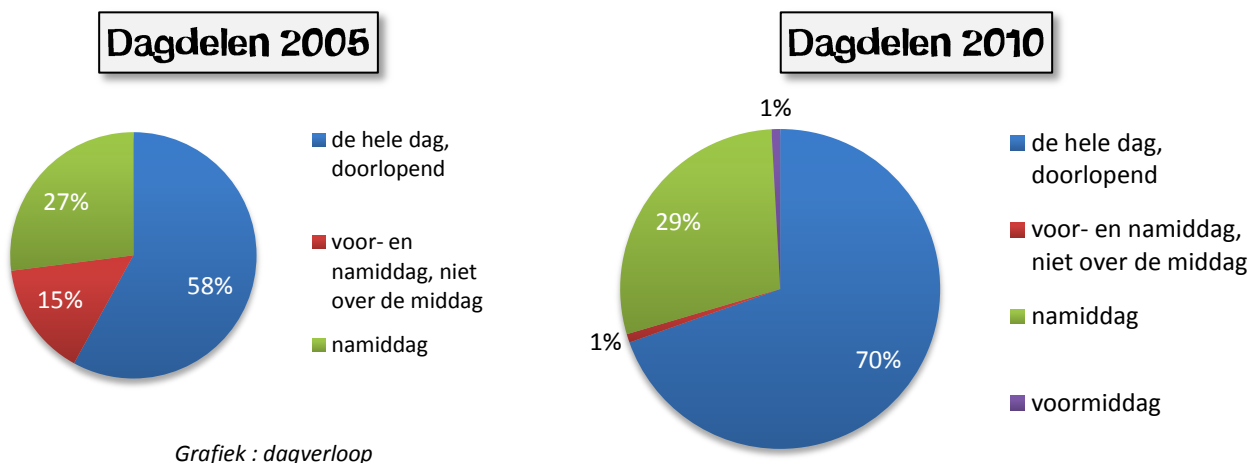
De meeste speelpleinwerkingen zijn alle weekdays open. Het percentage ligt iets lager op maandag, een aantal werkingen organiseren dan de voorbereiding voor de rest van de week. Dinsdag en donderdag zijn alle speelpleinwerkingen open. Een aantal specifieke werkingen hebben in het weekend een aanbod. Het gaat hier over wijkwerkingen, grabbelpassen (die zichzelf soms ook als speelpleinwerk identificeren) en jeugdwerk voor specifieke doelgroepen.

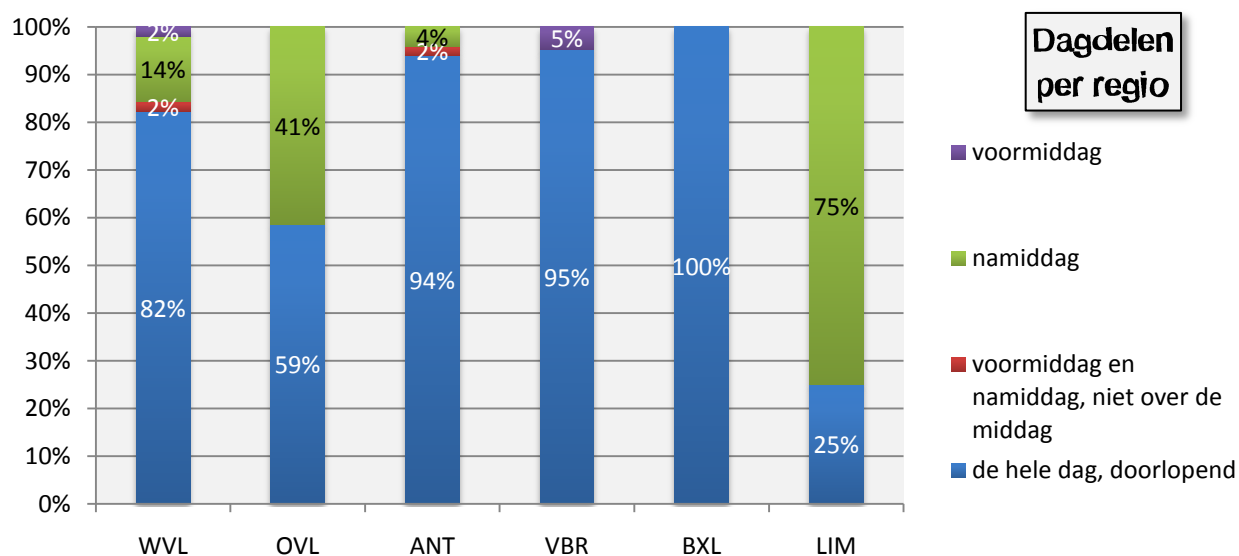
Een speelpleinwerking is *gemiddeld 31 dagen open tijdens de zomervakantie* en *gemiddeld 29 dagen tijdens de rest van het jaar*. Elke werking heeft een aanbod in de zomervakantie, tussen de 9 (minste) en de 62 (meeste) dagen.

Dagverloop

Het dagverloop in het speelpleinwerk bestaat grotendeels uit twee 'formats'. Zeven op de tien speelpleinwerkingen zijn een hele dag open. De zogenoemde 'halvedag' werkingen zijn met net minder dan 30%. Bij uitzondering zijn er speelpleinwerkingen die over de middag sluiten (1%) en evenveel werkingen hebben enkel in de voormiddag werking (1%). Een opmerkelijke evolutie is te zien bij de werkingen die een hele dag draaien. Waren er vroeger behoorlijk wat werkingen die geen werking hadden over de middag (15%), dan is dat vandaag een marginaal fenomeen geworden. Zijn deze werkingen bezweken onder de druk van ouders die met opvangproblemen zitten?

Wanneer er gekeken wordt naar de twee grootste groepen, de 'halvedag' werkingen en de 'volledag' werkingen', zien we grote regionale verschillen. In Brussel en Vlaams-Brabant zijn alle werkingen een hele dag open. Limburg en Oost-Vlaanderen springen er helemaal uit: respectievelijk 3 op 4 en 2 op 5 werkingen is er enkel in de namiddag open.

Een gemiddeld speelplein is 8,6 uren open per dag.

Dit gemiddelde betreft een speelpleindag zoals hij er uit ziet voor de kinderen, dus met inbegrip van de opvangvorm voor of na. Wanneer we de opvanguren er van aftrekken, blijft er een gemiddelde van 6,5 uren effectieve werking: de tijd waarin animatoren een voorbereid aanbod brengen.

Bovenstaande cijfers zijn het gemiddelde van alle speelpleinwerkingen, ongeacht hun 'format'. Wanneer hier wel rekening mee gehouden wordt, levert ons dat volgende cijfers op:

- De 'volledag' werkingen zijn gemiddeld 9,8 uur open voor publiek en 7,4 uur effectieve werking.
- De 'halvedag' werkingen zijn gemiddeld 4,8 uur open voor publiek en 4 uur effectieve werking.

Wat opvalt is natuurlijk een bijzonder hoog aantal uren 'open per dag', met een gemiddelde van bijna 10 uur open per dag voor de 'volledag' werkingen. Er is een groot verschil op te tekenen in de aangeboden uren opvang tussen de twee 'formats'. Bij de 'volledag' werkingen voorziet men gemiddeld in 2,4 uren opvang, bij de 'halvedag' werkingen nog geen uur (0,8).

Verder inzoomen op deze cijfers, leert ons ook nog dat:

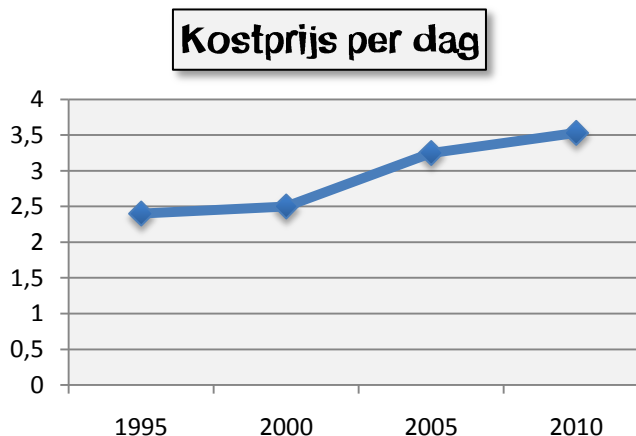
- 65% van alle werkingen 9 uur en meer open is (incl. opvang)
- 10% 9 uur en meer effectief werking heeft

We kunnen dus gerust stellen dat een speelpleindag lang duurt, zowel voor kinderen als voor begeleiders.

De middagpauze op het speelplein heeft geen verrassingen in petto. Het percentage kinderen dat boterhammen eet op het speelplein is 71%, 22% gaat thuis eten en 7% krijgt een warme maaltijd op het speelplein. Als er opvangfaciliteiten aanwezig zijn, gebruikt 49% van de kinderen deze mogelijkheid. Dit cijfer is een gemiddelde uit zelf opgegeven percentages. Hetzelfde geldt voor het busvervoer, dat 34% van de kinderen gebruikt indien het er is.

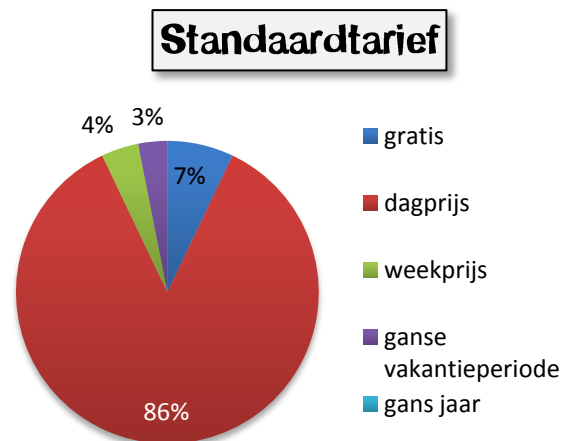
Prijzenbeleid

Het prijzenbeleid is een belangrijk instrument voor een speelpleinbestuur. Speelpleinwerk heeft altijd een toegankelijk karakter gehad, mede dankzij de goedkope kostprijs voor ouders. We zien dat de prijsstijging zich doorzet, maar zeer beperkt blijft: slechts 0,25 euro/dag meer, over een periode van 5 jaar. De gemiddelde dagprijs was in 2010 3,53 euro, terwijl die in 2005 nog 3,28 euro bedroeg.

Er tekent zich dus doorheen de jaren een beperkte prijsstijging af, maar we kunnen niet zeggen dat het speelpleinwerk daaronder lijdt. De laatste jaren kreeg de VDS verscheidene signalen van speelpleinwerkingen die gedwongen werden hun deelnemersprijzen op te drijven. Wanneer deze signalen naast de cijfers gelegd worden, kan alleen gesteld worden dat er een aantal werkingen zijn die hun prijs verhogen, maar er genoeg speelpleinen blijven die hetzelfde prijzenbeleid handhaven. Bovendien zijn maar liefst één op de veertien speelpleinwerkingen gratis (7%).

De meest succesvolle formule om de deelnemersprijs aan te rekenen is en blijft de dagprijs (86%). De weekprijs (4%) en prijs per vakantieperiode (3%) zijn minder aanwezig in het werkveld. Onder de respondenten waren er geen speelpleinwerkingen meer die voor een heel jaar een forfaitprijs aanrekenden.

Lokaal blijft men er werk van maken om speelpleinwerk een toegankelijk en laagdrempelig aanbod te houden. Dat is te merken aan de vele kortingformules die bovenop de lage prijzen gehanteerd worden. In de enquête zegt 72% van de werkingen minstens één vorm van korting te hanteren: voor meerdere kinderen per gezin (39%), voor inschrijvingen via het OCMW (36%) en meerbeurtensysteem (14%). Speelpleinwerkingen zijn creatief in het toekennen van kortingen: 28% geeft aan een ander kortingssysteem te hebben, zoals onder andere sociaal tarief op basis van inkomen, gemeentelijke vrijetijdspas, op basis van woonplaats, eenoudergezinnen, familie van animatoren, vroeger inschrijven is goedkoper, leden van bepaalde verenigingen, tussenkomst mutualiteit, gratis speelcheques aan te vragen, via wedstrijden en dergelijke. Daarnaast zijn er ook nog de fiscale attesten die we eveneens als een (onrechtstreekse) reductie kunnen beschouwen. De verantwoordelijkheid daarvan ligt bij de ouders en werd dus niet bevraagd in deze enquête.

Kinderen die niet in de gemeente wonen waar de werking plaatsvindt, moeten meestal niet bijbetalen. Op 86% van de speelpleinwerkingen betalen kinderen op basis van de woonplaats dus hetzelfde. Op 11% van de speelpleinen wordt wel een meerkost aangerekend wanneer het kind (of minimaal één van de ouders) niet in de gemeente woont. Opmerkelijk: 3% zegt kinderen uit andere gemeenten zelfs niet toe te laten. In 2005 werd enkel bevraagd of er een hogere prijs is voor kinderen uit andere gemeenten. Toen was er nog 14% die zei een hogere deelnemersprijs te hebben in vergelijking met de 11% in 2010. Men zou kunnen stellen dat werkingen hun beleid op basis van woonplaats versoepelen. Mogelijk is dit te 'danken' aan complexe situaties in nieuw samengestelde gezinnen, ook al hebben we dit laatste niet bevraagd.

Inschrijvingen

Om de verschillende soorten inschrijvingssystemen te bevragen, maakten we een eenvoudige opdeling tussen drie soorten inschrijvingen:

1. De *vrije inschrijvingen* gebeuren aan het begin van elke dag en zonder selectie
2. De *beperkte inschrijvingen* gebeuren aan het begin van elke dag en er is een bepaalde selectie
3. De *voorinschrijvingen* gebeuren voor een vakantieperiode. Ouders moeten dan laten weten op welke dagen/weken hun kind(eren) wensen te komen.

De vrije inschrijving is met 72% het meest toegepaste systeem, 27% werkt met voorinschrijvingen en 1% heeft een specifiek uitgewerkt systeem voor hun doelpubliek. Dit was een nieuwe vraag in deze enquête waardoor we geen evolutie kennen.

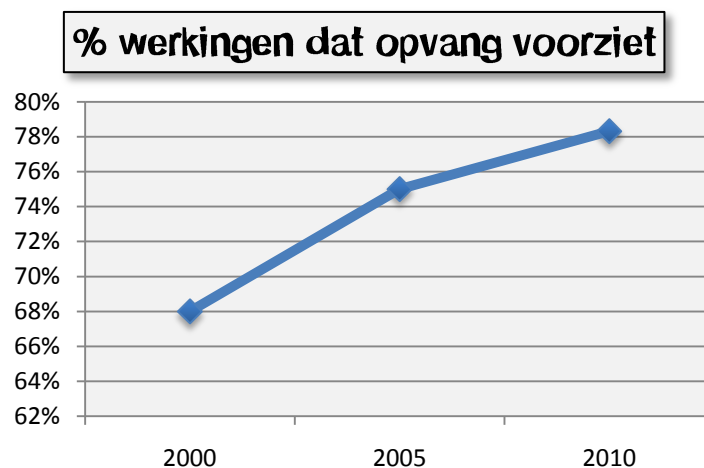
De VDS kreeg de afgelopen jaren meer signalen binnen van een toegepaste 'inschrijvingsstop'. Een inschrijvingsstop gebeurt wanneer de werking kinderen moet weigeren omdat het maximum aantal kinderen bereikt is. Objectief kunnen we stellen dat 81% van de speelpleinwerkingen de inschrijvingen nooit heeft moeten stopzetten. Eén op vijf heeft het dus wel al moeten doen; gaande van eenmalig (6%), over regelmatig (11%), tot altijd (2%). Het is opmerkelijk om te stellen dat 1 speelplein op 50 altijd volzet is.

Er werd ook via zelfrapportage gevraagd of er evolutie zit bij dit fenomeen: is de 'inschrijvingsstop' een recent probleem of komt het al een langere tijd voor? We definieerden het begrip 'recent' bewust niet. Het antwoord hangt dus mogelijk af van hoe lang de speelpleinverantwoordelijke al in functie was. Slechts 37 mensen kregen de vraag voorgeschied, namelijk die 19% die wel al een inschrijvingsstop heeft toegepast. Het aantal antwoorden is dus zeer laag en niet te vertalen naar heel Vlaanderen. Van die kleine groep zegt 39% dat het probleem altijd bestaan heeft, 46% zegt dat het vroeger niet voorkwam en nu wel, 14% zei dat het vroeger een probleem was en nu niet meer. Wat we hier uit kunnen concluderen, is dat ongeveer de helft aangeeft dat het een recent probleem is, maar het aandeel mensen die zeggen dat het probleem er altijd was, is toch aanzienlijk. De respondenten hadden hier de mogelijk een opmerking in te voegen. De meest opmerkelijke zijn:

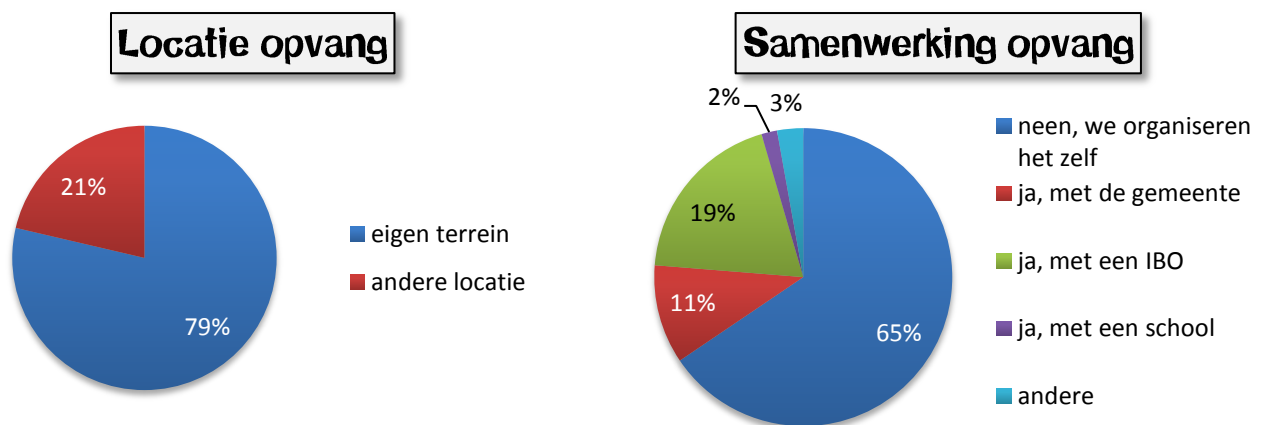
- Ik vind het niet echt een 'probleem'.
- Het is een probleem dat steeds groter wordt, mensen komen steeds meer uren op voorhand aanschuiven.
- We maken een eerlijke verdeling, elk kind krijgt één of twee weken, niemand krijgt al de weken die hij wil komen.
- Er waren op een bepaalde dag maar 5 animatoren, dan kan je geen 120 kinderen opvangen, dus moesten we een stop invoeren ...

Opvang

Wordt er voor- en naopvang voorzien door de speelpleinwerking? Bijna 7 op de 10 speelpleinwerkingen voorzien beide (68%). Daarbovenop zijn er werkingen die enkel vooropvang (6%) en enkel naopvang (4%) organiseren. Het valt dus niet te ontkennen dat de werkingen voldoen aan een opvangnood en ze dus ook na de uren van begeleide activiteiten een aanbod moeten of willen bieden aan de ouders. Deze evolutie zet zich sterk door. Nog steeds 22% geeft aan geen enkele vorm van opvang te voorzien.

De opvang wordt meestal door het speelplein zelf georganiseerd op de eigen terreinen. Maar er zijn verschillende andere manieren waarop deze opvangmogelijkheden vorm krijgen. Iets meer dan 34% besteedt de opvang uit aan partnerorganisaties. In 21% van de gevallen gebeurt dat op andere locaties.

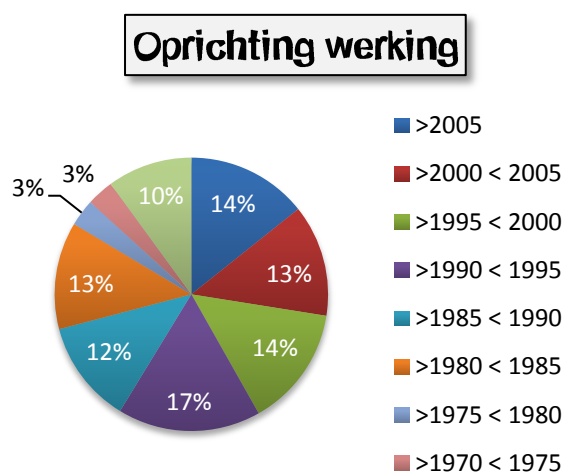

5.5. De organisatorische onderbouw

Oprichting

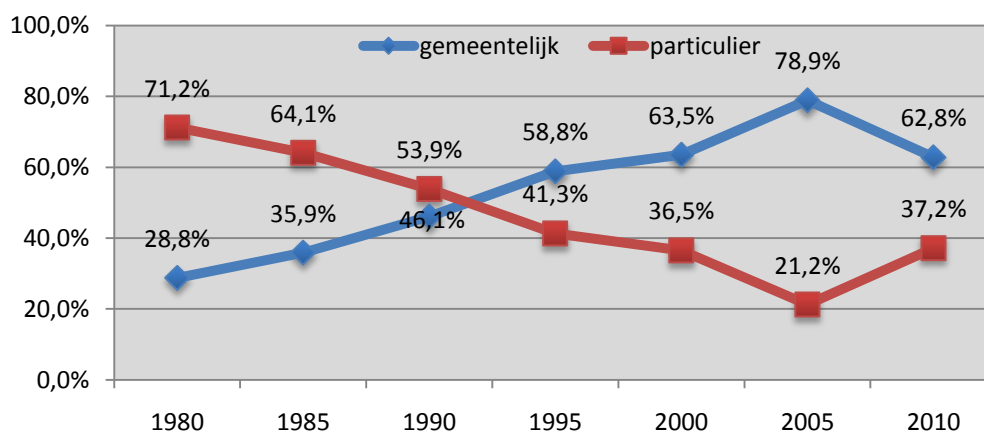
Sinds jaar en dag stellen we, wat de oprichting van de speelpleinwerkingen betreft, eenzelfde stramien vast. Er blijkt een mooie groei doorheen de jaren, geen echte piekmomenten waarin het speelpleinwerk sneller groeide. Begin jaren '90 merken we een iets hogere stijging. Dat is allicht te verklaren door een impuls rond lokaal jeugdbeleid met een nieuw decreet (1993, decreet houdende de subsidiëring van gemeentebesturen en de VGC inzake het voeren van een jeugdwerkbeleid).

Nog steeds 10% van de huidige speelpleinwerkingen werden opgericht vóór 1970. Eén op de tien speelpleinwerkingen kan dus bogen op een ervaring van minimum 40 jaar. Opmerkelijk om vast te stellen is dat sinds de vorige enquête 27 speelpleinwerkingen aangeven opgericht te zijn. Het is moeilijk om uitspraak te doen over de aard van de oprichting. Maar de VDS voelt aan dat er geen 27 volledig nieuwe werkingen opgestart zijn. Mogelijks geven respondenten een andere invulling aan de term 'oprichting' zoals een opstart met een nieuwe ploeg, een nieuwe naam, een nieuwe organisator (bvb. een particuliere vzw zet zijn werking verder onder de vleugels van de gemeente) en dergelijke.

Organisator

We gaven eerder aan dat 63% van de werkingen gemeentelijk is en 37% particulier. Wanneer er vanuit het perspectief van 'de organisator' gekeken wordt, kent die verdeling een kleine verschuiving: 61% van de organisatoren is gemeentelijk en 39% is particulier. De verschuiving is grotendeels toe te schrijven aan een aantal particuliere organisatoren die een hoog aantal werkingen organiseert, bvb. vzw Jong in Gent met 19 werkingen, vzw Speelpleinwerkingen Waasland (Sint-Niklaas) met 6 werkingen, enz.

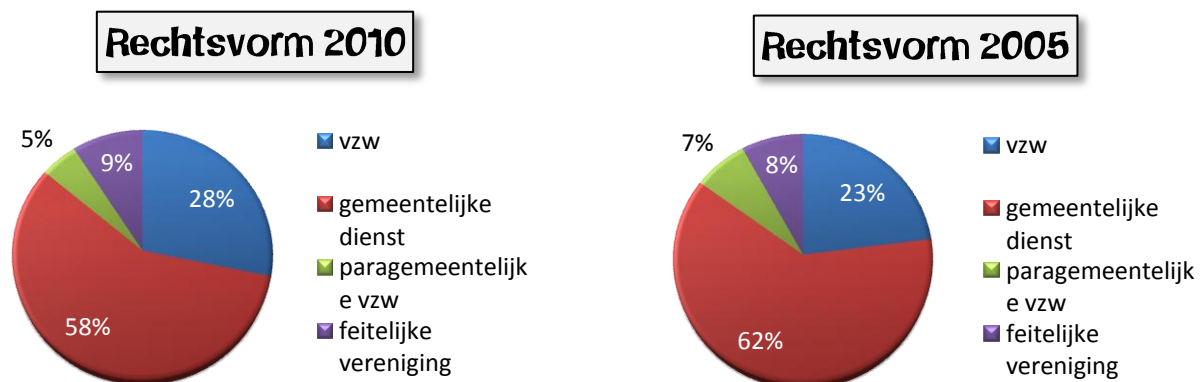
Grafiek: verhouding tussen gemeentelijke en particuliere werkingen

Een gemeentelijke werking vertrekt in 87% van de gevallen vanuit de jeugddienst. Ook OCMW's (3%), sportdiensten (1,8%), jeugdraden (1,2%), intergemeentelijke samenwerking (1,2%), initiatieven voor buitenschoolse opvang (1,2%) en andere (3,7%) organiseren speelpleinwerking. Bij die 'andere' worden vooral gemeentelijke vzw's opgegeven die een link hebben met de jeugddienst. Er zijn ook jeugdraden die in de zomer speelpleinwerking organiseren, wat wel sterk is. Er staat momenteel wel wat druk op (de participatiegraad van) het decreet lokaal jeugdbeleid.

Een particuliere werking wordt in 70% van de gevallen georganiseerd door een groep 'privé'-personen, maar we zien ook organisatoren als de parochie (3%), buurtcomités (1,5%), particuliere initiatieven buitenschoolse opvang (1,5%) of andere (23%). Hier zijn de 'andere' meestal vzw's waarvan speelpleinwerk, naast andere doelstellingen, een onderdeel is van hun werking.

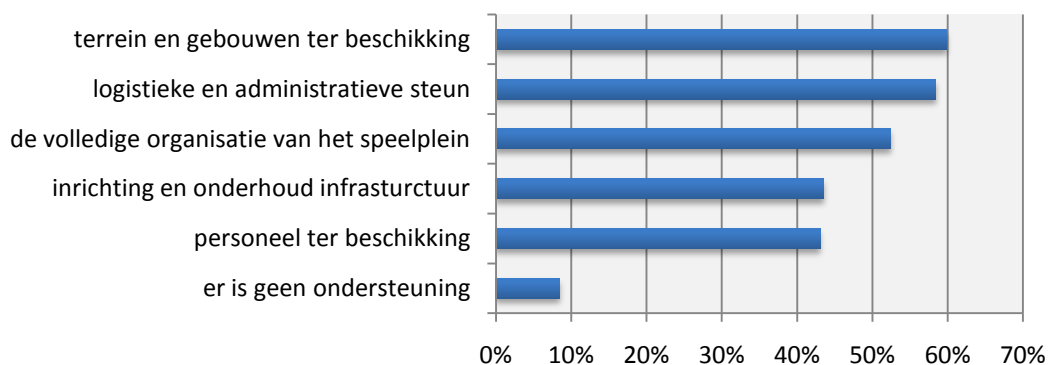
Het blijft een moeilijke oefening om een zuivere opdeling te maken tussen particuliere werkingen en gemeentelijke werkingen. Er bestaan veel vormen van ondersteuning vanuit de gemeente. Daarop wordt later in het rapport nog ingegaan. Het is niet altijd even duidelijk, zowel voor de VDS als voor de organisatoren zelf, of ze nu 'statutair' een particulier initiatief zijn, dan wel een gemeentelijk.

Voor de rechtsvorm komt op basis van de enquête dit plaatje naar boven:

Gemeentelijke ondersteuning

Om de relatie tussen speelpleinwerk en de gemeente goed te begrijpen, is volgende tabel belangrijk. In al zijn verscheiden vormen is de gemeentelijke ondersteuning van vitaal belang voor het speelpleinwerk.

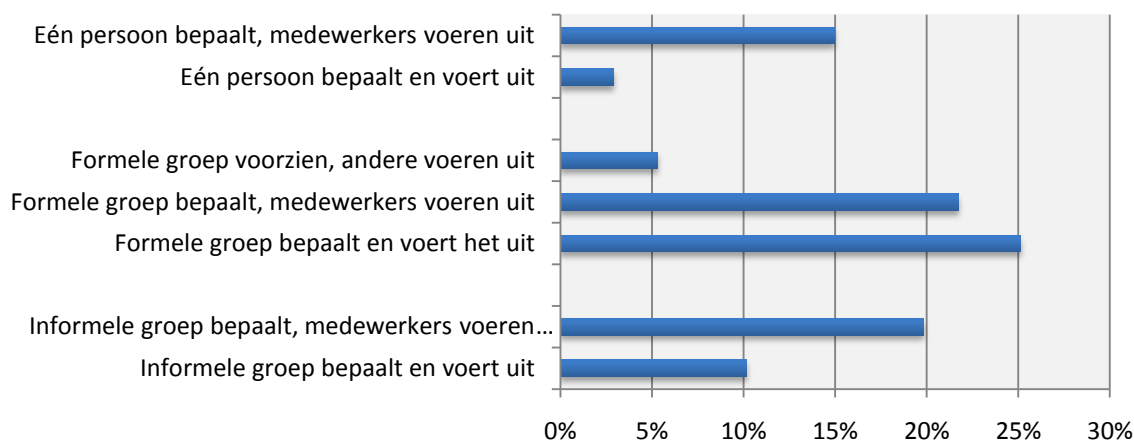
Grafiek: ondersteuning vanuit de gemeente

Het beleidstype van het speelpleinwerk is aan verandering onderhevig. Sinds 2000 bevragen we dezelfde zeven beleidstypes. Gevraagd naar welk type het beste aansluit bij hun eigen werking, antwoorden speelpleinwerkingen wisselend. Er wordt blijkbaar nagedacht over welke de best mogelijke manier is om beleid te maken. Ongetwijfeld worden deze veranderingen ook gestimuleerd door wisselende engagementen van verantwoordelijken, voorzitters, trekkers.

De volgende beleidstypes kon men aanduiden:

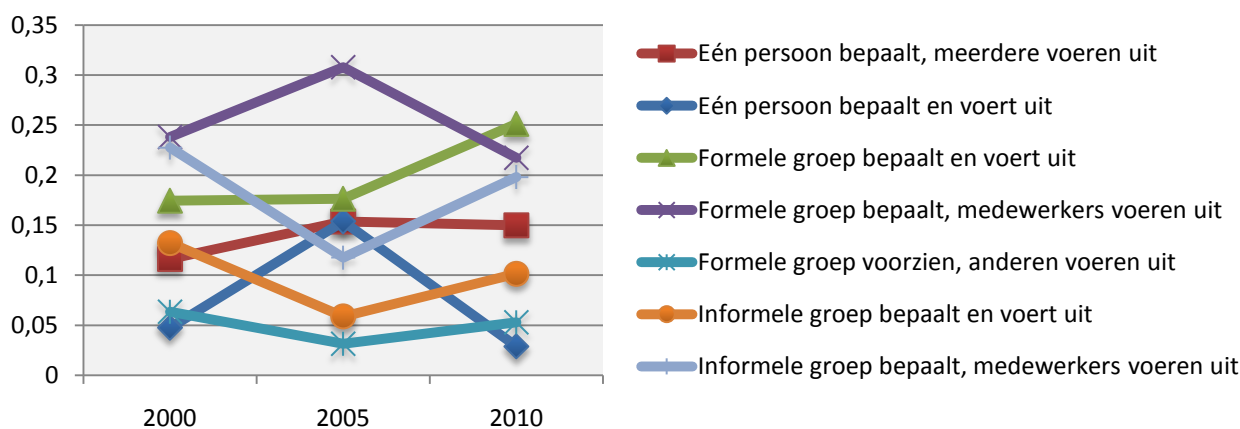
- Eén persoon bepaalt het beleid en voert het uit.
- Eén persoon bepaalt het beleid, de uitvoering gebeurt door één of meer medewerkers.
- Een formele groep van personen (stuurgroep, raad van bestuur) bepaalt het beleid en voert het uit.
- Een formele groep van personen (stuurgroep, raad van bestuur) bepaalt het beleid, de uitvoering gebeurt door één of meer medewerkers.
- Een formele groep van personen (stuurgroep, raad van bestuur) is voorzien, maar zowel het beleid als de uitvoering gebeurt door anderen.
- Een informele groep, waaronder de eindverantwoordelijke en enkele begeleiders, bepaalt het beleid en voert het uit.
- Een informele groep, waaronder de eindverantwoordelijke en enkele begeleiders, bepaalt het beleid, voor de uitvoering wordt ook op andere medewerkers beroep gedaan.

In 2010 ziet de verdeling er zo uit:

Grafiek: best passend beleidstype

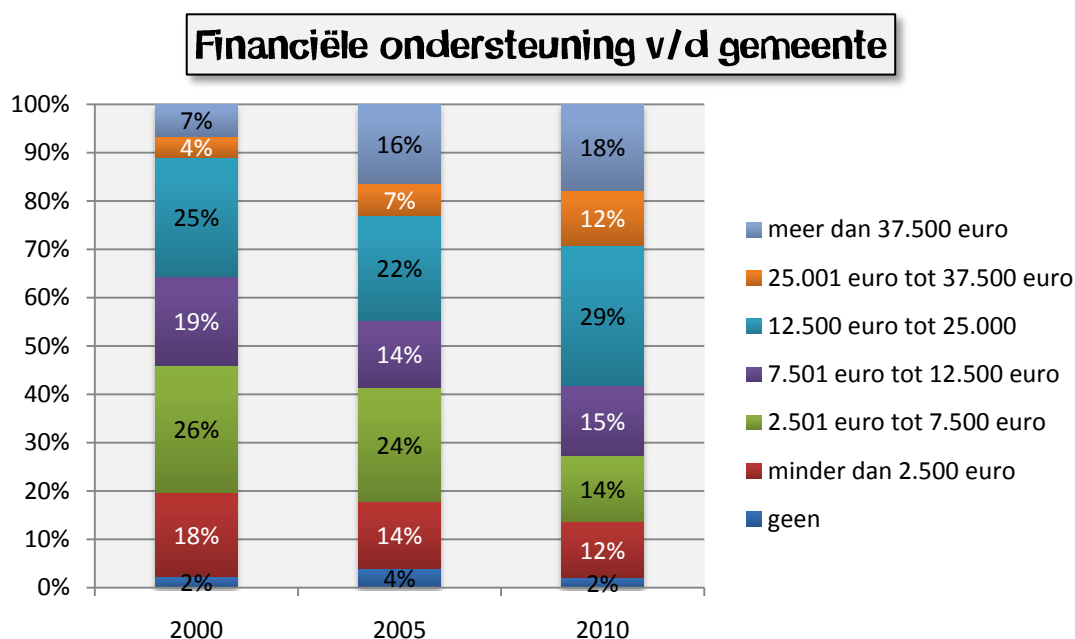
De vergelijking doorheen de jaren levert een complex beeld op. In 2005 werd er sterk gefocust op de ene persoon die bepaalt en uitvoert (donkerblauw), toen ook fors gestegen. Er werd toen geïnterpreteerd dat het de invloed van de gemeentelijke werking was. *“De opvallende stijging in de ‘eenmansbesturen’ is waarschijnlijk enkel toe te schrijven aan de toenemende ‘vergemeentelijking’ van het speelpleinwerk. We vermoeden dat organisatorische druk, tijdsgebrek, overbevraging en onderbemanning van de lokale jeugddiensten aan de basis kunnen liggen van deze trendbreuk in beleidstype. Een strakke, gesloten organisatie, zonder veel inspraak, druist in tegen een gezonde jeugdwerkvisie maar zorgt op korte termijn voor een vlotte organisatie zonder veel moeilijkheden.” (Enquête, 2005).* Er werd toen ook vastgesteld dat de formele bestuurtypes aan terrein wonnen, ten koste van informele varianten. Vijf jaar later, in de zomer van 2010, zien we een kleine remonte van de informele groepen die beleid voeren. Twee formele groepen dalen sterk. Het meest gebruikte beleidstype is nu de formele groep die bepaalt en uitvoert. Het minst gebruikte type is het ‘eenmansbestuur’. Misschien zijn deze twee uitersten wel aan elkaar te linken. Is het speelpleinwerk op zoek gegaan naar een beleidstype waarin de draagkracht groter is (van één persoon naar een formele groep) en leidt tot meer betrokkenheid (formele groep krijgt formele verantwoordelijkheid)?

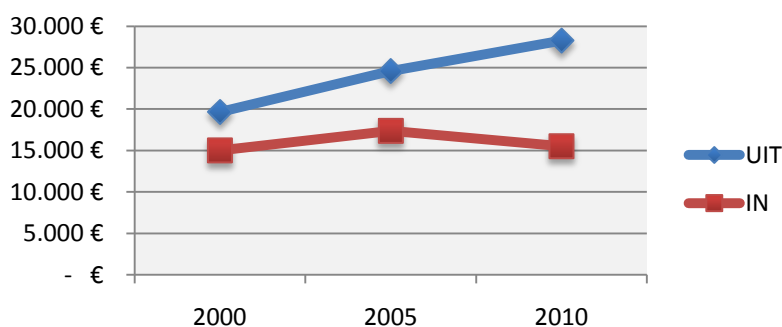
Grafiek: beleidstype over de jaren

Financiën

Het gemiddelde financiële plaatje van het speelpleinwerk maken, blijft een moeilijke opdracht. Dat bleek ook in de vorige edities van deze enquête. Er is een duidelijke evolutie in de financiële ondersteuning van de gemeenten, althans volgens de 191 werkingen die deze vraag invulden. De werkingsbudgetten zijn doorheen de jaren vergroot. In 2000 had 36% van de speelpleinwerkingen een budget van meer dan 12.500 euro (kijk in onderstaande tabel naar de 3 bovenste blokken). Dit aandeel steeg in 2005 naar 45% en in 2010 is dit al opgelopen tot 59% van alle speelpleinwerkingen. Gemeenten investeren in hun speelpleinwerkingen of dragen in elk geval mee de stijgende kosten. De vraag is of het überhaupt nog mogelijk is om een speelpleinwerking zonder ondersteuning (van de gemeente) vol te houden. We bedoelen hiermee voornamelijk financieel, maar ook op andere vlakken is de gemeentelijke ondersteuning aanzienlijk.

De verhoogde financiële gemeentelijke ondersteuning is logisch. Volgens de cijfers van de laatste 10 jaar stijgen de gemiddelde uitgaven, van 19.700 euro in 2000 tot 28.300 in 2010. Dat is een stijging van 44%. De inkomsten stijgen amper, in de laatste 5 jaar zijn die zelfs opnieuw gezakt. T.o.v. de 15.000 euro in 2000 tot 15.500 in 2010, is dat een stijging van slecht 3%.

Grafiek: omzet, inkomsten en uitgaven

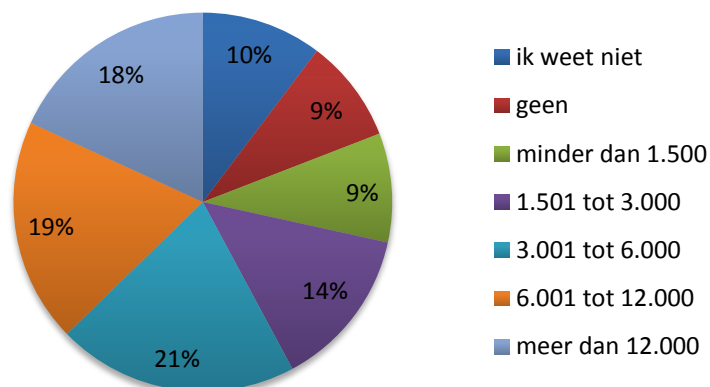
Het gemiddelde werkingsbudget (uitgaven) sluit vermoedelijk goed aan bij de realiteit, ondanks het beperkt aantal respondenten. Dit wordt immers bevestigd door een andere vraag. Voor de uitgaven van het jaar 2009 (het laatste volledige boekjaar) kwamen we aan een gemiddelde van 28.263 euro. Dit cijfer wordt benaderd door een berekening op basis van afzonderlijke uitgaveposten. Het gemiddelde kwam hier uit op 28.498 euro. Toch blijven we voorzichtig om deze werkingsbudgetten en uitgavenposten voor heel Vlaanderen aan te nemen, gezien de lage correct ingevulde gegevens, maar ze geven wel richting.

Uitgavepost	Activiteiten	Materiaal	Terrein	Animatoren Vergoeding	Vrijwilligers Beleid	Verzekering	Catering	Andere	Totaal
totaal budget (bedragen in euro)	406.862	429.787	285.324	2.082.217	171.626	67.272	311.860	362.277	3.191.735
aantal invullers (n)	124	137	52	128	48	81	106	69	112
gemiddeld budget	3.281	3.137	5.487	16.267	3.576	831	2.942	5.250	28.498
% van totaalbudget		11%		57%			gemiddelde werkingsbudget		28.498

‘Animatorenvergoedingen’ nemen volgens onze berekening in bovenstaande tabel 57% van het budget in (n=128). ‘Materiaalaankopen’ nemen 11% van het budget in (n=137). Deze 2 percentages worden niet geheel bevestigd door de zelfrapportage. We vroegen speelpleinverantwoordelijken immers zelf ook een inschatting te maken van het percentage voor deze twee uitgavenposten (en kregen daarop meer antwoorden). Onze berekende percentages moeten dus licht bijgesteld worden: ‘Animatorenvergoedingen’ nemen volgens de respondenten zelf 42% van het budget in (n=186), een onderschatting? ‘Materiaalaankopen’ nemen volgens hen zelf 27% van het budget in (n=162), mogelijks een overschatting. Allicht zitten de correcte percentages ergens de twee:

- De ‘animatorenvergoedingen’ nemen tussen de 42 en de 57% van het totaalbudget in
- De ‘materiaalaankopen’ nemen tussen de 11 en de 27% van het budget in.

Inkomsten uit deelnemersbijdragen

De inkomsten van een speelpleinwerking komen (naast eventuele subsidiëring) grotendeels uit deelnemersbijdragen. Daarnaast hebben speelpleinen toch ook andere bronnen van inkomsten gevonden:

Inkomsten via	2005 (%)	2005 (n)	2010 (%)	2010 (n)
Speelpleinfeesten met ouders en kinderen	11%	25	16%	37
Fuiven met jongeren	7%	17	8%	18
Provinciale subsidies	15%	33	7%	17
Verkoop promotiemateriaal	5%	11	7%	16
Sponsoring	7%	15	6%	13
Drank	23%	53	18%	41
Andere	11%	26	14%	32

Het aantal antwoorden (n) ligt laag. Misschien zijn speelpleinwerkingen effectief niet bezig om inkomsten te verwerven buiten de eventuele subsidiëring en deelnemersbijdragen? Ze hebben immers in vele gevallen met die 2 inkomstenbronnen een 'garantie' op een zeker inkomen. Dat zou dan bijvoorbeeld betekenen dat slechts 16% van de speelpleinwerkingen inkomsten probeerden te genereren uit een 'speelpleinfuif'. Als dat zo is, laten vele speelpleinwerkingen hier wel groeikansen liggen, wat de andere inkomstenbronnen zouden wel voor niet vanzelfsprekende 'extraatjes' (t.b.v. animatorenploeg, speciale investeringen, duurder speelmateriaal ...) kunnen zorgen.

Ook opmerkelijk, maar niet onlogisch gezien het kerntakendebat: als we deze cijfers als waar mogen aannemen, betekent dat ook dat de provinciale subsidies aan speelpleinwerkingen gehalveerd werden in de voorbije 5 jaar.

Verzekering

De verzekeringen van speelpleinwerkingen worden op verschillende manieren afgesloten. Meestal wordt dit geregeld via de verzekering van het gemeentebestuur (61,50%), de logische keuze voor gemeentelijke werkingen.

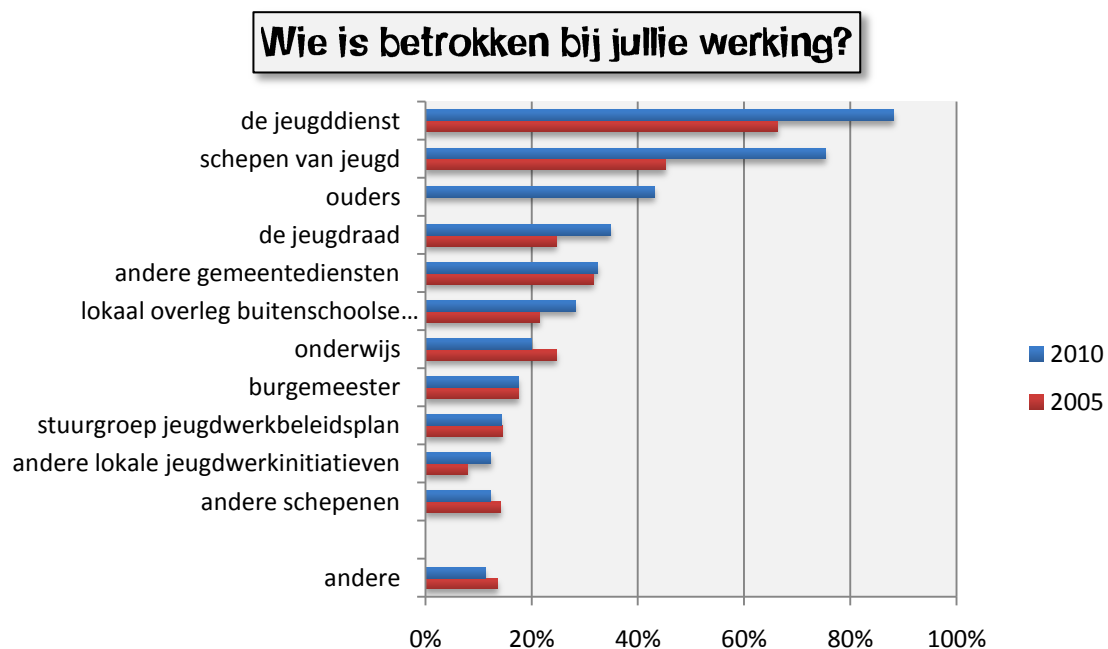

5.6. Externe relaties

Betrokkenen

Er werd ook in de vorige edities bevraagd wie van de volgende partijen betrokken is/wordt bij de werking. In het blauw zie je de resultaten van 2010, 2005 staat in het rood.

De jeugdraad bindt in aan betrokkenheid, terwijl de jeugddienst door 88% erkend wordt als belangrijk, een sterke stijging ten opzichte van 5 jaar geleden. De sterkste stijger is de schepen van jeugd, een opmerkelijke vaststelling. Betekent dit dat de politiek zich laat gelden in de speelpleinwerking? Is dit ten goede en levert dit een aantal voordelen op (bvb. locatie, financiële ondersteuning e.d.) of werkt dit net averechts (bvb. veiligheidsdiscours, deelnameprijzen e.d.)? Een interessante premisse om verder te onderzoeken.

Promotie

De promotie die door speelpleinwerkingen wordt gevoerd, kan twee verschillende focussen hebben: deelnemers enerzijds (kinderen en ouders) en begeleiders anderzijds (animatoren, hoofdanimatoren, verantwoordelijken e.d.). Meer dan de helft van de speelpleinwerkingen richt zijn pijlen voornamelijk op de deelnemers. Een derde bewerkt beide doelgroepen even veel. Eén speelplein op de 25 geeft toe niet zoveel aandacht te besteden aan promotie en alles zijn gang te laten gaan.

Grafiek: doelgroep promotie

Het gebruik van (sociale) media wordt steeds belangrijker, ook in het jeugdwerk. Jongeren gebruiken mediakanalen frequenter en ze hechten er steeds meer waarde aan. De enquête wilde ook in kaart brengen hoe de verschillende media gebruikt worden in het speelpleinwerk: voor promotie of voor individueel contact met deelnemers en vrijwilligers.

MEDIA	Voor promo	Voor individueel contact met vrijwilligers	Voor individueel contact met deelnemers
Eigen website	66%	24%	26%
Blog	1%	4%	2%
Digitale nieuwsbrief	20%	20%	8%
GSM:telefoneren	4%	64%	32%
GSM: sms	4%	60%	9%
Sociale netwerksites	37%	51%	15%
Filmpjes	17%	14%	7%

Tabel: aantal speelpleinwerkingen die sociale media bewust gebruiken

Een opmerkelijke vaststelling is de veelheid aan media die gebruikt wordt. Voor promotie worden de eigen website (66%) en een pagina op een sociale netwerksite zoals Facebook, Netlog, Twitter, MySpace (37%) het meest gebruikt. Er is meer individueel contact met de vrijwilligers, waarvan grotendeels met de GSM, dan met de deelnemers, die vooral via GSM en de website bereikt worden.

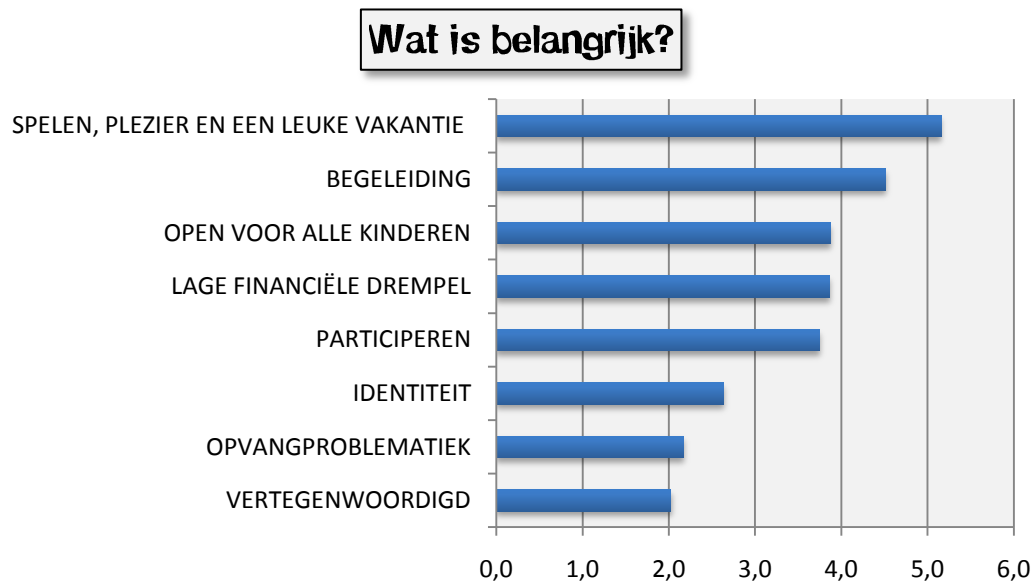
6. Uitdagingen van het speelpleinwerk, anno 2010

Prioriteiten in identiteit

Hoe verandert de identiteit van het speelpleinwerk door de jaren heen? Daarvoor bevragen we al jaren na elkaar dezelfde 8 kenmerken. Elk kenmerk is belangrijk en een wezenlijk onderdeel van een speelpleinwerking, maar bij deze vraag werden respondenten verplicht om een rangorde (in volgorde van belangrijkheid dus) te maken tussen deze omschrijvingen:

1. Onze werking staat **open voor alle kinderen**. We doen een speciale inspanning om de werking toegankelijk te maken voor kleuters en tieners. We hebben aandacht voor kinderen uit kansarme milieus, kinderen met een handicap, kinderen van allochtone afkomst ...
2. Onze werking kiest bewust voor **een lage drempel**. We doen er alles aan om de prijssetting zo toegankelijk mogelijk te maken voor iedereen.
3. Wij dragen **spelen, plezier en een leuke vakantie voor kinderen** hoog in het vaandel. Onze energie gaat hoofdzakelijk naar de fun en de ambiance bij de kinderen.
4. Onze **begeleiders** zijn de belangrijkste schakel in het streven naar kwaliteit. De begeleiders vormen als het ware een doelgroep op zich waar we veel energie in investeren. In de praktijk vertaalt zich dat in een jaarwerking, extra activiteiten, bedanking ...
5. We vinden het belangrijk dat onze begeleiders **participeren** en mee de richting van het speelplein bepalen. We vinden het belangrijk om veel energie te stoppen in het opzetten van een stuurgroep en of andere inspraakkanalen.
6. Onze werking heeft een eigen uitgesproken **identiteit**. Dat vertaalt zich in een eigen naam, gadgets, T-shirts, logo, enz. We vinden het belangrijk om daar veel tijd en energie in te stoppen.
7. Onze werking speelt bewust in op de **opvangproblematiek**. De ouders zijn de schakel die zorgen dat kinderen naar het speelplein komen.
8. Onze speelpleinwerking is **vertegenwoordigd** in de jeugdraad. We vinden het belangrijk dat onze werking een volwaardig initiatief is naast alle andere jeugdbewegingen en initiatieven van de gemeente.

We kunnen de antwoorden sorteren in drie categorieën: 2 kenmerken worden uitgetekend meest naar voor geschoven. Er is een middenmoot van 3 kenmerken en een groep duidelijk 'minder belangrijke' kenmerken:

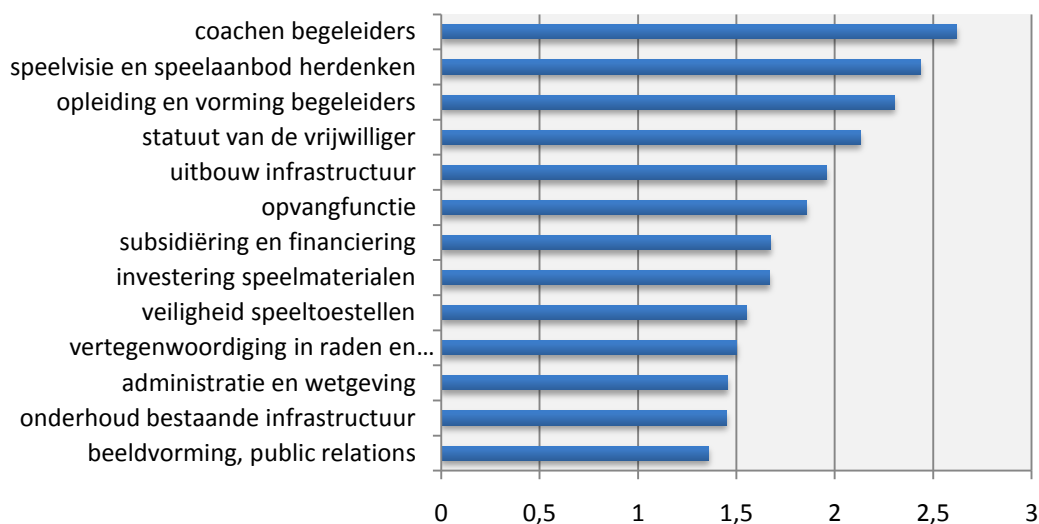

De kenmerken met de hoogste score, 'SPELEN, PLEZIER EN EEN LEUKE VAKANTIE' en 'BEGELEIDING', kunnen gezien worden als de belangrijkste onderdelen van de identiteit van het speelpleinwerk, volgens het speelpleinwerk zelf. Andere respondenten (bvb een groep politici of een groep ouders) zouden mogelijks of allicht een andere profilering aangeven.

T.o.v. 2005 zien we enkele verschuivingen:

- 'Begeleiding' is een belangrijker kenmerk geworden. Dat kunnen we verklaren. In de zomer van 2008 kregen we veel meldingen van animatorentekorten. In 2009 lanceerde de VDS daarom een grootscheepse campagne rond animatoren met vorming voor 'ploegbazen', ondersteund door onderzoek en een aantal producten om mee aan de slag te gaan. We herhaalden de campagne ook in de jaren erna. Deze inspanningen en het besef dat een gebrek aan begeleiding sowieso voor problemen zorgt, bevestigde het inzicht dat 'goede begeleiding' noodzakelijk is voor de kwaliteit van een werking.
- Opmerkelijk is ook dat de 'Opvangproblematiek' een plaats zakt op de ladder terwijl de vraag naar opvang zeker niet vermindert. Het is een signaal – wat de VDS ook aanvoelt in de praktijk – dat het speelpleinwerk zich eindelijk heeft neergelegd bij het spelen als kernfunctie!?

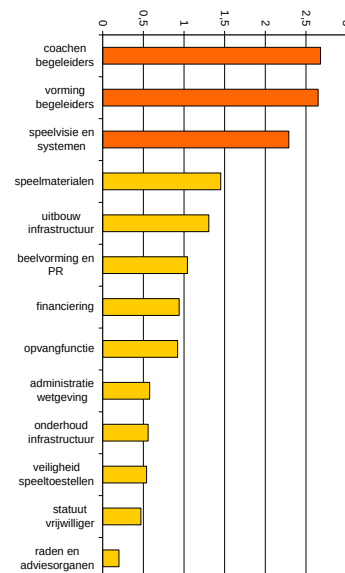
Actuele aandachtspunten

Grafiek: aandachtspunten 2010

Het bestuur van de speelpleinwerkingen richt zijn aandacht prioritair op het 'coachen van begeleiders'. Ook 'opleiding en vorming' staat hoog in de lijst. 'Speelvisie' en de bijhorende oefening om het 'speelaanbod te herdenken' is ook een aandachtspunt. Deze top drie blijft hetzelfde in vergelijking met 2005. Meest opmerkelijke aandachtspunt is 'het statuut van de vrijwilliger' dat van een lage prioriteit, naar een vierde plaats verhuist.

Over het algemeen valt ook op dat er meer aandachtspunten belangrijker zijn geworden, de algemene quotering is verhoogd. Daaruit kan je besluiten dat de huidige beleidsploegen met meer thema's bezig is en ze overwegend belangrijker vindt.

Grafiek: aandachtspunten 2005

Aandachtspunten voor de toekomst

Onderstaande uitdagingen voor de toekomst van het speelpleinwerk (2020) werden geformuleerd door de VDS. De respondenten gaven aan welke ze het meest erkennen als uitdaging voor de toekomst. Dit zijn de omschrijvingen:

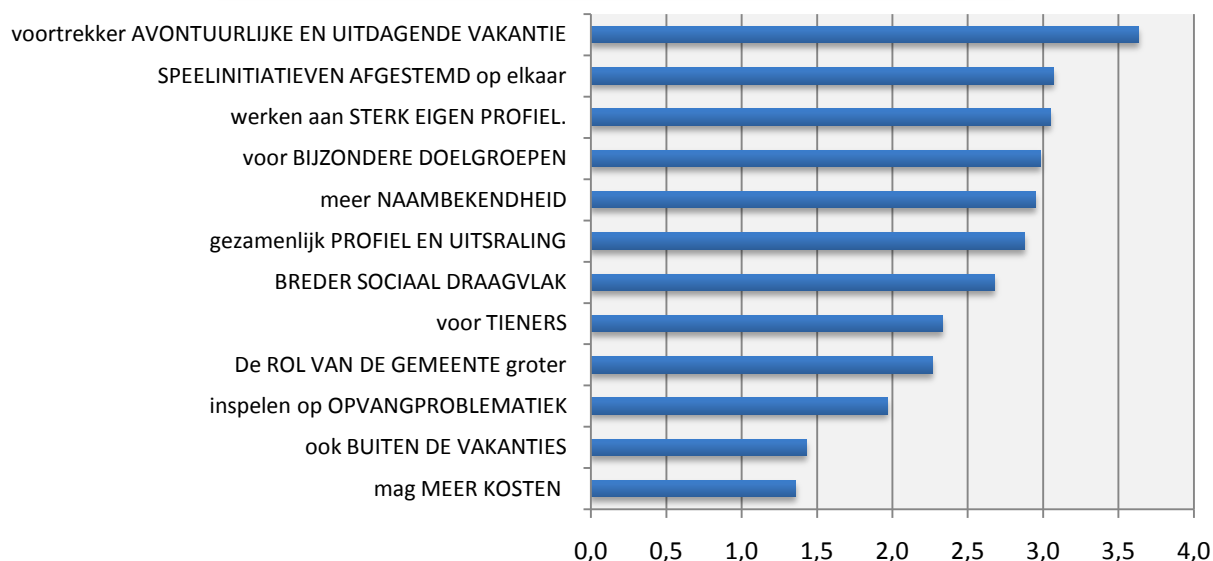
- Speelpleinwerk is in de toekomst een van de belangrijkste factoren in de **opvangproblematiek**. Het speelpleinwerk moet zich in de toekomst duidelijk(er) profileren als opvanginitiatief.
- Het speelpleinwerk moet werken aan **een gezamenlijk profiel en uitstraling**.
- De werkvorm 'speelpleinwerk' moet in de toekomst aan **naambekendheid** winnen in Vlaanderen.
- Het speelpleinwerk moet zich meer openstellen voor **bijzondere doelgroepen** (kinderen met een handicap, kansarmen, allochtonen, kinderen uit de bijzondere jeugdzorg).
- Het speelplein wordt meer een plaats voor **tieners**.
- Speelpleinwerk kan ook **buiten de vakantie** (op woensdag namiddag, zaterdag, evenementen, ...).
- Het speelpleinwerk is de voortrekker van een aangename, **avontuurlijke en uitdagende vakantie voor kinderen**.
- **Speelpleinwerk, Grabbelpas, mobiele werkingen en speelstraten** (of andere lokale speelinitiatieven in de vakantie) moeten beter op elkaar afgestemd worden.
- Speelpleinwerk mag **meer kosten** aan de ouders. Kwaliteit betaal je nu eenmaal.
- Het speelpleinwerk moet in de toekomst een **breder sociaal draagvlak** krijgen. We hebben er alle belang bij om ook ouders, buurt(comités) e.d. bij de werking te betrekken.
- De **rol van de gemeente** in het organiseren van speelpleinwerk mag gerust groter worden.
- Plaatselijke speelpleinwerkingen moeten werken aan een **sterk eigen profiel**.

De quotering van deze lijst was verschillend aan die van de vorige lijst. Voor elk van deze items kon afzonderlijk aangegeven worden in welke mate het belangrijk was of niet belangrijk was. Hier is dus geen invloed van de verplichte rangorde.

Opnieuw komt er één thema heel sterk uit. Dé uitdaging voor de komende 10 jaar is: 'het speelpleinwerk blijft de voortrekker van een avontuurlijke en uitdagende vakantie voor kinderen'. Nagenoeg iedereen vindt dit een belangrijk thema. De middenmoot verschilt niet zoveel van elkaar in belangrijkheid. Twee uitdagingen worden meer aangegeven als 'niet-belangrijk' dan als 'belangrijk': speelpleinwerk hoeft geen speelinitiatief te organiseren 'buiten de vakantieperiodes' en hoeft ook 'niet meer te kosten'.

Onderstaande lijst is uiteraard voor de VDS zelf belangrijk: we leren wat het werkveld zelf wil vooropschuiven als thema. Dit is dan ook een belangrijke bron van informatie voor de VDS in functie van de huidige beleidsprioriteiten en de volgende beleidsnota.

Wat is belangrijk in speelpleinwerk anno 2020?

De vergelijking met de vorige editie levert een zeer gelijkaardig beeld op. Een opvallende uitdaging is toch wel het 'omgaan met bijzondere doelgroepen', dat als belangrijker wordt beschouwd dan bvb de hele 'opvangproblematiek'.

Een andere vaststelling is dat 'naambekendheid van het speelpleinwerk' als minder belangrijk beschouwd wordt in vergelijking met 2005. We hebben 2 mogelijke verklaringen: ofwel zijn er andere zaken belangrijker geworden, ofwel is de naambekendheid van ons werkveld gestegen in de voorbije 5 jaar.

De 'aandacht voor tieners' is en blijft laag gequoteerd, terwijl lage deelnamecijfers voor deze doelgroep blijven terugkomen als item. Wil het speelpleinwerk daar toch de boot lossen? Moet het speelpleinwerk hier opnieuw of steviger op inzetten of leggen we ons er bij neer dat tieners moeilijk bereikt worden, ook door het speelpleinwerk (en misschien niet onze core-business zijn)?

7. Besluiten bij de Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête, editie 2010

We ronden het rapport van de Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête 2010 af met een aantal belangrijke vaststellingen en rode draden in dit onderzoek:

1. **Spelen, spelen en spelen.** Het speelpleinwerk is en blijft de voortrekker van het spelende kind. Dat is wat we althans zelf voorop stellen. In verschillende vragen wordt bij de antwoorden het belang van spelen op de voorgrond gezet. Dit wordt ondersteund door de bevestiging dat speelpleinwerkingen bewust werken aan een sterke speelvisie, de speelkansen in de eigen werking onderzoeken en de kwaliteit van hun (speel)aanbod willen verbeteren. De verdeling tussen de gebruikte speelsystemen was nog nooit zo gelijkmatig. Ook al neemt het aandeel 'open speelaanbod' niet toe, lijkt het er toch sterk op dat meer en meer wordt afgestapt van 'traditionele leeftijdsgroepen' gezien meer werkingen aan het experimenteren gaan met keuzemogelijkheden en vrijheid in het aanbod. In het laatste hoofdstuk van het rapport wordt dat nog eens ondubbelzinnig geïllustreerd met het belangrijkste kenmerk van de identiteit van onze sector: 'spelen, plezier en een leuke vakantie', de actuele aandachtspunten ('speelvisie en speelaanbod herdenken') en de grootste aandachtspunten voor de eerstkomende tien jaar ('voortrekker van een *avontuurlijke en uitdagende vakantie*' en '*speelinitiatieven afstemmen op elkaar*'). Onmiskenbaar zet het speelpleinwerk dus 'het spelen' voorop!
2. **Opvang is (slechts) een onderdeel.** Speelpleinwerkingen vormen een onderdeel van de oplossing voor de opvangproblematiek. Maar liefst 78% van de speelpleinwerkingen voorziet (extra uren) opvang en 50% van de kinderen (of moeten we zeggen ouders) maakt er gebruik van. Het is een inherent onderdeel van het speelpleinwerk. Er wordt een inspanning verwacht van het speelpleinwerk. Vele werkingen komen tegemoet aan deze vraag: 70% van de werkingen heeft een hele dag werking, met een gemiddelde van 8,6 openingsuren per dag (incl. opvang) en lijken dus hun opvangfunctie te aanvaarden.
3. **Begeleiders zijn de sleutel tot succes.** Er wordt op verschillende plaatsen aangegeven hoe belangrijk begeleiders zijn voor een kwalitatieve speelpleinwerking. Er gaat dan ook veel tijd (belangrijkste actuele aandachtspunt is het coachen van begeleiders) en geld (tussen de 42 en de 57% van het budget) naar deze pijler van het speelpleinbeleid. Dat mist zijn effect niet. Er zijn gemiddeld (!)genoeg begeleiders (8,8 kinderen per begeleider). Dat neemt natuurlijk niet weg dat er werkingen zijn die worstelen met het vinden van voldoende vrijwilligers. Maar het is in elk geval geen structureel probleem in Vlaanderen en Brussel. Het thema moet wel 'wakker gehouden worden': de verantwoordelijke(n) moeten het rekruteren genoeg en op tijd op de agenda blijven zetten.

4. **Het beleid professionaliseert.** De organisatie van een speelpleinwerking gebeurt nu weliswaar vaker door meer personen (25% heeft een formele groep die het beleid uitstippelt en uitvoert). Het beleidstype waar één man of vrouw aan het hoofd staat van een werking komt nu zelfs het minst vaak voor. Er worden beleidsmatig meer personen betrokkenen, alsook derden (de jeugddienst, de schepen van jeugd en ouders als top drie), wat zijn invloed heeft op de draagkracht van de werking (en allicht ook op de continuïteit van de ploeg, hoewel dit verband niet an sich bevraagd is). Het bestuur is met meer dingen bezig, getuige de structureel hogere quotering van de thema's die ze opnemen. Het bestuur/beleid pakt de zaken dus professionelere aan.
5. **Gemeentelijke ondersteuning en politieke interesse.** Speelpleinwerkingen in Vlaanderen zijn ingebed in de gemeentelijke werking. Gemeentelijke initiatieven (68%) worden aangevuld met particuliere initiatieven (32%) die vaak serieuze gemeentelijke ondersteuning krijgen: niet enkel financieel (59% van de speelpleinwerkingen krijgt meer dan 12.500 euro werkingsmiddelen van de gemeente), maar ook op vlak van personeel, ter beschikking stellen van terreinen en logistieke en administratieve steun. Deze gemeentelijke ondersteuning is onmisbaar gezien de stijgende kosten (met 44%) versus de opbrengsten die niet volgen (stijging met slechts 3%). Dat levert het speelpleinwerk logischerwijze meer betrokkenheid op van politieke mandatarissen. We gaan er van uit dat dit vaker voordelen oplevert dan nadelen. Gezien de maatschappelijke relevantie van het speelpleinwerk is dit ook een logische evolutie: als er in hun gemeente geen kwalitatieve particuliere werking is, voelen gemeentebesturen de nood aan om zelf een werking te organiseren. Ze hebben er dus alle belang bij ook het particulier initiatief volwaardig te (blijven) ondersteunen.

Bovenstaande conclusies zijn volgens de VDS de belangrijkste, maar slechts een grabbel uit de ton aan cijfers. De Vlaamse Dienst Speelpleinwerk hoopt dat het beeld van het speelpleinwerk anno 2010 daarmee toch een stuk verder is uitgewerkt of op zijn minst opgefrist. We kijken nu al uit naar de resultaten van de volgende bevraging.

Tot over vijf jaar en ondertussen ... blijven spelen hé!

8. Bronnenlijst

- *Handboek Lokaal Jeugdbeleid. Politeia, Brussel, 2011.*
- *Jeugdbewegingen in Vlaanderen. Een onderzoek bij groepen, leiding en leden. Afdeling Jeugd, Brussel, 2010.*
- *Onderzoeksrapporten van de Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête van 1995 en 2000. Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS) vzw, Meise.*
- *Speelpleinwerk in Profiel. Onderzoeksrapport Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête 2005. Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS) vzw, Meise, 2006.*

9. Bijlagen

Bijlage 1: vragenlijst

Bijlage 2: persbericht

Bijlage 1: vragenlijst

1. Start

Beste Speelpleinwerker,

bedankt dat je wil meewerken aan ons onderzoek 'Speelpleinwerk 2010'. Door jouw medewerking is de Vlaamse Dienst Speelpleinwerk in staat om het speelpleinwerk in Vlaanderen in kaart te brengen. Omdat we dit onderzoek elke vijf jaar organiseren, kunnen we de evoluties zien in het werkveld, waarop we inspelen in ons beleid en dienstverlening. Een dikke merci dus!

De enquête baseren we op de gegevens van de aparte werkingen en niet per organisator. Vele organisatoren richten meerdere speelpleinen in. Daarom vragen we, indien je meerdere speelpleinen onder je hoede hebt, voor elke aparte werking een enquête in te vullen. Meerdere mobiele werkingen beschouwen we voor deze enquête steeds als één aparte werking. Je moet dus maar 1 enquête invullen voor al jouw mobiele werkingen, in het geval je verschillende 'teams' hebt.

Om enkele vragen voor te zijn:

1. de enquête lijkt lang, maar het valt mee. Ze is dertig pagina's lang, maar op sommige pagina's staat maar 1 vraag. En omwille van de opbouw, slaag je af en toe pagina's over.

2. Reserveer wat tijd voor de enquête. Het is niet mogelijk om de enquête te verlaten en later verder te werken. Ze moet in één beurt afgewerkt worden. Voor de aangenaamste manier van werken raden we aan om naar www.speelplein.net gaan en de pdf te downloaden waarop de vragen staan waarvoor je iets moet opzoeken. Doe je dit voorbereidende werk, dan is de enquête op een halfuur ingevuld.

3. deze enquête is best leuk om in te vullen. Er staan een aantal leuke en prikkelende vragen in. Naast droge cijfergegevens worden ook een aantal vragen voorgeschiedt die in kaart brengen waar jullie mee bezig zijn, hoe jullie zich inhoudelijk organiseren en dergelijke. Tip: De enquête is dus mits wat voorbereidend werk van een verantwoordelijke, ook in te vullen door stuurgroep, hoofdanimateuren of andere vrijwilligers.

Voor alle vragen die je hebt met betrekking tot de enquête kan je terecht bij Kwinten Fort.
kwinten . fort (at) staf . speelplein . net
of op 0474 50 91 81

Succes!

2. Organisatie

Deze pagina gaat over de organisatie. Het betreft dus de gegevens van de organisator. Over een paar pagina's zoomen we in op de werking zelf.

1. Naam van de organisator:

2. Naam en functie van de persoon die deze enquête invult:

3. Secretariaat of maatschappelijke zetel van de organisator:

Contactpersoon:	
Adres+nr:	
Postcode:	
Plaats:	
Telefoon:	
GSM:	
E-mailadres:	
Website(s):	

Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête 2010

4. Wanneer is uw werking opgericht ?

Jaartal: DD MM JJJJ
 / /

3. Aantal werkingen

Het criterium om te spreken over een aparte werking is de locatie. We spreken over een 'aparte' werking als ze beschikt over een 'aparte' locatie. Tenzij je ze in externe communicatie promoot als een en dezelfde werking; dan mag je ze als één werking rekenen.

5. Hoeveel werkingen heeft de organisator?

Centrale werking (kinderen van de gemeente komen naar één plaats)

Wijkwerking (er is een specifieke locatie gericht op een specifieke wijk/deelgemeente)

Mobiele werking (er staan wielen onder en is altijd onderweg)

Andere

4. Profiel van de werking

6. De organisatie is

☐ een gemeentelijke werking

☐ een particuliere werking

5. Gemeentelijke werking

7. Onze gemeentelijke werking vertrekt vanuit

☐ Jeugddienst

☐ Sportdienst

☐ Jeugdraad

☐ Intergemeentelijke samenwerking

☐ OCMW

☐ Initiatief Buitenschoolse Opvang

Welke andere?

6. Particuliere werking

Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête 2010

8. Onze particuliere werking vertrekt vanuit

- ☐ Privé personen
- ☐ Buurtcomité
- ☐ Initiatief Buitenschoolse Opvang
- ☐ Parochie

Welke andere?

7. Rechtsvorm

9. Welke rechtsvorm heeft de organisator?

- ☐ vzw
- ☐ gemeentelijke dienst
- ☐ parageemeentelijke vzw (of een IVA/EVA)
- ☐ feitelijke vereniging

8. De Speelpleinwerking zelf

Vanaf dit punt in de enquête nemen we de speelpleinwerking zelf onder de loep.

10. Naam van de werking:

5

6

11. Aparte website:

5

6

12. Locatie:

(indien anders dan secretariaat of maatschappelijke zetel)

Adres+nr:

Plaats:

Telefoon:

13. Soort werking

- ☐ Centrale werking
- ☐ Wijkwerking
- ☐ Mobiele werking
- ☐ Andere

9. Werkingsperiode

14. In welke vakanties is de werking actief?

☐ zomervakantie (juli)	☐ kerstvakantie
☐ zomervakantie (augustus)	☐ krokusvakantie
☐ herfstvakantie	☐ paasvakantie

15. Op welke dagen is de werking open voor deelnemers?

☐ maandag	☐ vrijdag
☐ dinsdag	☐ zaterdag
☐ woensdag	☐ zondag
☐ donderdag	

16. Welke dagdelen is de werking open voor deelnemers?

- ☐ de hele dag, doorlopend
- ☐ voormiddag en namiddag, niet over de middag
- ☐ namiddag
- ☐ voormiddag

17. Aantal uren effectief werking per dag (openingsuren voor deelnemers)

Uren inclusief opvang:

Uren exclusief opvang:

18. Aantal dagen dat het speelplein open was in het werkjaar 2009-2010 (sept 2009-juni 2010):

Dagen:

19. Aantal dagen dat het speelplein tijdens de zomervakantie 2010 open was:

Dagen:

10. De Deelnemers

20. Leeftijd van de deelnemers (kinderen)

	Jaar
Minimumleeftijd:	6
Maximumleeftijd:	6

21. Leeftijdsgroepen

- ☐ Het speelplein heeft een kleuterwerking (kleuters zijn een aparte leeftijdsgroep)
- ☐ Het speelplein heeft een tienerwerking (tieners zijn een aparte leeftijdsgroep)

Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête 2010

22. Gemiddeld aantal kinderen PER DAG in de zomer van 2010:

minder dan 3 jaar:	
van 3 t.e.m. 6 jaar:	
van 7 t.e.m. 12 jaar:	
ouder dan 12 jaar:	
TOTAAL:	

23. Gemiddeld aantal dagen aanwezigheid per kind tijdens de zomervakantie van 2010:

Dagen:

24. Totaal aantal VERSCHILLENDE kinderen die het speelplein bezochten tijdens de zomervakantie 2010:

Totaal:

25. Percentage kinderen PER DAG die:

een (warme) maaltijd gebruiken op het speelplein (in %)	
die boterhammen meebrengen (in %)	
die thuis gaan eten (in %)	

26. Percentage kinderen PER DAG die gebruik maken van:

de opvangfaciliteiten voor en/of na het aanbod (in %)	
ingelegd busvervoer (in %)	

11. Toegankelijkheid

27. Totaal aantal kinderen met een specifieke achtergrond:

(Deze vraag stellen we om een inschatting te maken van de toegankelijkheid van het speelpleinwerk. Soms zijn deze gegevens niet exact te achterhalen, dan vragen we een inschatting te maken.)

kinderen met een handicap	
Kinderen van allochtone afkomst	
kinderen uit kansarm milieu	
kinderen via het OCMW ingeschreven	
kinderen uit de bijzondere jeugdzorg	

28. Inclusieve werking

- ☐ Het speelplein heeft de werking AANGEPAST voor kinderen met een handicap.
- ☐ Het speelplein heeft de werking AANGEPAST voor andere specifieke doelgroepen.
- ☐ Het speelplein heeft de werking niet veranderd voor kinderen met een handicap maar ze zijn wel op het speelplein aanwezig.
- ☐ Het speelplein heeft de werking niet veranderd voor andere specifieke doelgroepen maar ze zijn wel op het speelplein aanwezig.

Welke specifieke doelgroep(en) ?

12. Kostprijs

29. Welk standaardtarief gebruikt u?

- ☐ gratis
- ☐ dagprijs
- ☐ weekprijs
- ☐ inschrijvingsgeld voor een ganse vakantieperiode
- ☐ inschrijvingsgeld voor een gans jaar

30. Hoeveel rekenen jullie standaard, in het merendeel van de gevallen, aan als prijs per kind?

(Probeer INDIEN MOGELIJK PER DAG te antwoorden!! Indien jullie bvb. een week- of jaarprijs hebben ongeacht hoeveel je komt, mag je deze vermelden. Bij de volgende vragen kunnen jullie in detail antwoorden over wanneer er meer of minder betaald mag/moet worden.)

BASIS tarief per kind per dag/week/vakantie/jaar

31. In welke gevallen zijn er reducties op het basistarief per kind voorzien?

- ☐ meerdere kinderen per gezin
- ☐ kinderen die via het OCMW op het speelplein terecht komen
- ☐ meerbeurtensysteem

Welke andere?

32. Zijn er aanvullende bijdragen voor deelnemers?

(Dit zijn bijdragen die niet in andere bijdragen zijn inbegrepen, deze moet men dus 'extra' betalen. Antwoorden in aantal euro's)

lidkaart (een pasje als voorwaarde om deel te nemen en bovenop het basistarief)

extra bijdrage verzekeringspremie

gemiddelde kosten per week voor specifieke activiteiten (zwemmen, daguitstap, e.a.)

warme maaltijden

opvang - minimale bijdrage (het kortst mogelijk gebruik ervan)

opvang - maximale bijdrage (het langst mogelijk gebruik ervan)

georganiseerd busvervoer

33. Mogen kinderen die NIET VAN DE EIGEN GEMEENTE zijn deelnemen aan jullie vakantieaanbod?

☐ ja, en ze moeten hiervoor meer betalen

☐ ja, en er is geen meerkost

☐ neen

13. Voor- en naopvang

34. Wordt er voor- en naopvang voorzien?

☐ Ja, vooropvang

☐ Ja, naopvang

☐ Ja, voor- en naopvang

☐ Neen

14. Opvang in detail

35. De opvang is voorzien

☐ op het eigen terrein

☐ op een andere locatie

Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête 2010

36. Werkt jouw speelpleinwerking voor de opvang samen met een andere organisatie?

- ☐ neen, we organiseren het zelf
- ☐ ja, met de gemeente
- ☐ ja, met een initiatief buitenschoolse opvang
- ☐ ja, met een school

Welke andere?

15. Prioriteiten

37. Rangschik volgende kenmerken van je speelpleinwerking volgens belangrijkheid.

(Het belangrijkste kenmerk krijgt 1 en het minst belangrijke krijgt 8.)

	1	2	3	4	5	6	7	8
Onze werking staat OPEN VOOR ALLE KINDEREN. We doen een speciale inspanning om de werking toegankelijk te maken voor kleuters, tieners, kinderen uit kansarme milieus, kinderen met een handicap, kinderen van allochtone afkomst ...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Onze werking kiest bewust voor een LAGE FINANCIËLE DREMPEL. We doen er alles aan om de prijs zo toegankelijk mogelijk te maken voor iedereen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wij dragen SPELEN, PLEZIER EN EEN LEUKE VAKANTIE voor kinderen hoog in het vaandel. Onze energie gaat hoofdzakelijk naar de fun en de ambiance bij de kinderen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Onze BEGELEIDING zijn de belangrijkste schakel in het streven naar kwaliteit. De begeleiders vormen een doelgroep op zich waar we veel energie in investeren. In de praktijk vertaalt zich dat in een jaarwerking, extra activiteiten, bedanking ...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
We vinden het belangrijk dat onze begeleiders PARTICIPEREN en mee de richting van het speelplein bepalen. We vinden het belangrijk om veel energie te stoppen in het opzetten van een stuurgroep en of andere inspraakkanalen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Onze werking heeft een eigen uitgesproken IDENTITEIT. Dat vertaalt zich in een eigen naam, gadgets, T-shirts, logo, enz. Er gaat veel energie naar het ophangen van een leuk profiel rond de werking.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Onze werking speelt bewust in op de OPVANGPROBLEMATIEK. De ouders zijn de schakel die zorgen dat kinderen naar het speelplein komen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Onze speelpleinwerking is VERTEGENWOORDIGD in de jeugdraad. We vinden het belangrijk dat onze werking een volwaardig initiatief is naast alle andere jeugdbewegingen en initiatieven van de gemeente.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

16. Prioriteiten in de toekomst

Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête 2010

38. Hoe ziet het speelpleinwerk anno 2020 eruit? Wat zijn volgens jou belangrijke uitdagingen waarmee het speelpleinwerk de volgende 10 jaar rekening moet houden?

	Belangrijk	geen mening	Niet belangrijk
Speelpleinwerk is in de toekomst een van de belangrijkste factoren in de OPVANGPROBLEMATIEK. Het speelpleinwerk moet zich in de toekomst duidelijk(er) profileren als opvanginitiatief.	☐	☐	☐
Het speelpleinwerk moet werken aan een gezamenlijk PROFIEL EN UITSRALING.	☐	☐	☐
De werkvorm 'speelpleinwerk' moet in de toekomst aan NAAMBEKENDHEID winnen in Vlaanderen.	☐	☐	☐
Het speelpleinwerk moet zich meer openstellen voor BIJZONDERE DOELGROEPEN (kinderen uit de bijzondere jeugdzorg, handicap, kansarmen, allochtone afkomst).	☐	☐	☐
Het speelplein wordt meer een plaats voor TIENERS.	☐	☐	☐
Speelpleinwerk kan ook BUITEN DE VAKANTIES (op woensdag namiddag, zaterdag, evenementen, ...).	☐	☐	☐
Het speelpleinwerk is de voortrekker van een aangename, AVONTUURLIJKE EN UITDAGENDE VAKANTIE voor kinderen.	☐	☐	☐
Speelpleinwerk, Grabbelpas, mobiele werkingen en speelstraten (of andere lokale SPEELINITIATIEVEN in de vakantie) moeten beter op elkaar AFGESTEMD worden.	☐	☐	☐
Speelpleinwerk mag MEER KOSTEN aan de ouders. Kwaliteit betaal je nu eenmaal.	☐	☐	☐
Het speelpleinwerk moet in de toekomst een BREDER SOCIAAL DRAAGVLAK krijgen. We hebben er alle belang bij om ook ouders, buurt(comités) e.d. bij de werking te betrekken.	☐	☐	☐
De ROL VAN DE GEMEENTE in het organiseren van speelpleinwerk mag gerust groter worden.	☐	☐	☐
Plaatselijke speelpleinwerkingen moeten werken aan een STERK EIGEN PROFIEL.	☐	☐	☐

17. Speelmogelijkheden

39. Rangschik de 5 MEEST VOORKOMENDE speelvormen op jouw speelpleinwerking tijdens de zomervakantie 2010 .

(Het meest voorkomende spel krijgt 1 en zo tot 5)

	1	2	3	4	5
Animatie (personages, verkleiden)	☐	☐	☐	☐	☐
Bosspelen	☐	☐	☐	☐	☐
Constructiespel (blokken, bouwen)	☐	☐	☐	☐	☐
Fantasiespel	☐	☐	☐	☐	☐
Knutselen	☐	☐	☐	☐	☐
Receptief spel (poppenspel, goochelshow, verhalen vertellen)	☐	☐	☐	☐	☐
Regelspelen	☐	☐	☐	☐	☐
Tochten	☐	☐	☐	☐	☐
Uitdagingspel	☐	☐	☐	☐	☐
Uitstappen	☐	☐	☐	☐	☐
Waterspelen	☐	☐	☐	☐	☐

Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête 2010

40. Is dit materiaal aanwezig op jullie speelpleinwerking?

	ja	neen
Klein bouw materiaal (blokken, bouwsystemen)	☐	☐
Groot bouw materiaal (palen, paletten)	☐	☐
Knutselmateriaal	☐	☐
Kosteloos materiaal	☐	☐
Zandmateriaal	☐	☐
Watermateriaal	☐	☐
Spel- en sportmateriaal	☐	☐
Rollend materiaal (gocart, fietsen)	☐	☐
Fantasiemateriaal (verkleedkleden, attributen)	☐	☐
Gezelschapsspelen	☐	☐
Kleutermateriaal (voor hen gereserveerd)	☐	☐
Tienermateriaal (voor hen gereserveerd)	☐	☐
Snoezelmateriaal (of ander specifiek materiaal voor kinderen met een handicap)	☐	☐

41. Welke van onderstaande speelmaterialen kan jullie werking niet missen?

Rangschik de 8 BELANGRIJKSTE materialen.

(Het belangrijkste materiaal krijgt 1 en het minst belangrijke krijgt 8.)

	1	2	3	4	5	6	7	8
Klein bouw materiaal (blokken, bouwsystemen)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Groot bouw materiaal (palen, paletten)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Knutselmateriaal	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kosteloos materiaal	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zandmateriaal	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Watermateriaal	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Spel- en sportmateriaal	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rollend materiaal (gocart, fietsen)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fantasiemateriaal (verkleedkleden, attributen)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gezelschapsspelen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kleutermateriaal (voor hen gereserveerd)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tienermateriaal (voor hen gereserveerd)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Snoezelmateriaal (of ander specifiek materiaal voor kinderen met een handicap)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

18. Infrastructuur

42. Welke van onderstaande speelvoorzieningen (buiten) worden op jullie werking aangeboden aan kinderen om te spelen?

☐ Niveauverschil en glooiing	☐ Watervoorziening
☐ Zandvoorziening	☐ Speeltoestellen voor kinderen met een handicap
☐ Crossparcours	☐ Speelbos
☐ Verhard terrein (beton, dallen, klinkers)	☐ Avontuurlijk terrein
☐ Grasveld	☐ Speelgroen en bomen
☐ Speeltoestellen	☐ Vast ploeterbad of zwembad
☐ Sportvelden	

Welke andere?

43. Welke van onderstaande voorzieningen (binnen) worden op jullie werking aangeboden aan kinderen om te spelen?

☐ Podium	☐ Film of televisieruimte
☐ Grote speelzaal	☐ Leeshoek/Strip-o-theek
☐ Theaterzaal	☐ Knutselruimte
☐ Kleinere aparte ruimtes	☐ Tienerlokaal
☐ Keuken	☐ Lokaal om te verduisteren
☐ Verkleed en schminkruimte	☐ Sportzaal
☐ Kleuterlokaal	☐ Materiaalruimte

Welke andere?

19. Speelsysteem

Het speelsysteem dat je hanteert op de speelpleinwerking is de wijze waarop het aanbod op het speelplein georganiseerd wordt. Het speelsysteem regelt wat, waar, met wie en wanneer er kan gespeeld worden.

Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête 2010

44. Duid de werkvorm aan die BEST PAST bij die van jouw speelpleinwerking

wanneer

Het speelplein voorziet leeftijdsgroepen. Kinderen spelen enkel binnen hun leeftijdsgroep. Ze hebben vaste begeleiders die de activiteiten voorbereiden en aanbieden.

Het speelplein voorziet leeftijdsgroepen. Kinderen gaan in principe bij hun leeftijdsgroep spelen. Ze zijn niet verplicht om deel te nemen aan de voorbereide activiteiten.

Kinderen spelen vrij en maken daarbij gebruik van het terrein- en materiaal aanbod. De begeleider heeft vooral een toezichhoudende rol.

Kinderen maken een vrije keuze uit een voorbereid speelaanbod van de begeleiders. Naast deze activiteiten is er geen ander aanbod.

Kinderen maken een vrije keuze uit een voorbereid speelaanbod van de begeleiders. Ze spelen op elk moment vrij en kunnen daarbij gebruik maken van het aanbod aan terrein en materiaal.

20. Speelpleinploeg

45. Welk statuut hebben de medewerkers op uw speelplein?

(U kan kiezen uit vrijwillig of tewerkgesteld. Met tewerkgesteld bedoelen we iemand die een van volgende statuten heeft: jobstudent, tijdelijke tewerkstelling soc-cult sector, contract (on)bepaalde duur, e.a.)

statuut

Begeleider animator

Begeleider hoofdanimator

Verantwoordelijke

Medewerker onderhoud/klussen

Medewerker koken/kuisen

Medewerker administratie

Medewerker busvervoer

Medewerker voor andere taken

46. Hoeveel begeleiders en medewerkers (totaal aantal) waren er actief tijdens de zomervakantie 2010?

Begeleider animator

Begeleider hoofdanimator

Verantwoordelijke

Medewerker onderhoud/klussen

Medewerker koken/kuisen

Medewerker administratie

Medewerker busvervoer

Medewerker voor andere taken

47. Aantal verschillende begeleiders in de volledige ploeg

Totaal:

48. Geslacht van de ploeg

aantal jongens:

aantal meisjes:

49. Leeftijd van de ploeg

aantal begeleiders jonger dan 17 jaar:

aantal begeleiders 17 of 18 jaar:

aantal begeleiders ouder dan 18 jaar:

50. Vorming van de ploeg

aantal begeleiders met attest 'animator in het jeugdwerk':

aantal begeleiders met attest 'hoofdanimator in het jeugdwerk':

aantal begeleiders op stage na het volgen van een erkende animatorcursus:

aantal begeleiders niet geattesteerd:

51. Ervaring van de ploeg

aantal begeleiders die het eerste jaar actief zijn op een speelplein

aantal begeleiders die het tweede jaar actief zijn op een speelplein

aantal begeleiders die het drie tot vijf jaar actief zijn op een speelplein

aantal begeleiders die meer dan vijf jaar actief zijn op een speelplein

52. Identiteit van de ploeg

Gemiddeld aantal begeleiders aanwezig per dag in de zomerperiode:

Gemiddeld aantal kinderen per begeleider in de zomerperiode:

Gewenst aantal kinderen per begeleider (=streefnorm):

Gemiddeld aantal dagen engagement op het speelplein per begeleider:

21. Kostenvergoeding voor vrijwilligers

53. Hoe vergoeden jullie VRIJWILLIGERS?

☐ niet

☐ reële onkostenvergoeding

☐ forfaitaire onkostenvergoeding (vaste vergoeding per dag)

☐ cumul (forfaitair+kilometervergoeding)

Welke andere?

Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête 2010

54. Hoeveel bedragen de forfaitaire vergoedingen voor vrijwilligers?

(Opgelet, we vragen hier enkel naar de vaste vergoeding voor vrijwilligers, niet van de tewerkgestelde begeleiders. Indien je onderstaande functies niet vrijwillig opgenomen worden, vermeld dan N.V.T. (niet van toepassing). Indien je werkt in verschillende schalen, vermeld enkel wat je minimaal uitbetaalt en wat het maximum is. Indien je maar één schaal hebt, vermeld je tweemaal hetzelfde. Antwoorden in aantal euro's.)

minimumvergoeding animator:

maximumvergoeding animator:

minimumvergoeding hoofdanimator:

maximumvergoeding hoofdanimator:

minimumvergoeding verantwoordelijke:

maximumvergoeding verantwoordelijke:

55. Krijgt een vrijwilliger een hogere vergoeding indien hij of zij een attest heeft?

☐ ja

☐ neen

56. Krijgt een vrijwilliger een hogere vergoeding indien hij of zij meer ervaring heeft?

☐ ja

☐ neen

22. Werving van begeleiders

57. Via welke kanalen werf je de begeleiders?

- ☐ via lokale media (regionale pers, tv of radio)
- ☐ via eigen website of digitale nieuwsbrief
- ☐ via sociale netwerksites (type facebook, netlog)
- ☐ via kadervorming
- ☐ via folder, brochure, affiche, infoavond
- ☐ via middelbare scholen
- ☐ via het plaatselijk jeugdwerk
- ☐ persoonlijk aanspreken en bezoeken
- ☐ jongeren brengen jongeren mee

Welke andere?

58. Welke problemen stellen zich in de begeleidingsploeg?

- ☐ er zijn geen problemen
- ☐ te veel begeleiders (animatoren en/of hoofdanimatoren)
- ☐ te weinig begeleiders
- ☐ te weinig gebrevetteerde begeleiders
- ☐ te weinig ervaren begeleiders
- ☐ te jonge begeleiders
- ☐ te weinig begeleiders die organisatorische verantwoordelijkheid opnemen

Welke andere?

23. Jaarwerking

59. Heeft jullie speelpleinwerking een jaarwerking voor de begeleiders?

- ☐ wij hebben geen jaarwerking
- ☐ ontspanningsactiviteiten tijdens het jaar
- ☐ vormingsactiviteiten tijdens het jaar
- ☐ werkgroepen rond bepaalde thema's
- ☐ speelpleinweekend
- ☐ introductieactiviteiten
- ☐ promotieactiviteiten

Welke andere?

60. Hebben jullie een stuurgroep?

(Een stuurgroep is een verzamelbegrip voor groepen vrijwilligers die op één of andere manier mee de inhoudelijke verantwoordelijkheid opnemen binnen hun speelpleinwerking.)

- ☐ ja
- ☐ neen

24. Stuurgroep

61. Wat is de functie van de stuurgroep?

- ☐ bestuur van het speelplein
- ☐ inhoudelijke werkgroep (speelaanbod, toegankelijkheid,...)
- ☐ praktisch-organisatorische werkgroep (regels, materiaalbeheer, voorbereiding, ...)
- ☐ ad hoc denktank (die sporadisch nadenkt over actuele problemen/situaties)

Welke andere?

62. Welke thema's komen aan bod op de vergaderingen van de stuurgroep?

☐ voorbereiding	☐ kleuters
☐ materiaal	☐ tieners
☐ vorming en coaching	☐ diversiteit
☐ ontspanning	☐ promotie
☐ evaluatie	☐ logistiek en infrastructuur

Welke andere?

63. Hoeveel procent van de vrijwilligers engageert zich voor een inhoudelijke werkgroep (stuurgroep of thematische werkgroep)?

Aantal in %:

25. Hoofdanimateuren

Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête 2010

64. Hoe ziet het huidige 'takenpakket' van een hoofdanimator/weekverantwoordelijke er bij jullie uit? Duid aan welke het belangrijkste is en het meeste tijd vraagt, zo verder tot minst belangrijk.

	Meeste tijd					Minste tijd
EEN VOORBEELDSPELER: grote activiteiten opzetten, themanamiddagen organiseren, zelf activiteiten begeleiden en meespelen met kinderen, erop toezien dat er een tof en gevarieerd aanbod is, de (podium)animatie trekken.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EEN KINDERKENNER: Vertrouwensband met kinderen opbouwen, bijzondere aandacht/begeleiding bieden aan bijzondere kinderen, EHBO en verzorging, (extra) moeilijke situaties mee oplossen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EEN COACH VOOR ANIMATEUREN: De voorbereiding begeleiden, (stage)begeleiding van de animatoren, evaluatie van de animatoren, animeren van de animatoren, ontspanningsactiviteiten organiseren, tijdens de zomer het groepsproces in de ploeg stimuleren, dagelijks de werking evalueren	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EEN PRAKTISCHE ORGANISATOR: taakverdeling maken en Taakverdeling doen opvolgen (opruim bijvoorbeeld), inschrijvingen, bellen (bus, brouwer, traiteur,...), uitstappen regelen, administratie (aanwezigheden, kasverslag,...), naar de winkel gaan, verantwoordelijk voor sleutels, materiaal, orde,...	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EEN UITHANGBORD: Contact met de ouders verzorgen (briefjes maken,...), ontvangen en rondleiden van bezoekers, meewerken aan de promo, de PR van het speelplein, contact met de gemeente en andere diensten	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EEN ECHTE SPEELPLEINFAN: Participeren aan zo veel mogelijk activiteiten, zoeken naar kwaliteitsverbetering, meewerken aan kwaliteitsverbetering, opbouwende suggesties doen vanuit ervaring, de jaarwerking stimuleren bij de ploeg, in de stuurgroep of in het bestuur van het speelplein zitten.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

26. Organisatorische onderbouw

65. Welke ondersteuning (andere dan financiële) is er van de gemeente?

- ☐ er is geen ondersteuning
- ☐ de gemeente verzorgt de volledige organisatie van het speelplein
- ☐ de gemeente stelt personeel ter beschikking
- ☐ de gemeente verleent logistieke en administratieve steun
- ☐ de gemeente stelt terreinen ter beschikking
- ☐ de gemeente richt het terrein en de gebouwen in en onderhoudt ze

Welke andere?

66. Komt de gemeente tussen in kosten voor KADERVORMING van de begeleiders, animatoren?

- ☐ geen tussenkomst
- ☐ tussenkomst is minder dan 25% van de kosten
- ☐ tussenkomst van 25% tot 50% van de kosten
- ☐ tussenkomst van 50% tot 75% van de kosten
- ☐ tussenkomst van 75% tot 99% van de kosten
- ☐ volledige vergoeding van de kosten voor kadervorming

Welke andere?

67. Welk beleidstype PAST BEST bij de wijze waarop het beleid van jullie speelplein wordt gevoerd?

- ☐ Eén persoon bepaalt het beleid en voert het uit.
- ☐ Eén persoon bepaalt het beleid, de uitvoering gebeurt door één of meer medewerkers.
- ☐ Een formele groep van personen (stuurgroep, raad van bestuur) bepaalt het beleid en voert het uit.
- ☐ Een formele groep van personen (stuurgroep, raad van bestuur) bepaalt het beleid, de uitvoering gebeurt door één of meer medewerkers.
- ☐ Een formele groep van personen (stuurgroep, raad van bestuur) is voorzien, maar zowel het beleid als de uitvoering gebeurt door anderen.
- ☐ Een informele groep, waaronder de eindverantwoordelijke en enkele begeleiders, bepaalt het beleid en voert het uit.
- ☐ Een informele groep, waaronder de eindverantwoordelijke en enkele begeleiders, bepaalt het beleid, voor de uitvoering wordt ook op andere medewerkers beroep gedaan.

Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête 2010

68. Welke aandachtspunten zijn voor uw speelpleinwerking actueel? Rangschik de 5 BELANGRIJKSTE aandachtspunten.

(Het belangrijkste aandachtspunt krijgt 1 en het minst belangrijke krijgt 5.)

	1	2	3	4	5
statuut van de vrijwilliger	☐	☐	☐	☐	☐
subsiëring en financiering	☐	☐	☐	☐	☐
administratie en wetgeving	☐	☐	☐	☐	☐
veiligheid speeltoestellen	☐	☐	☐	☐	☐
uitbouw infrastructuur	☐	☐	☐	☐	☐
onderhoud bestaande infrastructuur	☐	☐	☐	☐	☐
coachen begeleiders	☐	☐	☐	☐	☐
opleiding en vorming begeleiders	☐	☐	☐	☐	☐
opvangfunctie	☐	☐	☐	☐	☐
beeldvorming, public relations	☐	☐	☐	☐	☐
vertegenwoordiging in raden en adviesorganen	☐	☐	☐	☐	☐
speelvisie en speelaanbod herdenken	☐	☐	☐	☐	☐
investering speelmaterialen	☐	☐	☐	☐	☐

Andere belangrijke aandachtspunten ?

69. Hoe werd jullie verzekering afgesloten?

☐ via het gemeentebestuur

☐ via een plaatselijke verzekeringsmakelaar

Op een andere manier, namelijk

27. Inschrijvingen

70. Hoe kunnen ouders en hun kinderen zich inschrijven op het speelplein?

☐ vrije inschrijving (bij het begin van elke dag; geen selectie)

☐ beperkte inschrijving (bij het begin van elke dag; er is een bepaalde selectie)

☐ voorinschrijvingen (ouders moeten op voorhand laten weten welke weken hun kind wenst te komen)

Welke andere?

Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête 2010

71. Hebben jullie de afgelopen vijf jaar gebruik moeten maken van een inschrijvingsstop?

(We spreken van een inschrijvingsstop als de speelpleinwerking kinderen moet weigeren omdat het maximum aantal kinderen bereikt is.)

- ☐ neen, dat is nog nooit gebeurd
- ☐ ja, dat is al 1 keer gebeurd
- ☐ ja, gebeurt regelmatig
- ☐ ja, gebeurt altijd

28. Inschrijvingstop

72. Is de inschrijvingsstop een recent probleem?

- ☐ gebeurt al zo lang dat ik weet
- ☐ was vroeger probleem, nu niet meer
- ☐ was vroeger geen probleem, nu wel

Opmerking?

29. Inkomsten en uitgaven

73. Wat is de financiële ondersteuning van de stad/gemeente in het jaar 2010?
(Dit staat los van andere inkomsten van het speelplein; mag begroting zijn.)

- ☐ geen
- ☐ minder dan 2.500 euro
- ☐ 2.501 euro tot 7.500 euro
- ☐ 7.501 euro tot 12.500 euro
- ☐ 12.501 euro tot 25.000 euro
- ☐ 25.001 euro tot 37.500 euro
- ☐ meer dan 37.500 euro

Vijfjaarlijkse SpeelpleinEnquête 2010

74. Hoeveel inkomsten hebben jullie uit deelnemersbijdragen in het jaar 2010?

- ☐ geen
- ☐ minder dan 1.500 euro
- ☐ tussen 1.501. en 3.000 euro
- ☐ tussen 3.001 en 6.000 euro
- ☐ tussen 6001 en 12.000 euro
- ☐ meer dan 12.000 euro

75. Hebben jullie andere inkomsten?

- ☐ Speelpleinfeesten met kinderen en ouders
- ☐ Fuiven met jongeren
- ☐ Provinciale subsidies
- ☐ Verkoop promotiemateriaal
- ☐ Sponsoring
- ☐ Drank

Welke andere?

76. Wat is jullie totaal werkingsbudget (uitgavecijfers) in 2010? (Antwoord in aantal euro's)

Activiteiten/speelaanbod:

Speelmateriaal:

Terrein:

Animatorenvergoeding:

Ander vrijwilligerbeleid:

Verzekering:

Catering (drank, vieruurtje...):

Andere:

Totaal:

77. Hoeveel procent van jullie werkingsbudget gaat naar:

vrijwilligersvergoeding:

speelmateriaal:

78. Wat was de omzet voor het jaar 2009 (of vorig volledig boekjaar)?

Totaal uitgaven in euro:

Totaal inkomsten in euro:

30. Externe Relaties

79. Welke personen en instanties zijn betrokken bij jullie werking?

☐ schepen van jeugd	☐ onderwijs
☐ andere schepenen	☐ lokaal overleg buitenschoolse kinderopvang
☐ burgemeester	☐ stuurgroep jeugdwerkbeleidsplan
☐ de jeugdraad	☐ andere gemeentediensten
☐ ouders	☐ andere lokale jeugdwerkinitiatieven
☐ de jeugddienst	

Welke andere?

80. Onze promotie richt zich:

- ☐ voornamelijk op deelnemers (kinderen en ouders)
- ☐ voornamelijk op begeleiders (jongeren)
- ☐ beide evenveel
- ☐ wij doen niet (zoveel) aan promo

81. Hoe gebruiken jullie bepaalde media?

	voor promo	voor individueel contact met vrijwilligers	voor individueel contact met deelnemers
Eigen website	☐	☐	☐
Blog	☐	☐	☐
Digitale nieuwsbrief	☐	☐	☐
Gsm: telefoneren	☐	☐	☐
Gsm: sms	☐	☐	☐
Sociale netwerksite (facebook, netlog)	☐	☐	☐
Filmpjes (youtube, vimeo)	☐	☐	☐

Welke andere?

31. Gedaan!

82. Waw! Bedank voor jouw medewerking !!!!!

Na de verwerking van deze gegevens, brengen we jullie op de hoogte van de bevindingen uit dit grootschalig onderzoek. Dat zal o.a. gebeuren via onze website speelplein.net, ons tijdschrift 'KiCK!' en via de media. Dat zal nog enkele maanden duren.

En wie weet ben jij een van de gelukkige winnaars van onze leuke prijzen. Het is je gegund. Wij verloten een Nintendo Wii en een camcorder onder de respondenten. Daarvoor gebruiken we de e-mailadressen. De winnaars worden bekendgemaakt in de herfstvakantie 2010.

Heb je nog een opmerking bij deze enquête? Deze zijn meer dan welkom. Je kan ze hier kwijt.

	5
	6

Bijlage 2: VDS Persbericht vakantie 2011

VDS Persbericht vakantie 2011:

“Opvangfunctie voor het speelplein?”

Uiteraard, maar wij zetten ‘spelen’ voorop!”

De vakantie van 2011 gaat van start. Voor ouders betekent dat: een goede opvangplek vinden voor hun kinderen. Kinderen hebben zelf andere, nog belangrijkere wensen: zij willen dat het een geweldig leuke zomer wordt. Een vakantie waarbij je als kind alleen maar ‘bekommerd’ moet zijn over hoe je speeldagen in te vullen.

De Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS) stelt anno 2011¹ vast dat die twee verschillende invalshoeken best met elkaar te verzoenen zijn. Het lokale speelpleinwerk heeft dat zelf ook door. Het juk ‘goedkope kinderopvang’ werd in de voorbije jaren afgeworpen, de opvangfunctie werd aanvaard. Tezelfdertijd kiest men er resoluut voor om ‘spelen’ op 1 te zetten als beleidskeuze, zowel vandaag als binnen 10 jaar.

Speelpleinwerk blijft populaire formule

Meer dan 43.000 kinderen speelden vorige zomer dagelijks op één van de 570 speelpleinwerkingen die Vlaanderen en Brussel rijk is. T.o.v. 2005 betekent dat een stijging van 6.000 kinderen (per dag). In totaal speelden 147.000 kinderen wel eens een dagje mee (5 jaar geleden waren er dat 140.000), of 1 kind op 4. Een gemiddelde speelpleinwerking ontvangt elke dag 88 kinderen (de kleinste werking 8 kinderen, de grootste 545). Duizelingwekkende cijfers die de populariteit van het speelpleinwerk in de verf zetten.

Voor de kinderen is het alvast meegenomen dat ze er zo geweldig kunnen spelen: jezelf kliekernat spelen, bootje varen in de beek, de schaduw van een boomhut of zelfgebouwd kamp opzoeken, op het einde van de dag een verfrissend duik in het ploeterbad ...

Opvang tijdens de vakantie is een nood

We moeten er niet flauw over doen: de succesformule van het speelpleinwerk wordt mee verklaard door de nood aan opvang die ouders hebben voor hun kinderen tijdens de grote vakantie. Speelpleinen zelf lijken dit ook aanvaard te hebben. Ze pasten de werking in de afgelopen 5 jaar steeds meer aan om aan die behoefte te kunnen voldoen:

- langere dagen: de gemiddelde werking is 8,6u open per dag, 65% van de werkingen zelfs meer dan 9u
- uitgebreide voor- en naopvangformules: 78% van de speelpleinwerkingen organiseert voor- en/of naopvang
- meer dagen: een speelpleinwerking is gemiddeld 31 dagen open in de zomervakantie
- er ontstaan samenwerkingsformules met andere ‘opvanginitiatieven’ (34%) of op andere locaties (21%)

Als inspelen op de opvangfunctie vroeger niet zonder morren ging (‘We worden teveel beschouwd als goedkope kinderopvang’), merken we vandaag dat de aanpassingen er zijn en dat men volop inspeelt op die nood. Want ‘wil men de kinderen naar het speelplein krijgen, dan moeten in de eerste plaats ook de

¹ In 2010 deed de VDS een uitgebreide vijfjaarlijkse bevraging van het speelpleinwerk in Vlaanderen en Brussel.

ouders akkoord zijn'. En als die er dan zelf ook nog eens baat bij hebben en hun opvangnood gelenigd zien ...

Maar, 'spelen' blijft op 1 staan!

Als in de vijfjaarlijkse enquête van de Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS) gepeild wordt naar de doelstellingen die men zich zelf stelt, klinkt het als één antwoord: SPELEN – SPELEN – SPELEN!

- Anno 2010 zet het speelpleinwerk zelf zonder discussie deze stelling voorop: *"Wij dragen spelen, plezier en een leuke vakantie voor kinderen hoog in het vaandel. Onze energie gaat hoofdzakelijk naar de fun en de ambiance bij de kinderen"*
- Ook de besturen van de lokale speelpleinwerkingen zetten naast het coachen van de begeleiding de speelfunctie vooraan in hun prioriteitenlijstje.
- Voor 2020 vinden de speelpleinwerkingen nog dat *"het speelpleinwerk de voortrekker moet zijn van een aangename, avontuurlijke en uitdagende vakantie voor kinderen"*.

De VDS is hierover verheugd! Gedurende geruime tijd is de VDS immers zelf een prominente verdediger van voldoende ruimte voor spelende kinderen: ruimte voor écht spelen, met blauwe plekken en vuile broeken, waar kinderen wel eens lawaai mogen maken, iets gevaarlijks doen of zich lekker vuil mogen maken.

Het lokale speelpleinwerk versterkt ondubbelzinnig deze 'Goe Gespeeld!'-boodschap door ze nu dus ook lokaal luid en duidelijk te laten weerklinken!

Pascal Smet: "Kinderen moeten kunnen spelen, ravotten en schateren van plezier, moeten zich 'vet' kunnen amuseren!"

Minister van Jeugd, Pascal Smet, weet ook al lang hoe belangrijk vakantie en spelen is voor kinderen en komt samen met hen de vakantie in gang spelen op het gastspeelplein 'Speelweken' in Puurs.

Op naar een geweldige vakantie voor alle spelende kinderen in Vlaanderen en Brussel, want, zo zegt de Minister: *"We mogen ons gelukkig prijzen dat we ieder jaar opnieuw een hele hoop fantastische vrijwilligers hebben die de kinderen een fijne vakantie bezorgen. Een vakantie waarin ze kunnen spelen, ravotten en schateren van plezier. Als beleidsmaker moeten we er dan ook voor blijven voor zorgen dat kinderen en jongeren over de ruimte beschikken om zich 'vet' te amuseren"*.

– einde persbericht –

Meer informatie en beeldmateriaal:

Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS) vzw
Jo Van den Bossche (Algemeen Coördinator)
T 02 269 71 80
M 0476 20 17 31
jo.vandenbossche@staf.speelplein.net
www.speelplein.net